

**Hyperaspistes Antidanaei: I. De condemnatione errorum. II. De
S. Domini nostri Iesu Christi Coena. III. De Maiestate Christi
hominis. : scriptus Aduersus Lambertum Danaeum**

<https://hdl.handle.net/1874/427717>

3

Hyperaspistes An- tidanæi:

- I. *De condemnatione errorum.*
- II. *De S. Domini nostri Iesu Christi
Cœna.*
- III. *De Maiestate Christi hominis.*

SCRIPTVS

Aduersus Lambertum Danæum

A

STEPHANO GERLACHIO

T V B I N G Æ,

Excudebat Georgius Gruppenbachius,

M. D. LXXXI.

Hyperalphes Air

indians:

- I. T. ...
- II. ...
- III. ...

Adapted to the ...

THE ...

...

M. B. ...

I

HYPERSPITES

ANTIDANÆI.

REGI RESPONSIONEM TVAM DANÆ
næ, & relegi: cumque præter veteres tuas
nænas, errores, & blasphemias, nouas etiã
quasdam calumnias et criminationes nihil
deprehenderem: labore confutandi super
sedere cogitabam, ne sordibus tuis abster
gendis, tempus perdere viderer. Sudorem tamen tuum in
foelicem non prorsus contemnere debui, non tam propter
tuas in me & alios immeritos, calumnias & maledicta: sed
in primis, quia Christo Saluatori meo detrahere, veritati
vim facere, & tuas blasphemias cumulare pergis. Quæ
duo crimina cum maxima sint, & certissimum exitium, nisi
si poenitentia interueniat, consequens habeant: Ministro
verò verbi nulla cura antiquior esse debeat, quam vt Do
mini sui gloriam, & verbi diuini veritatem asserat, eoque
salutem quoque proximi quærat: officij mei esse putauit, te,
qui frater meus haberi vis, de istis enormibus erratis &
maleficijs monere: vt si fortè scintillula pudoris & consci
entia adhuc in te obscura lateret, ea per me excitata, tibi il
lorum agnitionem & poenitentiam pareret. Agè igitur
responzionem tuam ordine expendamus, vt quid vitij ha
beat, tu ipse & pij lectores cognoscere possint. Ea autem
confirmabo, quæ de condemnatione Calviniani dogma
tis, de sacra Domini Coena, & de Maiestate Christi homi
nis in Antidanæo verissimè scripsi: vbi tamen prius com
menta quædam, conuitia & calumnias, quas contra me in
tua ad Collegium Theologicum Tubingense responzio
ne euomisti, depulero.

Pag. 3. & 4.

Et initio quidem, non est vt falso tibi persuadeas, quena
 quam virum bonum miraturum esse, quod plures te vnū
 petierint. Nam id in hominum more positum est, vt lupi
 grassantes communi, si fieri potest, studio & ope arceantur.
 Tale animal noxium cum tu sis: pallio tamen Theolo-
 gico indutus, vis frater pastorum haberi, de periculis eos
 monere, veritatem dicere, bonis omnibus placere: Inpris-
 mis autem antistites nostros de consilio omnium luporum
 fraternè, scilicet, hortari, vt ne pastores & vigiles (quos tu
 contumeliosos vocas) foueant, quò vobis impunè & se-
 curè grassari liceat. An non hæc æqua petitio est? An non
 fidele consilium? Imò res indigna & planè præpostera, lu-
 pum pastoribus lenitatis & moderationis præcepta dare
 velle. Sed vt lupo, si sese in amicitiam pastorum insinuare,
 & benevolentiam suam ipsis persuadere vellet, multis &
 blandis verbis, integumento quoque ouili opus esset: Ita
 Danaus, quoniam malefactis suis haud ita pridem nostris
 innotuit, & se infestissimum nostrum hostem, & lupum
 rapacem esse ostendit: iam pileo Theologico tectus accu-
 rit, & nil nisi benevolentiam, charitatem, fraternitatem, ve-
 ritatem, mansuetudinem, & honorem etiam, nostris pro-
 mittit. Verùm videte incredibilem hominis sanctitatem:
 qui cum nullo verbo à nostris Theologis prius laeessitus,
 imò ne nominatus quidem (vtpote ipsis ignotus) vnquam
 fuisset: indignissimis tamen contumelijs, grauissimis iniu-
 rijs, & impudentissimis calumnijs in suo Antiochiandro ex
 abundanti charitate Calviniana eos oneravit. Postquam
 verò viuis coloribus à nostris, in Præfatione Antidanæo
 præmissa, depictus, & conuenientibus epithetis, quò stu-
 diosi veritatis eum cauere nouissent, notatus esset: alio sche-
 mate in Scenam nunc redit, & in sua ad Collegium Theo-
 logicum

Pag. 5.

logicum responsione nil nisi charitatem, benevolentiam, mansuetudinem, præ se ferens, de conuitijs & iniurijs sibi factis conqueritur, quas tamen fratribus condonare, nec eis irasci velit. An non hoc est Diabolum in Angelum lucis se transformare? Nam vbi Danaus suæ bili satisfacit, & rursum quæ noluit, audivit: faciem fratris, & hominis ad ignoscendū paratū, simulat. Sed hæc simulatio minimè diurna esse potuit. Quam .n. *χολω* erga Collegium Theologicum dissimulat, hæc in me omnem pleno ore euomit: & quem fratrem suum appellat, minimè fraternè accipit: vt mirum sit, hominem istum gloriari ausum fuisse, quòd fratribus iniurias condonare, ignoscere, iram vincere, & de ira victa triumphare didicerit. Nam cum me virum non bonum esse, iniustum, maledicum, contumeliosum, subannatorem, non obscure significas, & è cœtu nostrorum vt eijciar suades: vbi hîc, false frater, ignoscentia? vbi condonatio iniuriarum? vbi iræ, de qua hypocriticè gloriaris, victoria? Fortasse incredibilis mansuetudo tua se aliquantisper continuit, donec ira aut furor suas partes in me expleret. At scripta tua testantur, victorias & trophæa tua in maledicendo, calumniando, fingendo, & blasphemando consistere. Et quis credat te serio pacem optare, cum lites à tuis ceptas, & per Germaniam disseminatas, augere blasphemijs tuis non cesses, & frigidam suffundere labores? Quod dum facis, & tamen pag. 12. conquereris, contentiones in Ecclesia Dei, Collegio Tubingensi instigatore, non deponi: facis quod homo maleficus, qui cum Reipublicæ incommodare non desinat, & Magistratus iustitiam in ipsum insurgat: pacem violari, & Magistratum dissensionis & turbatū classicum, incendium, & fomitem esse vociferatur. Quare si quæ nostrorum in te iracundia fuit, eam

Pag. 4.

Pag. 6.

certè iustissimam fuisse, nec te vlla iniuria affectum, omnes qui tuum Antiofiandrum legerunt, iudicabunt. In quo non tantum præstantissimis viris, quibus tu nullo modo conferendus sis, conuitium dedisti: sed etiam, & quidem in primis Maiestatem Christi hominis conculcasti: propter quod non tantum iracundia, sed etiam odio dignissimus sis. Et nisi filio hominis suam gloriam supplex reddideris, non tantum hominum, sed Dei quoque iram æternam portabis. Et quid est, quòd tuo responso gloriam Dei, ædificationem Ecclesiæ, & dignitatem nostrorum prætere re audes? cum gloriam, quam Christus homo à Deo accepit, tu ipsi nefarie detrahere, Ecclesiam portentis tuis destruere, & nostrorum existimationem grauissimarum hæreseseon iniquissima accusatione pessundare coneris? Sed quia homo catus præuidit, suam admonitionem, apud viros constantes & bonos, nullius momenti fore: ideo non tam suum, quàm omnium Orthodoxorum, piorum, eruditiorum, & aliquo iudicio præditorum (suos Calvinistas elógio hoc putans: Nostros autem non Orthodoxos, non pios, non eruditos, & nullo iudicio præditos esse, stolidè significans) de Præfatione Theologorum Tubingensium iudicium promittit: cum certum sit, neminem nisi sanarum cum, improbum, & peruersi iudicij hominem, iustissimas depulsiões calumniarum, criminationum, mendaciorum & blasphemiarum tuarum improbare posse. Et tuo ad fratres Tubingenses responso & Antiofiandro, Danæe, hoc effecisse te scias, vt omnes viri boni te hominem minime liberum, (quod falso de te ipse prædicas) sed seruum & mancipium vanitatis esse iudicent, vt qui nihil minus, quàm verum scribere & loqui didiceris. Quod (vt ne me calumniari verè possis dicere) luce meridiana clarius in hac

Pag. 3. 4.

Pag. 5.

hac Apologia demonstrabo. Non tamen omnia responsionis tuæ ad Collegium Theologicum errata, sed quædam tantum in me projecta mendacia, recensebo.

Pag. 5. & 6.

Et primum quidem scribis, me D. D. Osiandro ob spem amplissimi præmij manifestè assentatum esse, & pro ipso seruiliter dimicare. At quamuis ipse laude dignissimus sit: nullo tamen verbo virtutes ipsius prædicauit, tum per se illustres quòd essent, nec meo præconio egerent: tum quoque, vt tuas calumnias (quod tamen vt video, non potui) euitarem. Sed quid tu aliud in scriptis tuis agis, quàm vt manifestè tuis assenteris, & leniter ipsos subinde demulceas, appellando eos pientissimos, optimos, doctissimos, orthodoxos, pios, eruditos, iudicio præditos: nostris autem hæc omnia pro fastu & supercilio Calviniano non obscure deroges. Deinde nullum ego præmium captauit, sed mandato eorum, quorum autoritatem detrectare mihi nefas fuisset, obedire, & veritatis patrocinium contra te errorum patronum suscipere, nec non pro gloria Christi pugnare volui. Alterum tuum in me luculentum mendacium est, quòd totum meum scriptum nihil aliud sit, quàm sannæ in Deum. Quam vocem omnes boni, qui scriptum meum legerunt, ab homine odij & calumnie flammis insano profectam esse agnoscunt. Nec etiam vlli bono, ne dum omnibus, maledixi & conuiciatus sum: (quod tertium tuum de me commentum est, propter quod etiam me, quem fratrem tuum appellas, pro tua charitate Calviniana esse censes) sed tuum (& tui similitum) ingenium, mores, & facta proprijs nominibus notauit, vt omnes intelligerent, Danæo in cætu bonorum & piorum visorum locum esse non debere, vt qui præter blasphemias in Christum hominem, calumnias & conuicia in viros bonos,

Pag. 6.

nos,

nos, errores & sycophantias, in scriptis suis nihil habeat. Per me quidem nulla contentio, nulla lis in orthodoxa Ecclesia Dei erit: pro veritate autem contra mendacium pugnaire, nunquam cessabo: nec etiam mihi tecum, in Christum Salvatorem meum blasphemio, quàm diu tui similis esse perrexeris, vlla pax erit.

Pag. 7. Cæterum viros bonos tria in meo libro requirere scribis: modestiam Christianam, sanam pietatis doctrinam, & accuratius in scribendo iudicium: cum nihil in eo nisi perpetua animi intemperies & penè furor: pleræque apertæ in Deum blasphemias: ac denique magna cum meis, adeoque cum ipso Laonico discordia, manifestè appareat. Si verò aliqui sunt, qui hæc in me desiderant: illi nec boni, nec orthodoxi, nec aliquo iudicio præditi sunt. Qui enim vir bonus & pius est, non immodestiam, multo minus furorem dicet, Pseudodoctores, Scholarum & Ecclesiarum nostrarum turbatores, & homines in Christum Salvatorem blasphemos, tales appellare, quales sunt, vt caueri & vitari à simplicioribus possint. Quæ enim præpostera hæc, & minimè Christiana modestia esset, hominem perniciosum, & lupum Ecclesiæ, in Christum & seruos ipsius contumeliosum, leniter fricare? Qui verò orthodoxus est: sanam doctrinam in meo libello non requiret, nec me pleræque apertas in Deum blasphemias scripsisse tecum calumniabitur: sed facillè videbit, me synceram pietatis doctrinam contra tuos pudendos errores, & intollerandas blasphemias firmiter asseruisse. Denique, qui non planè stipes & truncus, aut saltem peruerso iudicio tecum non est, ille statim absque negotio iudicabit, mihi nullam cum meis, vel ipso Laonico discordiam esse: vt viros illos tuos aut stupidos, aut certè virulentos calumniatores esse necesse

esse sit, qui mihi discordiam cum meis imputant. Sed hoc quod scribis, tuum & tui similitum de me iudicium est, quibus dolet, pellem ouilem lupo rapaci per me detraçtam esse. Et si tantum istorum Censorum iudicium & acumen est, quum sit, ut tuam intemperiem, & viros excellentes, de Rep. Christiana bene meritos, conuiciandi immodestiam, falsamque doctrinam in scriptis tuis non viderint, deque ijs te monuerint? An forte, quod cæci palpare possent, ipsi in te pro sua charitate animaduertere noluerunt? Sed quid est, quod Calvinistæ in nobis modestiam & sanam doctrinam requirunt, quorum scriptis nihil virulentius & impurius? An lupi pastores de modestia, & Hæretici orthodoxos de sana doctrina monebunt?

Quæ mea ἐφομολόγησις sit, Antidanæus & præsens scriptum loquuntur, qua me bonis omnibus, & Ecclesiæ orthodoxæ satisfecisse spero. Præterea, cum in Schola nostra sanitas doctrinæ cœlestis, iustitia, & iudicium veritatis vigeat: tales quoque homines alantur, qui vobis phanaticis Pag. 8. ob obstant: Academia certè nostra non deploranda, sed à vigilantia & studio bonis omnibus commendanda est. Ea autem loca, in quibus vos viuitis, serijs gemitibus bonorum omnium & lachrymis deploranda sunt, quod doctores Christiano orbi exitiales tam diu tolerare coguntur.

Summæ impotentia animi ἀποδείξει esse dicis, quod te epithetis, moribus & factis tuis perquam optimè congruentibus, depinxi. Si verò in vitio est, te talem, qualis es nos Pag. 8. minare, & qualem te esse demonstraui: nec tu quicquam eorum (quod vident lectores) confutare potuisti: cuius quæso hominis signa & ἀποδείξει hæc sunt, quod viros præclaros, à quibus ne verbo petitus fuisti, atrocissimis contumelijs, & virulentis conuicijs lacerasti? Nam D. Osiandrum

drum vocas in tua Apologia, καὶ δὲ νόρακθ κακὸν ὄν: Ἀλλ' Ἀγχιεπίσκοπος: Nouam Sphinga, qui noua dogmata & Gryphos proponat: Manifestum calumniatorem, hominem vanum, præcipitem, qui primatum in Ecclesia Dei Diotrephus exemplo affectet, ἑπιδοιάντω, cæcum, mirum in modum leuem & inconstantem. Ipsum & Pappum multis confers: tribuis ei calumnias, tyrannidem, inuidentiam, nouam fraudem, nugas, mendacium, quòd falsa supponat, & se non nisi mendacio tueri possit. Quæ omnia falso abs te in Osiandrum dici, euidenter probaui. Nostros Theologos accusas nefandè usurpatæ tyrannidis in Ecclesia: quòd multorum malorum authores sint, & multos pienssimos viros, benè de Repub. Christiana meritos, etiam præceptores suos ex sedibus suis in exilium eiecerint: (quo ipso non obscurè tyrannidis insimulas Palatinum & Saxonem Electores Imp. & summos Principes, quorum auctoritate hæc facta sunt, & qui nullos, nisi homines perfidos, & sincerae doctrinae vastatores, iustissimè eiecerunt) Sex viros, Theologos præstantissimos, qui negotio Concordiæ præfuerunt, Ecclesiasticos epulones vocas, qui ex animi sui affectibus, non ex vero charitatis aut veritatis studio agant: qui præiudicia domo iam pridem ex quadam regnandi in Ecclesiis Dei libidine concepta tueantur. Nostros, vafros & Pontificiorum æmulos dicis: Furorem, vociferationes turbulentas, & clamores tribunitios, vbique obstreperos eis tribuis. Argentinenfes viros optimos & constantissimos, nouos Theologos, furiosos, perturbatores, hostes in Rempub. Argentinensem irrumperentes vocas. D. Brentium, Theologum nunquam satis laudatum, scribis ambitione ἀπλίτω fascinatam fuisse, ne se ipsum quidem amplius tulisse, sibi non constituisse, summa animi leuè

Antiofiander.
Pag. 18.

Pag. 17.

Pag. 46.

Pag. 57.

Pag. 33. & 34.

leuitate & Inconstantia syngramma damnasse, fuisse delirantem ac furiosum, à vera humanitate alienum, intolerabilem ambitionem ipsum senem transuersum egisse, vt factus nimium opulentus, nihil aliud quàm primatum post Philippi mortem in Germanicis Ecclesiis affectaret: ipsum viuum inceperit seminare dissidia, & morientem non perduisse incoelix classicum canere, quo postea ad dirissima hæc certamina excitatæ sint Germanicæ Ecclesiæ. Hæc ne sunt placidi & moderati Calvinistæ signa? & non potius rabidi calumniatoris ἀποδείξεις? Non dubito, quin huius vnus Sabaudi, tot illustres, pios, & excellentes viros criminandi et calumniandi petulantiam, omnes pñ detestentur: & tamen hic homo de conuitijs à me sibi factis conqueritur.

Sed age videamus ex epithetis, quæ ipse profers pag. 8. an vlla abs me iniuria affectus sis. Tribuo tibi in Antidanæo diabolicam calumniam pag. 8. diabolicam audaciam pag. 40. *Δαβολῶ* pag. 41. Ex quibus tu colligis, me passim te Diabolum vocare, quo tamen vocabulo in Antidanæo nunquam vsus sum. Omnes verò pñ lectores ex paginis annotatis iudicabunt, me nulla iniuria te affectisse, sed ipsa tua facta testari, te *Δάβολο*, hoc est, impudentissimum calumniatorem esse: qualem te etiam pag. 50. voco, & esse ostendo. Argumenta Osiandrite Sycphanticè obscurare & proponere, pag. 206. & 233. doceo. Ex quibus tu rectè inferis, te sycphantam esse. Quòd verò sis homo vanus & mendax, per totum meum scriptum demonstravi, sunt quæ ex cumulo penè infinitorum mendaciorum, in tuo Antiosandro, hæc pauca: Osiandrum certamen inter Sturmium & Pappum IAM EXTINGVTVM renouasse, & Pag. 3. Pappo cedenti succenturiatorem accessisse: Sturmium

- Pag. 9. Pappo, IVRA Academiæ OMNIA violanti, se pro ratio-
ne muneris opposuisse: Hanc esse nouam fraudem &
Dialecticam Osiandri vel Pappi, vt dogma aliquod publi-
ca Ecclesiæ voce profligetur, ipse tamen, qui illud tuetur
- Pag. 15. & 17. & fouet, pulcher, bonus, sanus intelligatur: Et hanc dis-
tinctionem à nostris probatam, et in Præfatione libri Con-
cordiæ repetitam esse, vt magno astu simplicibus & pacis
amantibus imponamus: Nos multo sapientissimos viros,
benè de Repub. Christiana meritos, & PRÆCEPTORES,
NOSTROS è suis sedibus in exilium pepulisse: Lutherum
à Cinglio, Oecolampadio, & Heluetijs, non in re, sed ver-
bis tantum dissensisse: Inter Recentiores demum & in re-
bus & in verbis ortam esse dissensionem, quæ de REBUS
IPSIIS NULLA PRORSVS inter primos huius controuer-
sæ disceptatores fuerit: Vbi quitarios Sacramentalem &
Pag. 27. spiritualem manducationem Christi sic inter se opponere
& committere, vt vna alterius nequaquam sit obsignatio:
Pag. 36. Quod Beza excrementum Satanae non de nostra doctrina,
sed de Missæ sacrificio vsurparit: Quod bonis pijsque
Pag. 46. OMNIBVS displicuerit, condemnatoria à nostris in OM-
NIBUS Dei Ecclesiis vsurpata, & à NEMINE demandata
potestas (hic triplex mendacium coniungit, nisi fortè nos-
tros homines pro pijs et bonis, et nostras Ecclesias pro Dei
Ecclesiis non habeat.) Ætatem quæ secuta est Apostolos,
Pag. 56. errores de fide in Synodo legitime congregata SEMPER
Pag. 75. damnauisse: Vuitebergensem concordiam luce meridia-
na clarius testari, quam propè cum Calvinistis, exceptis
quibusdam voculis, Lutherus consenserit: Quod Luthe-
Pag. 81. & 82. rus & Philippus cum Zuinglio, Oecolampadio, Bullin-
gero & Caluino, amicitiam TOTO VITAE TEMPORE san-
ctissimè coluerint, et animis coniunctissimi ad extremum
vsque

vsque vitæ diem vixerint: D. Brentium syngramma Sue-
 ulcum (quod ipse conscripserat) summa animi leuitate &
 inconstantia damnasse. Hæc inter plurima alia pura puta Pag. 91.
 figmenta esse, in Antidanæo demonstraui. Sed tanta est
 hominis istius audacia, vt pleraque in suo ad fratres Tu-
 bingenses responso recoquere non erubuerit. Præterea
 collectionem tuam de præsentia substantiali carnis Chris-
 ti in Cœna, non immeritò Luciani Theologiam vocaui: Pag. 73.
 cum Christum omnipotentem & omniscientem in ordi-
 nem cogas, quasi alio modo in Cœna adesse non possit,
 quàm quem tu ipsi necessarium velut præscribis. Te,
 quod modò negaueras, statim affirmantem, Protheo mus-
 tabiliorem dixi, pag. 74. Et nostram doctrinam de Maie-
 state hominis Christi, te monstrosam Vbiquitatem, et hor-
 ribile totiquè Christiano orbi funestum monstrum vocan-
 tem, monstrosam & vesanum vocaui. Doctrinam autem
 vestram sacrilegam dixi: quòd Christum hominem e Cœ-
 na & cœtu piorum suffuretur, nosque maxima consola-
 tione spoliet. Hypocritæ nomen mereris, quia Episcopi si-
 ue Superintendentis nomen, à Paulo vsurpatum, tanquam
 superbum & arrogans in Ecclesia Dei, reprehendis. Verò
 tumnus & leuis rectè diceris, pag. 137. cum quod prius
 negaueras, postea affirmes. Te quoque nostros furoris &
 crudelitatis in diuersæ Religionis homines accusantem,
 ex tuo & tuorum, qui spiritu mendaci & sanguinario agi-
 tentur, ingenio ipsos iudicare scripsi. Rabulæ præterea &
 veteratoris nomen tibi conuenire, vti cui criminari, ca-
 lumniari, fingere, rectè dicta pervertere, piaculum non est,
 operosè demonstraui. Denique nullus vir bonus est, qui
 non sentiat, te furijs infernalibus actum fuisse, cum tot tan-
 taque conuicia in clarissimum Theologum D. Brentium

Anwohand.
Pag. 23.

Pag. 13.

per summam iniuriam & contumeliam euomeres. Iudicium nunc æquo lectori permitto, an vlla iniuria Danaeum affecerim, elogijs his ipsum insigniendo: vel, an non ipse suis factis præconium hoc meruerit. Quid? quod ipse, in his epithetis suis recensendis, se hominem vanum esse ostendit. Ea enim interposuit, quibus ego in ipsum nullo quam vsus sum: forte vt ipse completeret, quod mihi in illo depingendo defuit: vel potius, vt cumulo conuictorum (quæ vocat) odium lectoris mihi constaret. Vbi enim cyclopem, vbi maleficum te vocauit? Opinionem hanc quorundam: (quam vtrum tu quoque propugnes, ignoro) publicæ tranquillitatis causâ, non esse damnandos errores verbo Dei repugnantes: cyclopeum siue Epicuræum dogma, non te cyclopem vel Epicuræum nominauit. Et eos, qui præter tuos gregales, Ecclesias Germaniæ falsâ doctrina distinxerunt, maleficos dixi, pag. 27. His iterum duplex nugamentum paucis verbis coniungis: vnum, me omnes Ecclesias vestras anathemate ferire: quod pagina 19. quam ipse assignas, & aliæ plurimæ, falsissimum esse docent. Aliterum, quod vestræ Ecclesiæ per vniuersum terrarum orbem sparsæ sint: cum sola Europa, nec ea tota, magno suo malo vestra portenta nouerit: ignota planè Asiæ, Africæ & Græciæ, in quibus infinite Ecclesiæ Christianæ sunt. Doctores vestros, & in his Antesignanos, sectarios voco & turbulentos, quibus nihil minus, quàm salutaris Ecclesiæ tranquillitas curæ sit: quia sectam Carolstadij & Cinglij sequuntur, qui primi orthodoxis Germaniæ Ecclesiis turbas dederunt, quas vos adhuc hodie fouetis & augetis, nostrisque Ecclesiis & Scholis concordiam & pacem eripere studeatis. In negotio Cœnæ, quod ad eius substantiam attinet (de qua nobis lis est) vos vnâ cum Anabaptistis,

Suuenck

Suuenckfeldianis, Turcis, Iudæis, & gentilibus nihil credere scripti. Nam omnes hi Christi clarissimis verbis, *HOC EST CORPUS MEVM*, non credunt: sed vel ea reiiciunt & rident: vel prorsus alienum sensum (quod vos Anabaptistæ, & Suuenckfeldiani facitis) ipsis affingunt. Ex his commemoratis orthodoxa Ecclesia & Christiana posteritas iudicare poterit, adumbrationem hanc Caluinistarum non impotentis, sed veracis hominis testimonium esse. Et in hac ipsa descriptione axioma tuum imitandum mihi esse duxi, quo ad excusandum conuitia tuorum in pios & orthodoxos viros (quos, quia verbis Christi planissimis, *HOC EST CORPUS MEVM*, & non figmento vestro fidem habent, sarcophagos, hæmopotas, cyclopas, &c. appellatis) in Antioxiandro pag. 36. usus es. Est autem tale: Quò quæpiam hæresis aduersus sanctissimam doctrinam Christi grauior est & retrior, eò grauiori quoque vocabulo est denotanda. Sic Patres sui temporis errores vocant passim aspidis semen, lepram, scorpionem, draconem, erucam, zizania, venenum: quibus horrorem pijs incutiant, ab easque abstineant. Hanc regulam tuam secutus, vos proprijs vocabulis denotaui, vt omnes pijs à vestra doctrina abstinere.

Cæterum videamus, quas mæas sententias manifestarum in Deum blasphemiarum nomine traducas. Qualis, inquis, obsecro est hæc Gerlachij sententia blasphema, *Pag. 9.* quam vos commendatis? *Christus corpore & sanguine suo tam potens est ad iudicium exercendum in indignos, quam vitam in fideles.* Sed audi Christum ipsum à nota blasphemix me absoluentem, & cap. Ioan. 5. pro me respondentem: Patrem dedisse filio habere vitam in semetipso, vt quos vult viuificet: Et potestatem dedisse eidem iudicandi quoque, quia filius

lius hominis est. Ex hac potestate à Patre accepta, Christus iuxta humanitatem suam, tam potens est ad iudicium exercendum, hoc est, puniendum impios, quàm ad vitam operandum in fidelibus. Quòd verò mea verba calumniaris, quasi hoc, quod dicam, nihil aliud sit, quàm carnem Christi per se, tam mortiferam quàm viuificam constituerem: Audi Chrysostrum ad tuam calumniam respondentem in Hom. de prodicione Iudæ: Sicut corporalis cibus, cum ventrem inuenerit aduersis humoribus occupatum, amplius lædit, magis nocet, & nullum præstat auxilium: ita & ipse SPIRITUALIS CIBVS, si aliquem reperit malignitate pollutum, magis eum PERDET, NON SVANAT TVRA, sed ACCIPIENTIS VICIO. Verum inquis: Filio Dei hac doctrina fieri iniuriam? Quæ hæc noua & inaudita Mathæologia est, iniuriam dicere, quod Scriptura gloriæ singularis nomine prædicat? Et quid magis viuificum, quàm ipsa essentialis vita, Deus: quem tamen Scriptura ignem consumentem, perdentem, mortificantem, & similia vocat. An igitur his vocibus Deo iniuriam fieri desipies? Non idem sentiunt, Danæ, viri orthodoxi. Nam Filio hominis hac mea sententia iustitiæ laus tribuitur, quòd tam iudicet impios, quàm saluet credentes. Secundam blasphemiam non agnosco, sed calumniam tuam lego: *Fidem non esse necessarium instrumentum ad nostram cum Christo communionem (spiritualem videlicet) & concorporationem.* Nam in pag. 62. quam annotas, verbis disertis affirmo, fidem esse medium, quo Christo spiritualiter incorporamur & uniamur. An non igitur sycophanta deprehenderis, quòd blasphemiam, quæ nusquam extat, imputare mihi audes? Tertia sententia nec blasphema est, nec se ipsam, quod putas, euertit: Corpus videlicet, & sanguinem Christi

sti, iuxta veritatis verba: Accipite, comedite: hoc est corpus meum, &c. ab indignis in Cœna sumi posse, ut ramentum cum Christo non corporentur. Quod cum ex Scriptura & Patribus probârim, tu nihil eorum confutare potuisti. In quarta sententia arrodenda, te omnes sani clamore tuo insanire iudicabunt. Quid enim hæc verba abominabilis (ut vocas) blasphemiam habent? *Sacrificia V. T. nihil aliud fuisse, quam nudas picturas & figuras absens carnis & sanguinis Christi immolandi, quæ licet de rebus spiritualibus admonerent, rem tamen ipsam, quam significabant, non exhibuisse, sed adumbrasse tantum.* An non hic Paulum blasphemiam accusas, qui idem ad Hebr. 10. nos docet, scribens: *Lex vmbra* habens futurorum bonorum, non ipsam imaginem rerum, his hostijs, quas continenter singulis annis easdem offerunt, nunquam potest accedentes perfectos reddere. Quid? quod te ipsum imprudens evertis? Scribis enim in Antiochiano pag. 93. *Sacrificia V. T. fuisse carnis Christi immolanda (quæ tum temporis in rerum natura non fuit) sacramenta, hoc est, secundum tuam interpretationem, signa. Quomodo ergo non nisi picturæ & figuræ absens carnis & sanguinis Christi fuerunt? Agnoscis, opinor, te nulla iniuria a me affectum, nisi forte minus illustres colores in te depingendo adhibuerim. Nam ipse in singulis pagellis me multo luculentius doces, quam sis homo vanus.*

Sed cuius tu criminis, blasphemiam nimirum, me falso accusas, huius ego te verbis tuis conuincam. Hæc enim gemmæ tuæ sunt, ex officina Sathanæ depromptæ: Christum iuxta humanitatem assumptam omnipotentem non esse, ne ipsam omnipotentiam in vlla creatura esse constitemus. Antiof. Pag. 97.

non accepisse omnem & æternam potestatem? Non omnem plenitudinem Deitatis λόγος in Christo homine habitare corporaliter? Eiusdem valoris gemma hæc est: Tam esse Christi hominis maiestatem, quam ipsi necessaria est, & quæ in creaturam cadere potest, hoc est, finitam tantum. Item: Personam Christi etiam ante humanam naturam fuisse, & hanc nullum momentum, nullam rationem & causam habere, cur Christus sit, seu ut persona subsistat. An non hoc est mysterium incarnationis, quod omnem rationem excedit, & in quo summa sapientia, potentia, & misericordia Dei elucet, conspuere & conculcare? Si enim, quod de persona Christi (non dico Filij Dei) blasphemias, verum est: cur necesse fuit λόγος incarnari? Si similis est & hæc gnome: Carnem Christi ad efficienda miracula non plus contulisse, quàm carnem Apostolorum, aut virgam Mosis. Item: Carnem (siue humanitatem) Christi nequaquam concurrere ad Regnorum administrationem, Regum deiectionem, miraculorum, quæ nunc fiunt, effectiorem. Item: Maledictum esse, verum idololatram esse, damnatum esse, in Deum blasphemum esse, Nestorianum esse, qui Christum, quàm homo est, adorat vel inuocat. Hæc non tantum hominibus, sed ipsi quoque Diabolo horrendæ & abominabiles blasphemias sunt, ut qui Christo homini suo modo genua flectere, & ad vocem et nutum ipsius contremiscere cogitur. An igitur Christianus orbis excrementa hæc feret, quæ nobis impurus Danæus ex Arii & Mahumetis cloaca in Ecclesiã Dei deponit? An non illum ad stabulum Neuseri propediem secessurum esse putatis? Sed tu Danæ, quos gemitus putas non tantum a pijs hominibus, sed etiam ab ipsis beatis Angelis emissos, cum istas blasphemias in Christum hominem (in cuius

pag 93. & 101.

In Exam. contra
D. Chemnit.
Pag. 84.

In Exam. Pag.
118.

Ibid. 281.

Ibid. 417. & 418.

cuius nomine, tanquam Domini vniuersorum, omne genu cœlestium, terrestium & inferorum, præterquam Calvinistarum se flectit) eructatas esse cognoscerent?

Hactenus Danæus me verum de se scripsisse ipso factō probauit. Iam illud quoque amplius confirmat, & magnam congeriem calumniarum cumulans, seipsum graphicè depingit, quantus sit veterator. Promittit enim pag. 10. *ἀνελόγητος*, quibus me ipsum refutārim, Collegium Theologicum fefellerim, & in quibus cum alijs nostris, & ipso Laonico non consentiam. Sed miser homo profert ea, in quibus non tantum se cauillari, sed etiam suo more mentiri & calumniari, clarissimè testatur. Inquit enim: *Hic negat personas à vobis damnari: Laonicus verò eccontra id à vobis fieri fateetur: & assignat pag. 18. Antidanæi, quæ ipsa cum aliquot sequentibus manifestæ vanitatis eum conuincit. Nam vterque pluribus in locis testatur: non tantum falsa dogmata, sed etiam illorum authores & pertinaces propugnatores damnari, non autem infirmos, propter causas ab vtroque allatas. Hic (ait) Vbiquitas, in alicubi non dissimulat se tueri: Laonicus remouet eam à se, vt monstrum infernale. Ego veram & realem maiestatem & Omnipræsentiam Christi hominis vbique defendo & propugno, quod etiam Laonicus facit, præsertim pag. 71. & 72. Spongice suæ. Vestram verò stultam & phantasticam Vbiquitatem, quam nobis diabolicè affingitis, vterque rejicit. Hic (inquit) *Torgensem vestram Synodum damnat, quæ, videlicet, anno 74. habita est, cui etiam pientissimi, scilicet, lupi tui, veste ouili tecti, inter bonos pastores subscripserunt: At formula Concordiæ vestræ eam retinet & probat, & imprimis Chemnicus: quæ nimirum anno 76. celebrata est, in qua libri Concordiæ initium factum est. Vides Danæe, vt te deris**

Spong. Pag. 10.
Antidan. Pag. 17,
21. & sequent.

dendum præbeas? *Hic* (ais) *Synodum Constantiensem rejicit: Laonicus probat.* At non simpliciter, sed quatenus Berengarii errorem damnauit, à Laonico probatur. Hanc autem exprobrationem malitiosè addidit Danæus, vt vanitatum suarum cumulum augetet, non vt mihi contradiceret. *Hic* (scribit) *concedit totam seu vniuersam Christianam Ecclesiam esse vnā: Laonicus negat, & eam diuersis Religionibus, vt territorijs separatam esse posse, contendit.* Quid verò in his meis verbis reprehendis? Sin vera illa esse agnoscis, cur abs te odiosè & malignè proferuntur? Sed hîc, Danæe, splendide nugaris, aut potius calumniaris. Nam scribit Laonicus pag. 10. alium Magistratum Germanis Principibus esse, cui rationem reddere possint & velint de factis suis, hoc est, de eiectione Caluinistarum turbulentorum. Non autem negat, vnā esse verā Christianam Ecclesiam, cuius vna fides & vna religio esse debeat. *Hic*, inquis, *credit Christum secundum vtrāque naturam suam, etiam modo locali & Physico adesse nunc quoque suæ Ecclesiæ: reliqui vstri socij pertinaciter id ipsum negant.* In hac sexta antilogia proferenda, dubito, an Danæus præ ætate cæcutiat: an verò, quod magis credo, pater mendacij sensus ipsius odio & liuore ita excessauerit, vt apertis oculis non videat. Verba enim quæ putat Danæus, pag. 58. Antidan. sic habent: Nos totum Christum secundum vtrāque naturā Ecclesiæ suæ adesse, **NON MODO LOCALI ET PHYSICO**, sed supernaturali & diuino, quo sedet ad dextram Dei, &c. indubitanter credimus. Hæc sunt Christiane lector *ἀντιλογία* istæ, in quibus me, iuxta istius hominis opinionem, ridiculum præbeo, me ipsum refuto, meos fallo, me ipsique contradico. An non hinc omnes viri boni & intelligentes iudicabunt, Danæum **vnā mendacis spiritus mancipium esse**, qui ipsum ad arbitrium

trum suum agat, vt nil nisi mendacia, calumnias & errores exhalare possit? Et hæc calumnias ingenti hyperbole claudit, scribens: *Denique dies ipse me deficeret, si omnes hominis Gerlachij antilogias colligere, & vobis recensere velim.* At miser ne vnã quidem proferre potuit. Et pro sua singulari charitate fraterna in me, addit: *Itaque estote forti animo viri, & cum qui à vobis vltro in dogmate secessit (à me de ista eius vafricie moniti) condemnate.* Quæ verò hæc mea vafricies, Danæe, & quod nam istud dogma, in quo secessionem à meis feci? Cur non demonstras? Nam quæ protulisti, pura pura commenta esse ostendi.

Sed ego vicissim tuis verbis demonstrabo, te tibi ipsi & tuis turpissimè contradicere. Nam Cinglius, Oecolampadius, Martyr, & alij tui gregales **MANDUCARE ET CREDERE** idem esse dicunt, vt postea probabitur: hoc autem tu negas. Deinde Calvinus in 1. ad Cor. 11. scribit: Non ideo tantum signo imponi nomen rei signatæ, quoniam sit figura: sed magis, quia **SYMBOLVM** sit, **QVO RES EXHIBETVR.** Si verò symbolo **RES** exhibetur, symbolo vt adsit, necesse est. Hoc autem Danæus negat, & dicit: Corpus & sanguinem Christi non quidem à Cœna ipsa, sed à signis tam distare, quàm cœlum à terra, pag. 33. Antiof. Et quia **RES** à signo distat, eo exhiberi non poterit. Tertio, sibi ipsi frequenter contradicit. Nam pag. 33. Antiof. inquit: Corpus & sanguinem Christi à signis abesse: & statim sequenti, nec non pag. 88. ait: Fatemur carnem Christi cum signis in sacra Cœna adesse, sed *ἐν ἐργασίᾳ* non *ὡς ἡλικὸν ἢ ὡς οὐρανὸν*. In Antiof. pag. 37. carnem Christi à nobis verè adorandam esse dicit, quia sit caro vnigeniti: nunc carnem Christi, etiam in ipsa vnione manentem, adorandam esse negat. Symbola Cœnæ dicit non nuda esse

Pag. 15.

In Exam. Pag. 42.

Antiof. 92.

esse signa, sed verè testificantia atque EXHIBITIVA ipsius rei, quam designant. Designant autem verum & essentielle corpus & sanguinem Christi: quæ nobis in Coena exhiberi negat, & tantum eorum virtutem, spiritum & efficaciam tantum adesse contendit. In Antiof. pag. 101. scribit, Christum hominem non tantum ea scire & posse, quæ ad Iudicis officium pertinent: sed in vniuersum, quicquid ad totius mundi gubernationem pertinet, illud de omnibus creaturis illud scire, in omnes illud posse, de omnibus & singulis illud ordinare. In Examine autem pag. 281. blasphemat: *Non dicimus, nequaquam concurrere carnem Christi, etiam glorificatam, ad regnorum administrationem, & Regum deiectionem: quæ tamen ad totius mundi gubernationem pertinent. Hæc, Danæ, sunt veræ contradictiones (prætermitto iam eas, quas in Examine tuo effudisti) quæ ostendunt, mendaciam multiplicem, & sibi etiam contradicentem esse. Conquereris denique de meis moribus, quod tibi, opinor, veritatem locutus, paruum honorem habuerim. Verum per gratiam Dei noui, qua mihi modestia erga viros constantes, veraces, & synceros vtendum sit. Cum autem in scriptis tuis nihil candoris, nihil sinceritatis, sed proiectum calumniandi & fingendi studium appareat: non potui non ligonem, ligonem vocare. Vt enim malum bonum, tenebras lucem, amarum dulce appellem, Scriptura Prophetica vetat. Quam igitur iusta tuorum, scilicet, piorum de me querimonia sit, omnes vident. Patet etiam, quam illi boni viri nullam eorum criminum, quorum per te me iniuncte accusarunt, fidem facere potuerint. Nullæ enim, ne apparentes quidem blasphemix & antilogix, ne dum apertæ in libro meo insunt, vt omnes eruditi iudicabunt. Quod autem tem modestiam in me desiderant, ridendos se præbent, dum*

Antiof. Pag. 28.

Pag. 11.

Esa. 5.

lupis

Iupis Ecclesiam Dei vastari conantibus, blandiendum esse opinantur.

Venio nunc ad responsionem tuam, aduersus Antidanæum, in te verissimè scriptum, institutam: in qua initio statim modestiam promittis: sed hanc promissionem ipsi facto contrariam esse, haud diu dissimulare potes. Nam statim in sequente periodo, pro tua modestia, me plagij Pag. 98. mendaciter insimulas: quasi Laonicus vel sua mihi dictas rit, vel ego ex ipso mea transtulerim. Qui verò vtriusque scriptum diligenter contulerit, facile vanitatem tuam deprehendet. Et verè affirmare possum, me Spongiam Laonici non prius legisse, quàm vtriusque nostrum responsionis exemplaria Francofordiam portarentur. Altera tua in eadem pag. modestia, vel potius veritas Calviniana est, quòd in vtriusq; scripto plurima mendacia contineri mendaciter scribis. Nam penes lectorem iudicium esto, an tu me vllius mendacij, vt ego te plurimorum, verè conuicis ris. Nec vlla inter nos duos conspiratio facta est, nulla plasnè communicatio. Nam ego res meas ago, & si quid est, cum preceptoribus meis, Doctoribus Theologis, communico. Cumque nulla inter nos communicatio intercesserit (cuius rei Deum testem facio) & tamen, etiam tuo testimonio, consentiamus: vides nos ipso facto comprobasse id, quod ibidem scribis: *Veritatis viam semper simplicem, sibi que consentientem esse. Et quod præmittis: Mendaciorum viam vt plurimum variam, & à seipsa dissentientem esse*: hoc tu re ipsa confirmas, vt qui non solum ab alijs, sed etiam à te ipso dissentias. Suprà commentus es, magnam mihi esse cum Laonico discordiam: & etiam contradictiones quasdam, quibus id probes, afferre tibi visus es: præsertim quod ego *Vsbiquitatem tuear, quam Laonicus a se, vt monstrum infernale,*

Pag 99.

nale, remoueat. Nunc dicis: Nos paria dogmatis nostri propugnati (Vbiquitatem insinuans) præmia sperantes, hæcenus inter nos consensisse. Quomodo his tu ipse tecum consentis, Danae? an non teipsum refutas? Nec quod putas vllas in te criminationes falsas cõfinimus, sed te plurimorum mendaciorum & calumniarum conuictum mus, quod & hoc ipso scripto patebit: vt ridiculum, imò indignum hoc facinus sit, quod causam tuam pessimam, cum Christi, Pauli & Prophetæ Esaie, nostram autem cum falsorum testium causa, componere audes. Quæ enim blasphemii hominis & Pseudodoctoris, cum fidelissimis doctoribus, & ipso quoque principe pastorum similitudo? Nec tu sine causa vtriusque nostrum scripti famà perculsus fuisti. Conscientia enim tua dictauit tibi, difficile & durum tibi fore cum veritate certamen. Sed ipse te collegisti, vbi figmentis & calumnijs te nobis longè superiorem esse posse, sperasti. Veritatem enim ab vtroque defensam subuertere, impossibile tibi fuit. Sed iterum Danaus promissi sui immemor, aliud modestiæ Caluiniæ specimen exhibet, & pro fastu suo (quo nos velut stupidos contemnit, suos autem doctissimos vbique prædicat) Laonicum asino, me autem boui confert. Ego pro mea parte, ob id tibi minime succenseo. Nam in veteri cantilena bos & asinus Christum Dominum suum agnouisse dicuntur: tu verò non tantum stupidior asino es, qui Christum Dominum tuum reuera ignoras: sed etiam quauis bestia truculentior, quod Filium hominis, qui factus est Dominus omnium creaturarum, & potestatem accepit in cœlo & in terra, ab admissionatione regnorum remoues, & ex eo conseruum facis: Naturas in Christo discerpis, realem communionem earum negas, & maiestatem ipsius blasphemias. Ostendam autem

Exam. Pag. 417.

autem hoc scripto, te bouem Cyprium esse, id est, ut ille humanis, ita te Diaboli excrementis, hoc est, mendacijs, calumnijs, erroribus & blasphemijs pasci. Laonicus, ut spero, qua est singulari industria & doctrina, pro se respondit: cuius scripta testantur, ipsum minimè ἀπαίδευτος (quod arguis) esse.

Mentione moræ apud Constantinopolitanos, quid Pag. 100.
 velis, conficio. At eius me minimè pudet. Non enim Barbaris, sed virtute, doctrina, vsu, & experientia rerum, nobilissimis viris conuersatus sum. Et quid scriptum meum redoleat, docti iudicabunt. Hoc scio, me odore verbi Dei, & sapore antiquitatis, ita tibi sensus & mentem heberasse, ut tu in responso tuo non solum ἀναίδειος, sed etiam ἀνοήτος videaris. Et quidem mihi non fuisse difficile, multò minus ἀδύνατος (ut putas) calumnias, errores & blasphemias tuas (quæ tu veritatem Dei appellare audes) confutare, & veritatem doctrinæ cœlestis contra eos defendere. Antidanæus loquitur: in quo propterea tua quoque Pag. 100.
 verba, eaque propè singula posui, ut etiam tuos vanitatis tuæ, quam monstraui, pudere inciperet. Et in eo nihil à me temerè factum, nec etiam Osiandrum anteuertere studui: sed cum ipsi grauiora incumberent, mandato eorum, qui prouinciã hanc respondendi mihi demandauerant, morem gerere debui. Et hîc tu iterum antiquum obtinens, in vna periodo, tot propè vanitates, quot verba eructas. Vbi enim ego & Laonicus Osiandrum temeritatis damnauimus: Et non potius calumniã hanc tuam ab ipso depulimus? Aut quæ Osiandro necessitas erat, ut Pappi voluntatem de non respondendo prius exploraret, aut ipsius mandatum expectaret: siquidem Osiandri institutum non erat, pro Pappo, sed pro communi causa Ecclesiarum

nostrarum scribere: et loquitur res ipsa, Antisturmium doctrinæ nostræ & causæ communis, non autem Pappi Apologiam esse. Vos autem homines temerarios esse oportet, quos publico Electorum, Principum et Ordinum Imp. negotio, non vocatos oppedere non puduit. Eiusdem impudentiæ est, quod negare audes, te pro Sturmio respondisse. An non tria capita disputationis Sturmij, cum argumentis & causis, quibus ipse aduersus condemnationem Pappi vsus erat, & quidem isto tempore, quo Sturmius tacebat, defendere suscepisti? Et licet libri tui titulus Sturmij Apologiam non promittat: non tamen non tantum capita disputationis Sturmianæ, sed etiam contraria, quam professus eras, & hinc falso repetis, Sturmium contra Pappum defendere conatus es, & concertationem Argentinensem non ita paucis attigisti. Quid enim illud, quod scribis pag. 9. & 10. Antios. Sturmium necessarijs causis adductum, Pappo iura omnia Academiae violanti, sese pro ratione muneris, utpote Rectorem, opposuisse? Neque etiam aduersarij insolentiam passam esse, illum placidè hæc causam agere, sed in publicum theatrum & certamen inuitum pertraxisse? Et addis: Peccauit ne ergo Sturmius, quia veritatem doctrinæ Christi defendit, pacem Ecclesiarum conseruauit, & muneris sibi à Rep. iam pridem de mandato dignitatem retinuit, Argentinensisque Scholæ iura ac tranquillitatem, forti constantique animo ipse vir senex, contra nouorum Theologorum, tanquam adolescentum Oratorum, furorem tutatus est? Hoc ne est, quicquid ad Sturmium & Pappum, eamque concertationem Argentinensem pertinet, OMNINO intermittere? An non te verba tua vanitatis coarguant?

Gloriatus es supra, te iniurias tibi factas condonare à Christo

Christo didicisse. Quòd si vere (vt minime) de te ipso scribis: quomodo longè dissimile ipso factò testaris, & virum præstantem, qui tuam personam nullo verbo lacepsit, vis rudente conuitio proscindis, & καὶ δὲ λόγον & καὶ δὲ ὄψιν sine causa appellas: Sed inquis, Res ipsa sic habet. Nam filius hanc similem paternæ hæresin recinet, vt asseueret, humanitatem à λόγῳ assumptam, esse ipsius essentialis deitatis λόγῳ potentia participem, eiusque totam plenitudinem in ipsam carnem Christi aut effusam esse, vt loquitur Iacobus Andreas: vel communicatam, vt interpretatur Chocmitius. Quibus verbis conuitium tuum blasphemiam & vanitate stabilire conaris. Nam asseuerationem hanc: Humanitatem à λόγῳ assumptam essentialis deitatis λόγῳ potentia participem esse, & totam plenitudinem eius carni Christi communicatam esse: hæresin dicere, est orthodoxos Patres hæreseos damnare, & Maiestati filij hominis conuitium dare. Scribit enim Gregorius Nissenus de Anima: Deus λόγῳ & à communione illa, quæ sibi est & ad corpus & animam, nunquam alteratur, neque particeps est eorum imperfectionis: sed **TRADENS eis (corpori & animæ) DIVINITATIS SVÆ VIRTUTEM**, manet idem quod erat & ante unionem. Diuinitatis autem virtus, quæ humanitati Christi tradita perhibetur, nihil aliud, quàm essentialis Deitatis λόγῳ potentia est. Et Basilius in sanctam Natiuitatem: Humana Domini caro ipsa PARTICIPES facta est DEITATIS. Et secundum Apostolum veritatis: Omnis plenitudo Deitatis in Christo corporaliter habitat. Quæ verba orthodoxi Patres non de persona Christi, vt tu fallaciter, sed de carne Christi exponunt. Theodoretus in cap. de Antichristo: Verbum incarnatum non particularem gratiam contulit assumptæ nature, sed totam plenitudinem Deitatis complacuit in ipsa (natura assumpta) habitare. Quòd cum tu nes

ges, te corui infernalis pullum esse testatum facis. Vanitas verò tua duplex est: & quòd clarissimo viro, Domino Jacobo Andreae, per summam iniuriam hìc & alibi effusio-
nem Deitatis in carnem Christi, tanquam in aliud subie-
ctum, ascribis: & quòd D. D. Chemnitius communica-
tionem idiomatum interpolarit. Nam hæc orthodoxæ an-
tiquitatis ex Scriptura desumpta (vt infra docebitur) do-
ctrina est. Idem conuictum calumniâ confirmas: Quòd, vt
pater Osiander, ita filius Philippo, Germaniæ lumini, ma-
ledixerit: & assignas Antisturmi pag. 20. in qua nullum
maledictum, sed pium votum Osiandri lego, quo oporat,
vt rectius crediderit Philippus, quàm scripta & facta ipsi-
us posteriora testantur. Tertia conuicti tui ratio est, quòd
patrem sequatur sua proles: & Osiandrum seniotem ma-
lum fuisse, Philippi testimonio ostendere conaris. Sed ecce,
te ipsum redarguis, & profers Epistolam, in qua Cal-
uinus de Philippo queritur, quòd Osiandrum in Præfatis-
one quadam plus quàm liberaliter laudauerit. Hoc cine-
est Philippi testimonio docere, Osiandrum fuisse impurum.
Quid autem Caluinus in Osiandrum confinxerit, non
moror. Nam ipse homo præfractus, multis in Germania
bonis & doctis viris maledixit. Si verò Osiander idcirco
malus est, quia quæstionem de essentiali Dei iustitia mo-
uit, nec Philippum semper laudauit: næ tu omnium pessis-
mus habebis, qui grauissimos errores propugnas, & non
tantum te multo melioribus, sed etiam Christo filio homi-
nis detrahendo maledicis. Et si filius Patris errorem publi-
cè damnauit, nec tantum inculpatæ, sed etiam laudatæ vi-
tæ est: quomodo tu non virulentus calumniator depre-
henderis, quòd Osiandrum κακὸν νόστος κακὸν ὄρον nuncius
pare audes?

Sed quàm ridiculum istud cauillum, quasi sine iudicio tuum hoc: *Mutuò muli scabunt*: retorserim, cum mortuos videlicet laudaueris. At non tantum tibi mortuos, sed etiam viuos commemorauit: & cum tu Osiandrum, Pappi laudes obiter tantum attingentem, hoc scommate peteres, simpliciter illud eo sensu, quo tu prior vsus eras, retorsisti. Nam Pappus Osiandrum non laudauerat: ideo iuxta cauillum tuum perperam attulisti hoc: *Mutuò muli scabunt*. Cuius retorsione hoc tantum notare volui, quòd cum tu frequenter tuos & viuos & mortuos extollas: ægrè tamen feras moderatum Pappi encomium. Sturmio suas laudes, quas in humanioribus literis meretur, non inuidemus: sed hoc miramur, quòd ipse tanta ætate vir, ita se dementari passus sit, vt priuatus publicum negocium Electorum, Principum, & ordinum Imperij, à multis sapientissimis viris diu deliberatum, reprehendere, & quidem incognitum ausus fuerit. Huius tu hominis consilia, quæ sequamur, sana dices? Si scilicet in Calvinismo proficere velimus, non malè sirades: & in eo tuo more nugaris, quòd Sturmius Christianam Religionem aduersus Eutychetis errorem defenderit: cum potius blasphemias vestras in filium hominis tutatus sit. Nec etiam dixi, quòd præter vetustatis exempla illud fecerit. Nam & Cresconius Grammaticus, & alij Philosophi Hæretici de Religione scripserunt. Et cum mea verba in Antidanæo hæc sint: Nullo modo reprehendi Sturmium, quòd præter exempla vetustatis, cum alterius quàm Theologicæ professionis sit, de sacris tamen scribere voluerit: ostendis, qua fronte & conscientia homo sis, vt contrarium tam impudenter scribere ausis. In eo verò vltra crepidam & præter vocationem suam Sturmius egit, quòd ipse Grammaticus & Rhetor, dono

Pag. 102.

Pag. 102.

Pag. 9.

Pag. 103.

prophetandi & Spiritus discernendi non valens, dijudicationem tamen controuersiarum sibi sumpsit: & Electores, Principes & Ordines Imperij in suo iure iniustissime interpellarit, factumque ipsorum necessarium & pium in reformandis Ecclesiis & Scholis suis satis temere reprehenderit. Hanc verò ipsi necessitatem fuisse, veritatem in Theſibus Pappi oppugnandi, propterea quòd Pappus veterem & Orthodoxam Argentinensium Ecclesie fidei confessionem, contra fidem Magistratui datam, mutauerit: luculentum mendacium est. Nam Principum confessio Argentinensium Ecclesie confessio est: hanc etiam Magister Argentinensium suam esse dicit: in hanc iurauit Pappus: hanc tuetur Pappus. Quod cum ipse in defensione sua tertia & quarta euidentissime doceret, Sturmius nihil nisi nugas respondere potuit. Et cum in Academia, nec vera Religio, nec boni mores per Pappum corrupti, sed potius conseruati essent, & adhuc hodie conseruentur: Rectoris non fuit, in Ecclesia & Schola, quæ vix tum per similes tui laceratæ coaluerant, nouas turbas excitare.

Pag. 103.

Deinde non sine causa de loco Petri quæsiui. Cum enim margines Antioſiandi haberent, 1. Pet. 4. & tamen in textu ad verba, 3. cap. alluderet: quòd nam præceptum putares dubitauit. Nunc autem in responsione & ignorantiam & vanitatem cum malitia prodit. Ignorantiam: Cum dicis, te locum Petri, vbi docentur Christiani fidei suæ rationem cuius petenti reddere, in margine annotasse. Sed cum hic locus sit 3. cap. tu annotasti quartum. Deinde minor vanitatem & malitiam tuam, quòd non sine scommate virulento scribis, te non modo caput, sed & versiculum ipsum annotasse, ne nos propter fumos cereuisiarios seu vinarios erraremus. Te scribeantem hæc, vel fumis vinarijs, vel in

vel intemperie pravi affectus turbatū fuisse oportet, ut plus
 in margine videris, quàm additum erat: vel extremè impu-
 dentem esse, quòd etiam oculari demonstrationi illudere
 volueris. Caput enim 1. Petri quartum pro tertio, absque
 versiculi nota annotasti. Vitium popularium meorum
 non excuso: hoc verò si conferatur cum blasphemijs tuis
 in filium hominis, & impudenti vanitate, qua absque fron-
 te in singulis pagellis & propè periodis mendacia spargis:
 nã tu in oculo trabem ferens, nostris festucam obijcis. Est
 & hæc vestra ab antiquo superbia, ut omnes à vobis dissen-
 tientes, stipites & alinos putetis, vobisque solis scientiæ cla-
 ves arrogetis: quod tamen hic falso nobis imputas. Nam
 Sturmio artium & prophanorum, quos vocant, authorum
 cognitionem nullo modo derogamus. Quòd autem in le-
 gendis sacris Biblijs, aut Orthodoxorum Patrum scriptis,
 multū profecerit, ex libellis ipsius minimè apparet, ut quæ
 præter inanem loquentiam & maledicentiam propè nihil
 contineant. Theoriam ego qualemcunque Theologiæ Pag. 104.
 sinceræ, per gratiam Dei Tubingæ à præceptoribus do-
 ctissimis acquisivi: Præceos autem in Turciã plus vidi &
 didici, quàm tu Genevæ. Nam si usquam alibi, in Turciã
 certè scientiam Theologicam, fidem, charitatem, spem,
 patientiam, & reliquas virtutes Christianas exercendi, am-
 plissima occasio & materia datur. Ad titulum meum quod
 attinet, quamuis istius me non pudeat: non tamen ego, sed
 typographus eum auxit, cum solum cognomen nomini
 proprio addidisset. Nec tu me peruersè egisse, vel mini-
 mum Ecclesiæ nocuisse, vlllo verbo probasti: sed ego vicis-
 sim luculenter demonstraui, te hominem peruersum et res-
 probum circa fidem esse, at qui fortassè parum amplius
 nociturus sis Ecclesiæ, quandoquidem amentia tua hoc se-
 mestri

mestri per blasphemias euidentis facta sit omnibus. Et licet
 titulos ordinum, hypocritarum & Anabaptistarum more
 ex alto despicias: inani tamen scientiæ persuasione, & stolidi
 arrogantiâ, qua nostros præ te contemnis, & tibi tuisq[ue]
 solis scientiam vendicas, plus turges, quàm omnes Doctores
 & Superintendentes nostri. Et quid tibi venit in mentem,
 vt ordines ministrorum cauilleris, quasi nobis liberum non sit,
 Ecclesiæ regendæ & ædificandæ causa ordines instituire?
 An non Deus ipse in veteri populo ordinem nauit summum Pontificem,
 Sacerdotes & Leuitas: In nouo autem Testamento dedit alios
 Apostolos, alios Prophetas, alios Euangelistas, alios Pastores et Doctores.
 An non primitiua Ecclesia habuit Episcopos, Presbyteros, Diaconos,
 &c? Sturmium verò non candidè egisse, factum Principum & Theologorum
 nostrorum suggillando: sed omnia calumnijs, & fallis suspicionibus inuoluisse, Osiander
 & Pappus, nec nõ Cancellarius Tubingensis, Iacobus Andreae, ad oculum
 demonstrarunt: vt illum non tantum peruerso iudicio præoccupatum,
 sed etiam planè fascinatū esse necesse sit, qui Sturmium Theologicam
 eruditionem adscribere audeat: quem Osiander & Pappus rebus & argumentis
 ita confecerunt, vt præter inania verba & calumnias nihil amplius
 spirare potuerit. Et in his Sturmium Osiandro & Pappo infinitis
 partibus doctiorem esse, nemmo est qui non statim agnoscat, qui
 scripta ipsorum absque præiudicio & supercilio Caluiniano legerit.
 Et quidem in iisdem tu me penitus post te relinquis.

Quantus autem in *ἀντιβέβα*, quam mihi derogas, sis, vel hinc
 apparet: quòd cum exemplis eorum, qui professione Theologi non fuerant,
 ostendere debebas, rectè fecisse Sturmium, quòd ipse aliam, quàm
 Theologicam scientiam profes

professus, tamen de controuersis Theologicis, & quidem
 grauissimis scribere ausus fuerit: ecce tu inter alia profers
 Apollo, Aquilam, Andronicum, Iuniam, exempla per-
 sonæ Sturmij inconuenientissima. Hi enim, licet ex nu-
 mero duodecim Apostolorum non erant, docendi tamen
 munere Theologico in Ecclesia Christi fungebantur. Has
 tuas ineptias reprehendi, quas etiam nunc præ animi ar-
 dore te non animaduertere video. Eiusdem farinae est,
 quod subijcis: *Imò nec quicumq; verus Christianusq; Theologus*
est propterea vestro more Episcopus est & Superintendens: Quis
nostrum, Danæ, hoc affirmat & vel etiam aliam artem palam
exercere vel profiteri prohibetur, quod tamen in Sturmio stultè cul-
pas. Vbi quæso, Danæ, hoc culpo? Et num quoque Stur-
 mius inter Theologos & Doctores Ecclesiæ est, vt præter
 hanc publicam professionem, etiam aliam artem ad ex-
 emplum Pauli exercere possit? Vides quàm nullo iudi-
 cio hæc scripseris. Principalis functio Pauli erat, Chris-
 tum publicè docere: interim quoque artificium *οικονο-*
μιαν exercere licebat. At Sturmius à suo Magistratu
 vocatus non est, vt publicè Theologiam doceat: aut The-
 ologos Argentinenses, multò minùs totius Germaniæ pu-
 riores Scholas & Ecclesias, quod ad sinceram Theologi-
 am attinet, reformet. Sed quia te Leydam profectum esse
 audio, vnde olim Anabaptistarum Coriphæus prodijt:
 opinor, quod nobis istius phanatici exemplo, omnium or-
 dinum & functionum confusionem in Ecclesiam redu-
 cturus sis, vt etiam futuribus, sæctoribus, cædonibus, &
 cuiusuis professionis hominibus, etiam non legitime vo-
 catis, nec donis necessarijs instructis, per te in Ecclesia
 publicè docere, & controuersias Religionis disceptare li-
 ceat.

Priscillam in Ecclesia Dei publicè docuisse, nusquam scripsi: sed quòd alijs viam Dei exposuerit, ex Actis ostendit: vnde & à Paulo *συνεργός* eam dici volui, quia in negotio Evangelij ipsi cooperata sit. Hancque expositionem meam exemplo filiarum Philippi Evangelistæ confirmavi: quorum tu nihil, nisi teipsum conuellere potuisti. Si enim hæc vox *συνεργός* hunc sensum non habet: & Sturmius me rectius (vt pueriliter mihi insultas) eam intelligit: quo sine, quæso, Aquilæ & Priscillæ adduxisti exemplum, eosque à Paulo *συνεργός* appellatos dixisti, nisi vt hac appellatione ostenderes, etiam Sturmio licere de rebus Theologicis disserere? Et quòd Sturmius professionis consortem Cresconium Grammaticum secutus, falso & blasphemè contra Ubiquitatem & Maiestatem Christi hominis scripserit, Pappus & Osiander ex Scriptura & Patribus clarissimè docuerunt. Nec me toto cœlo aberrasse, accusando Sturmium, quòd nolit errores repugnantes verbo Dei damnari, controversia ab ipso Pappi thesibus mota ostendit. Cum enim harum summa sit: errores repugnantes verbo Dei damnandos esse: nec charitati Christianæ aduersari, si publica confessione ab Ecclesijs, tales errores pertinaciter defendentibus nos se iungamus: hæc theses Sturmius tãta vehementia & acerbitate verborum impugnavit: quis non iudicaret, ipsum nolle errores repugnantes verbo Dei damnari? Non enim ad hypothesin huius vel illius erroris Pappus descendat. Arguendo autem, nos negare, conuictas personas, & obstinatè in erroribus perseverantes, damnandas esse: abs te alienum nihil facis. i. apertè calumniaris: nec non nugas agis, quasi Laonicus imprudens arcanum hoc tibi prodiderit: cum Antidaneus hoc ipsum multis in locis apertè testetur. Commenta quæ repetis, de veritate à Pappo im-

po impugnata, & de Confessione Ecclesiæ & Scholæ Argentinenſis ab eodem mutata, paulo antè confutauī. Quibus nunc addo: Pappum reſciendo Confessionem 4. ciuitatum tanquam Cinglianam, peierare non potuisse, cum in eam nunquam iurauerit. Et si quid in Religione innovare voluisset Pappus, Sturmij fuisset de eo Magistratum monere, nec improbantibus Scholarchis turbas excitare. Non enim ad ministerium Ecclesiasticum reformandum, aut ei quid docendum sit, præscribendum: sed ad prophas nos authores docendum, vocatus est Sturmus. Quare nulla fuit causa necessaria, sed mera temeritas, certamen hoc Pappo mouendi: quo non aliquod ipsius peccatum ab vrbe auertit, sed potius iram Dei, calumnijs & blasphemijs suis, in veram doctrinam de Cœna & Maieſtate filij hominis, prouocauit. Et hæcenus de facto Sturmij, quibusdam etiam tuis calumnijs & conuicijs satis dictum.

Accedam nunc ad quæſtiones controuersas: quarum prima est de condemnatione Caluiniani dogmatis, eiusque pertinacium propugnatorum. Hostantum, vnà cum erroribus, nec totas Ecclesias vestras cur damnemus, plures & graues causæ sunt. Cum enim ipsa veritas dicat: *Verbum* Esa. 55.
meum quod egredietur de ore meo, non reuertetur vacuum, sed faciet quod volo, & prosperabitur in his ad quæ miſi illud: dubium nullum est, quin multi in vestris Ecclesijs, manifestis verbis Christi simpliciter fidem habeant: vestras autem strophas, contorsiones, & peruersiones Scripturarum in istis grauisſimis materijs, aut non intelligant, aut non curent: simplicitate nimirum verborum Christi contenti, **HOC EST CORPVS MEVM: ET, Ego vobiscum sum, vsque ad consummationem, &c.** Et, Mihi data est omnis potestas, &c. nec multum scrutentur, quomodo ista fieri possint.

possint. Alij autem in hisce articulis controuersis fluctuant, donec tandem in agone manifesta Scriptura iudicium rationis vincat. Qui verò iam vestris erroribus imbuti sunt, hi ex nulla pertinacia (quemadmodum vos Doctores horum certaminum scientes) sed ex mera simplicitate, imbecillitate iudicij, & ignorantia rectius non instituti errant: & si rectius erudirentur, veritati procul dubio cederent, in eaque acquiescerent: nec etiam veritatem, quod vos facitis, obstinate oppugnant, multò minus blasphemant: hi gratia Dei, quàm & peccata et ignorantias ipsis condonat, saluantur, si fide in meritum Christi se sustentent. Alia autem ratio Doctorum est, quibus error ex verbo Dei monstratus est: ipsi etiam moniti, vt hæresin deserant: verum semel conceptam opinionem, ne errasse videantur, obstinate retinent, pertinaciter tuentur, veritatem impugnant & blasphemant, nec non scandala fouent & alios seducere student: his cum Apostolo Paulo anathema dicimus. Nam vt ingens discrimen est inter peccatores, qui ex nullo proposito, sed ex ignorantia & imbecillitate carnis labuntur: quàm sit, vt etiam sancti, quàm diu in hac carne mortali viuunt, à peccatis immunes non sint: & inter eos, qui obstinati in peccatis perseuerant: ita errantium quoque discrimen est, vt modo ostendi. Et Paulus seducto-ribus & Pseudodoctoribus, non autem errantibus Galatis anathema dixit. Et nullum Concilium, nullæ leges eadem sententia lupos & oues complectuntur. Chrysostomus inquit, in oratione de natura humana: Dogmata impia & ab Hæreticis profecta arguere & anathematizare oportet: hominibus autem, (id est, hæresi circumuentis & seductis) parcendum, & pro salute ipsorum orandū. Non igitur *σοφορ φάρισαυου* est, quòd non totas Ecclesias vestras, sed

sed tantum obstinatos errorum vestrorum propugnatores, & in Maiestatem Christi hominis blasphemos, siue pastores, siue auditores sint, damnare nos velle, profitemur. Nam in eo exemplum Christi, Pauli, Orthodoxorum Patrum, Conciliorum, & piorum Imperatorum sequimur.

Sed obijcis: nullos esse in vestris Ecclesijs, qui prudentes ac scientes Vbiquitatem nostram non rejiciant, & veram de sacra Domini Cœna doctrinam, quam vos annuncietis, non libenter & ~~negotiosè~~ animi certissima & delibetissima amplectantur. At ego ex tuis hominibus Gallis & Belgis, qui Angliam, Scotiam, Belgium, Galliam, & alias regiones perlustrarunt, & quibus plus fidei, quàm tibi, (qui toties malam tuam fidem prodidisti) habeo, sæpe audiui: plerisque Ecclesijs harum prouinciarum, præsertim à nobis remotioribus, controuersias istas de Cœna Domini & Maiestate Christi hominis ignotas esse: nec etiàm quicquam de ijs pro concione dici. Hæc si vera sunt, à tuis hominibus & harum rerum peritioribus te, & fide dignioribus profecta, quomodo tu impudenter nugaris, **NULLOS** esse in vestris Ecclesijs, qui prudentes & scientes vbiquitatem nostram non rejiciant? Quomodo enim is **SCIENS** & **PRVDENS** doctrinam nostram damnabit, de qua nunquam audiuit? multo minus rationes & momenta eius cognouit? Aut si audiuit, eius simplicitatis est, vt de his acuratorijs disputationibus iudicare non possit? Et si aliquam vbiquitatem rejiciunt, ea vestra phantastica est, de coextensione corporis Christi per omnia loca. Nam qui multis annis in locis istis, quæ dixi, à nobis remotioribus versati sunt, sanctè affirmant, se nunquam audiuisse controuersias istas populo propeni, nec etiàm quicquam de his vulgo notum esse. Qui igitur simplicitatem suam de Cœna Dominisequuntur, rectius non instituti, siue pastores,

Pag. 106.

res, siue auditores sint, hos nulla pertinacia errantes, nec etiam veritatem, vt vos, impugnantes & blasphemantes, minimè damnamus. Quod verò tanquam καποταγασια omnium tuorum, inquis: nullos esse in vestris Ecclesiis, qui non vestram doctrinam de Cœna προσιέρεια animi certissima & deliberatissima amplectantur: tuo more nugaris. Verba enim Christi ita clara & perspicua sunt, vt ipso sono piorum & simplicium corda feriant, suoque splendore vestras peruersiones & interpretationes, à verbis manifestis alienas, ceu nebulas obscuras pellant. Et nihil dubio, in Heluetia, Gallia, Anglia, &c, multos viros bonos & pios esse, qui si tuas blasphemias, de Christo, quâ homo est non adorando, & quòd ipsi nulla realis communio sit cum Deitate λόγος, quodque ad miracula non plus contulerit, quàm virga Aaronis: has, inquam, & similes blasphemias si audirent, adeò non probarent eas, vt etiam te, tanquam pestem Ecclesiæ, execrarentur, & exterminandum esse iudicaret.

Pag. 107. Verùm, vt tibi loquar, Danæ, qui mentiendi finem nullum facis? Quali verò nos dogma duntaxat, non autem personas verbo Dei conuictas, & obstinatè perseuerantes, damnare affirmem? ob idque à Laonico refuter, & ipse me ipsum tandem, à nostris hoc fieri agnoscendo, destruar? Quomodo hæc verè, & non nugatoriè scribis? cum in Antidanæo multis in locis de hac eadem calumniam querar, & tamen recoquere eam te hîc nō puduit? Vos ex verbo Dei erroris conuictos, rectius edoctos, monitos, pertinaciter errores defendentes, & veritatem impugnantes, vnâ cum dogmate vestro damnare nos, vbiq; scribo & dico. Et huiusmodi consortes vestros, si Ecclesias nostras turbare & scœdare præsumant, Magistratus noster subditis suis

suis pie, vtiliter & necessario consulens, tanquam carcino-
 mata & pestes Reip. Christianæ, ex iure diuino & huma-
 no, ab officio docendi remouet, et ne virus suum latius spar-
 gant, ditionibus suis expellit. Quod autem Illustriss. Ele-
 ctor Saxo quosdam carceri mandauit, habuit is facti sui
 causas iustissimas, quas, si libet, ab eius Cellitate requiras.
 Danæa igitur veritas est, nos velle, vt hæresis damnetur, Pag. 107.
 intacto tamen manente Hæretico. Hoc non Theologi,
 non Principes nostri vnquam senserunt. Et illi ipsi Magis-
 tratus, quibus initio verbum, DAMNAMVS, durius aliquo
 modo videbatur, vestros tamen Doctores ex Ecclesiis &
 Scholis suis, pio zelo moti, eiecerunt. Capitibus autem sup-
 plicio vt vestri Doctores punirentur (nisi enorme & polit-
 icum facinus accedat) nullus Theologorum nostrorum
 probauit, nec etiam eius seueritatis exempla apud nostros
 Principes extant. Et quid est quod scribis, nostros coactos, Pag. 108.
 vt verbum, DAMNAMVS, e libro Concordiæ tollerent?
 An non in illud omnes subscripti Electores, Principes,
 Comites, Barones, & vrbes Imperiales consenserunt, ve-
 stramque doctrinam eo feriri, & vos, tanquam Pseudodo-
 ctors, cauere voluerunt? Sed quid non laborat Danæus,
 tanquam lupus rapax, vt etiã ouiculas in societatem damnatio-
 nis rapiat? Paulo ante ostendi, ingens discrimen esse inter
 conuictos, admonitos, & tamen heresim obstinate retinen-
 tes, veritatemque blasphemantes Doctores: & inter audito-
 res, qui simplici ignorantia, suggestione vestra, minus re-
 cte de Cœna Domini sentiunt. Hi nec ab alijs de errore
 admoniti sunt, ideoque etiam dici non possunt, quod perti-
 naciter errorem retineant: nec etiam veritatem blasphe-
 mant, quam ambabus, vt dicitur, manibus amplecteren-
 tur, si eis syncerè traderetur. Quare ipsos, vt vos, anathemas-
 tizare non possumus. Quod

Quod autem de gregibus vestris pronuncias: eos nos
nos nostram Ubiquitatem (de qua iam audierint) detestas-
ri, & *ἐν ἁγορεύσεως* animi, non autem, vt nos putemus, ex
vlla ignoratione nostræ sententiæ nostrarumque ratio-
num (quas non dissimuletis illis) vestram doctrinam de
Cœna amplectantur, nostram autem prorsus rejiciant: ve-
tus commentū repetis. Iam enim antea extuorum et fide
dignissimorū confessione respondi, te impudenter plane
hoc de totis gregibus vestris confingere: & tui quoq; ho-
mines, quibus conditio Ecclesiarū Gallicarum, Anglicarū,
Scoticarum, Rheticarum, notior quàm tibi est (qui foras-
sè antequam Germaniam adires, præter quandam partem
Galliæ & Caminartiorum terram nullam calcasti) hoc de
gregibus tuis te comminisci fatebuntur. Quàm enim multi
sunt vel in Heluetia tantum, nobis vicina, qui veram
doctrinam nostram de Cœna Domini & Maiestate Chris-
sti hominis prorsus ignorant. Et si de aliqua Ubiquitate il-
li & reliqui vestri auditores audiuerunt, hæc monstrosa il-
la à vobis conficta, & nobis per calumniam imputata, est.
Hanc ipsos detestari, hanc rejicere, hoc est, rationis vestræ
figmentum, nemo miratur. Sed quòd *ἐν ἁγορεύσεως* animi,
non ex vlla ignoratione nostræ sententiæ nostrarumque
rationum, quas illis non dissimuletis, nostram doctrinam
rejiciant, quis hoc tibi credat, nisi homo leuis, qui nugis &
vanitatibus delectatur? Si enim quod certum est, plera-
que membra Ecclesiarum Anglicarum, Scoticarum & c. et
remotioris Galliæ, controuersias in Germania ortas ignor-
rant: nec etiam sententia nostra, nostræque rationes bona
fide ipsis proponuntur: quomodo *ἐν ἁγορεύσεως* animi, &
nulla ignoratione, omnes & toti greges vestri illam rejici-
unt? Et quis credat, te & tui similes auditoribus vestris ra-
tiones

tiones doctrinæ nostræ candidè & sincerè proferre? cum
 in scriptis vestris falsissima nostris per summam calumnia
 am affingere vos non pudeat? Greges igitur vestros, ob
 causam supra dictam, non damnamus, licet confessio ipso
 rum in omnibus doctrinæ Christianæ partibus vestra cul
 pa sincera non sit. Duces verò vestri, qui dissidium hoc
 purioribus Ecclesiis dederunt & auxerunt, nec se moneri
 passi sunt, à Luthero & collegis ipsius anathema audierunt.
 Et quomodo tecum ipse consentis, Danæ, qui supra Pag. 10.
 dixisti: Laonicum Vbiquitatem reiicere, nunc eum Vbis
 quitariam doctrinam Catholicam vocare scribis? Fateris
 igitur te Laonici sententiam calumniatum esse, tantum ut
 eum mihi opponeres? Sed audite Theologiam Danæ, qui
 nostram doctrinam de Maiestate hominis propterea negat
 Catholicā, quia à Calvinistis & Papistis, bello hoc conforsio,
 oppugnetur: nam ex verbo Dei à vobis & socijs le
 suitis (qui utrique figmenta capitis vestri, non Scripturam
 sequimini, & armis communibus Maieitati Christi hominis
 bellum facitis) expugnatam esse, nondum probasti. Pag. 109.
 Deinde rationem meam, quæ te falsitatis conuincit, astute
 dissimulas, & aliena supponis, quasi scripserim: peccatores
 conuerti posse. Sed quis hoc ignorat aut negat? Contra te
 confuse afferentem, *peccatum & peccatores eadem sententia
 condemnari*: ex Scriptura docui, de peccatoribus pœnitentibus,
 nec ex proposito, sed imbecillitate carnis labentibus,
 & in Christum credentibus, minimè hoc verum esse. Licet
 enim peccatores simus & moriamur: saluari tamen nos
 gratiâ Dei per fidem, scimus. At peccatum, & peccatores
 obstinatè in malitia perseuerantes, eadem sententia con
 demnari, dico. Eodem modo greges vestros, ex ignorantia
 simplici errantes, qui nec conuicti, nec moniti sunt, si se

obediētia Christi solentur, damnare nolumus. Vos autem ex verbo Dei abunde & luculenter conuictos, veritatem edoctos, sæpè monitos, & tamen errores pertinaciter propugnantes, & veritatem blasphemantes, vnà cum erroribus anathemate ferimus: vosq; in Ecclesijs & Scholis nostris, tanquam Pseudodoctores, malos operarios, & concisionem afferentes, minimè tolerandos esse iudicamus. Vult enim Paulus, Hæreticum hominem post vnā & alteram admonitionem vitari. Nec est vt speres, nos vnquam sententiam vestram amplexuro esse, nisi Christum mendacij arguere, & de dextera Dei detrahere velimus. A qua infania Deus clementer nos custodiat, & vobis agnitionem eius largiatur,

Quòd verò addis: *Vos dum de damnandis hominibus agitis, non de ijs intelligere, de quibus adhuc spes est, sed de ijs, de quibus desperatur.* Primū anathematis finem te ignorare ostendis. Nam propterea anathema dicimus falsa docentibus, vt resipiscant, sanent & mutant: aut si cū ipsis res deplorata est, ab alijs vitentur. Et Paulus 1. Tim. 1. inquit, se Alexandrū & Hymæneū, (qui docuerant, resurrectionem iam esse factam) tradidisse Sathanæ, vt discant non blasphemare, id est, vt ex anathemate inflictō, vel suum errorem agnoscant, & ad mentem redeant, vel in eo perseverantes, iuste pereant. Deinde tibi ipsi contradicis. Nam in Antioch. pag. 44. scribis, vos etiam eos ipsos, de quibus non planè desperatis, tam diu damnare, quàm diu errores istos Pontificios sequuntur aut profitentur. Et subiicit: *Quis neget Ecclesias et personas aberrantes esse à Paulo, vti errores ipsos, aperte condemnatas?* Ergo non tantum eos damnandos censes, de quibus desperatur, sed etiam, de quibus adhuc spes est. Nam de Gallatis tibi sermo erat, quos Paulus ab errore

errore reuocauit. Sed vt tecum ipse non consentis: ita subinde mihi ea, quæ nusquam scripsi, vanissimè affingis. Vbi enim dico, à nobis in vestris Ecclesijs præter pastores ipsos neminem damnari? An non pag. 96. Antidan. scribo, nos etiam non omnes pastores vestros damnare, quòd plurimi mera simplicitate, & nulla obstinatione errent, quia nullum aliud doctrinæ genus cognouerint, nec etiam nostrorum libros inspexerint. Hos foenum & stipulam supra fundamentum ignoranter ædificantes, saluari, sed sic, tanquam per ignem. Qui autem veritatem ex scriptis vel colloquijs nostrorum cognouerunt, & tamen errores & blasphemias vestras pertinaciter tuentur, & veritati maledicunt, siue pastores, siue auditores sint, damnamus. Tertio verò repetere, *OMNES & SINGVLAS ouiculas in gregibus vestris, nostras rationes & dogmata certo animi iudicio publicè & priuatim reijcere*: ostendis, quòd nullius pudoris homo sis. Quot enim quis putet, vel etiam pastores esse in remotioribus Galliæ, Angliæ, Scotiæ, &c. partibus, qui veram sententiam nostram eiusque rationes ignorant. Quid nunc de *SINGVLIS* ouiculis dicam? Quomodo illæ publicè & priuatim rationes nostras certo animi iudicio reijcient? Quis enim non nisi omni iudicio destitutus ignorat, multos, aut etiam plerisque è vulgo in his controuersis simplici sensu, quem verba manifesta largiuntur, contentos esse? Hos etiam in quibusdam errantes, non autem vobiscum veritatem blasphemantes, gratia Dei per Christum saluari arbitramur.

Et si, iuxta opinionem tuam, necesse est, totas Ecclesias istas damnari, quarum doctrina damnatur: sequitur, vos, qui doctrinam nostram reijcitis, *OMNES NOS pastores & auditores damnare*: quam tamen suspicionem

supra declinare voluisse videris, cum contra teipsum scriberes: *Eos solos damnandos vos dicere, de quibus desperatum est: vos autem bene de nobis sperare, etsi gravissimè erremus.* Vides, ut tibi & veritati ubique contradicas? Vos autem erroris ex verbo Dei convictos esse, nec nostros legitimam agentem di rationem prætermittere, vel solus Antidanæus (ut aliorum erudita scripta prætermittam) euidenter ostendit: cuius doctrinam & rationes ex Scriptura & Patribus à me allatas, tu nullo modo (ut omnes iudicio præditi vident) conuellere, calumniari autem & cauillari abunde satis potuisti. Cuius præclari artificij & hîc etiam specimen exhibes, cum ex his meis verbis, tanquam thesi: *Confessio, quæ ab Hæreticis conscripta, Ecclesijs vel per vim obruditur, vel verborum blanditijs persuadetur, nullo modo totius Ecclesiæ putatur: cùm multa eius membra eam non probent, nec acceptent: & qui sanctorum Doctorum clamoribus aduersi eam amplectuntur, non tamen ij omnes idcirco Hæretici appellandi sunt, &c.* His dico, subsumptum falsissimum, ex calumnijs & mendacijs contextum, subiicis, & inde non minus falsum concludis, me nostram Concordiam hac mea sententia condemnare, vosque à crimine hæreseos absoluerè. Sed nondum, Danae, omni metu & crimine (quod putas) liberatus es. Quamuis enim vltro fateamur, confessionem nostram in libro Concordiæ repetitam, non esse totius Germaniæ: non tamen propterea vel noua, vel hæretica est, sed vos Calvinistas Hæreticos esse, Scripturæ & purioris antiquitatis testimonijs euincit: qua etiam publicè testari, & omnibus notum esse volumus, nobis nullam Religionis aut fidei communionem cum Calvinistis, Pontificijs, Flaccianis, & alijs sectarijs esse, qui Orthodoxas confessionis Augustanæ Ecclesias hætenus perturbârunt. Quod autem clamas, subscriptiones illos

Illorum, maxima ex parte Clericorum, qui nostrā confessionem subsignarunt, astu, verborum lenocinijs, pollicitationibus, imò etiam minis fuisse à Volaterrano illo Iacobo Andreae & alijs extortas & eruscatas: in eo tu homo vanissimus, Electores, Principes & ordines Imperij mendacij arguis, qui in Præfatione libri sui non sine verissimo testimonio subscriptorum palam profitentur, Theologos ditionum suarum, Ecclesiæ & Scholarum ministros, cum declarationem controuersorum articulorum congruere, in primis quidem cum verbo Dei, deinde Augustana confessione animaduertent, promptissimo animo, & testificatione suæ erga Deum gratitudinis, hunc Concordiæ librum, vt piam & genuinam sententiam Augustanæ confessionis exprimentem, vltro & quidem accurate meditatum recepisse, eique subscripsisse, et de eo corde, ore, & manu palam testatos esse. Et quis omnium in nostris Ecclesijs est, qui hoc, quod illi profitentur, verum esse ignoret? Sed Danaus nostros Clericos tacite insimulat, quasi manu non corde subscripserint: ipsos nimirum ex suorum ingenio iudicans, quibus turpe non est, pro tempore confessionem, quam corde improbant, manu subsignare. At scias, nobis Orthodoxis aliam consuetudinem & alium candorem esse: & nostro Magistratui ad obtinendas subscriptiones à Theologis & ministris suis, nec astu, nec minis, nec pollicitationibus opus fuisse. Nam plerique multis iam annis, harum controuersiarum declarationem & decisionem à Deo summis votis contenderant, quam vbi Magistratus sui labore et studio consecuti sunt, summa gratiarum actione illam acceperunt. Qui autem Vuittenbergæ & Lipsiæ prauis opinionibus imbutierant, his liberam fuit sententias suas proferre, & postquam ex verbo Dei fatism

factum sibi esse cognouerunt, & ipsi cum reliquis testimonium veritatis libro Concordiæ dederunt. Et hinc nihil altu (more sociorum vestrorum, qui Calvinismum in nostris Ecclesijs & Scholis plantare cœperunt) nihil verborum lenocinijs, sed aperte & candidè singula peracta sunt. Singuli quoque, quibus dubium aliquod ex præconceptione falsis opinionibus fuit, mōiti sunt, ne quid hæsitante conscientia facerent, & non, nisi probè re secum perpensa, doctrinam nostram subscriberent. De quo illi ipsi, qui subscripserunt, contra te testari possunt. Non igitur eruscatæ, non vi extortæ sunt subscriptiones, plerisque Ecclesiarum nostrarum Ministris iam multis annis auidè hoc desiderantibus. Non dissimilis hæc quoque calumniæ est: *Nostrorum Doctorum, qui errorem Eueychianum reuocent, clamoribus, hoc ipsum nunc nostra doctrinæ corpus POPVLIS IN-*

Pag. 100.

VITIS OBTRVDI. Quod quia omnes nostri falsissimum esse nouerunt, confutatione non eget. Ex his agnoscis, sententiam meam Concordiam nostram non tollere, multò minus in causa hæreseos vobis quicquam opitulari.

Sed transeo ad confutationem eorum, quæ tua responsio à pag. 127. habet, ne post aliqua ad eandem quæstionem de condemnatione veniens, me ius vetus recoquere clames. Nam confusione tua, & crebra eorundem repetitione hanc mihi necessitatem dederas, de eadem materia diuersis in locis dicendi. Et cum hinc eadem commenta, quæ supra refelli, reponas: in ijs confutandis prolixior esse nolo. Dicis me diuinare, septem hominum millia in Gallia esse, qui nostram Vbiquitatem amplectantur. Et in hoc ceu minus verisimili pronunciatio aliquantisper ludis, nec non pueriliter triumphas. Verùm hæc verborum meorum sycophantica peruersio est. Non enim de Gallicis tantum, sed de

Pag. 127.

sed de omnibus Ecclesiis vestris, quæ in Heluetia, Gallia,
 Anglia, Scotia, vel alibi sunt, loquor. Et cum vestra doctrina
 de Cœna Domini & præsentia Christi hominis in Ecclesia
 sua, clarissimis verbis Christi manifeste aduersetur: dico,
 multos in omnibus his vestris Ecclesiis perspicua Christi
 verba simplici fide (quali vulgus præditum est) amplecti,
 nec vestras corruptelas, quibus Christi planissimis
 verbis alienum sensum affingitis, curare, sed potius
 pastoris sui vocem sequi, etsi doctrinam de Maiestate
 Christi hominis non ita exquisitè intelligant. Et hoc confirmo
 Scripturæ rationibus, quòd nimirum Dominus (qui suæ
 Ecclesiæ ad consummationem vsque seculi efficaciter ad-
 est) semper sibi septem millia hominum conseruet, qui ge-
 nua sua coram Baal non curuent, id est, qui vocem pasto-
 ris sui, clarè & aperte loquentis, audiant, nec alienum se-
 quantur, sed fugiant ab eo, quia non nouerunt vocem alie-
 norum, id est, Doctorum vestrorum, qui Christo pastori
 obloquunt, & dicunt: Hoc quod accipitis & comeditis in
 sacra Cœna, non est corpus Christi, sed tantum panis, qui
 symbolum et figura est corporis Christi, quod in cœlo ma-
 net. Item, Christus Iesus Immanuel, Deus & homo, simul
 non est vobiscum in terris, sed tantum Deitas λόγος, cui etis-
 am in cœlo, propter suam immensitatem existenti, huma-
 nitas coniuncta est. Hanc alienam à Christi verbis vo-
 cem, multos in vestris Ecclesiis non audire scribo, sed
 quod Christus pastor ipsorum sonat, simpliciter credere:
 nec impie & Iudaicè vobiscum quærere, quomodo hoc,
 quod contra proprietatem veri corporis esse videtur, fieri
 possit, sed potius cum Abrahamo, Patre fidelium, hanc
 gloriam Christo tribuere, quòd quicquid promiserit, po-
 tens sit etiam præstare. Et cum Christus in medio inimicorum
corum

corum suorum, non tantum eorum, qui vi aperta, sed etiam am, qui dolo & falsa doctrina agunt, dominetur: dubium non est, quin etiam dominium hoc suum inter vos Mælestatis suæ hostes exerceat, & multos in vestris Ecclesiis Spiritu veritatis regat, vt verbis perspicuis promissionum suarum absq; hæsitacione credant, & in obedientiam ipsius etiam $\pi\alpha\rho\upsilon\ \tau\omicron\mu\mu\alpha$ captiuent, nihili facientes glossæmata vestra, quibus genuinum Scripturæ sensum peruertitis. Echi non tibi misello (qui ne teipsum quidem, nedum tot hominum corda in omnibus Ecclesiis vestris nosti) sed Deo cogniti sunt, qui ipsos suo Spiritu à vestris erroribus & blasphemijs præseruat. At verò ne vnum quidem esse inter vos, qui monstrosam istam Vbiquitatem à vobis confictam acceptet, fortalsè verum scribis: sed de eo certamen mihi tecum non est. Et hîc tu ridiculè inanium verborum strepitu, absq; hoste, pugnas & triumphas. Repetis deinde veterem tuam cantilenam: Paulum, videlicet, singulos, qui in Ecclesia Galatarum Pseudodoctorum errori consensiebant, damnasse. Et de nobis per sumam calumniam scribis nos errantes (quales Corinthij & Galatæ fuerunt) Sathana tradere, ex Ecclesia expellere, & anathematizare: cum tamen in plurimis paginis Antidançi ostendam, nos idem discrimen cum Paulo seruare, inter seductores & seductos auditores. Et rationibus euinco, (Antidan. pag. 101. & sequent.) Paulum non damnasse errantes Galatas vna cum falsis Doctoribus: nec etiam nos velle greges vestros vna & eadem sententia vobiscum ferire. Sed tibi ipse contradicens, in eadem pag. nos ab hoc crimine absoluis, scribens: nos (quod tu affirmes) negare, Paulum singulos errantes in ijs Ecclesiis damnasse, quia errorem in abstracto tantum, & non omnes errantes à vobis feriri dicamus. De hac

hac vertigine tua quid sentiendum sit, iudicent viri boni. Iterum inferis: Singulos pios in Ecclesiis Gallicis nostram Ubiquitatem, vt manifestam hæresin, odisse, & eam scientes prudentesque damnare. Quia verò contendis, errorem aut hæresin damnari à nemine posse, nisi is eodem modo eademque sententia personas ipsas ita sentientes condemnnet: an non vides, te & tuos, singulas nostrarum Ecclesiarum personas, vestra crudeli sententia condemnare? & dum nos falso accusare, & condemnationis crudelis in omnes tuos conuincere laboras: ipse hoc crimen de te & tuis imprudens fateris. Verum de tuis, vt etiam de nobis, te hoc comminisci, certum est. Nam p̄j & fideles in vestris Ecclesiis tantum imaginariam Ubiquitatem, de extensione corporis Christi per totum vniuersum, damnant: nostram autem veram sententiam de Maiestate Christi hominis, tanquam verbis Scripturæ consonam, aut fide simpliciter probant, aut eam ignorant, & scientes prudentesque minimè damnant. Ex quo etiam patet, conclusionem tuam falsam esse, quòd singulos Ecclesiarum Gallicarum pios condemnemus.

Pag. 128.

Antiof. Pag. 13.

Præterea affingis mihi, quasi omnis Ecclesiasticæ discipline imperitus, putem, quemlibet in Ecclesia damnatum, statim ex Ecclesia vel eiectum seu excommunicatum, vel eijci & excommunicari debere. Ego verò de Ecclesiastica disciplina & externo excommunicationis ritu nullum verbum facio: sed dico, eos qui secundum præscriptum verbi Dei legitimè damnati sunt, re ipsa à bonis coelestibus alienos, & ab Ecclesia electorum eiectos censerì, licet externo discipline Ecclesiasticæ ritu ex Ecclesia eiecti non sint. Christus enim inquit Ioannis 3. Qui non credit in nomen filij Dei, iam condemnatus, hoc est, alie-

Antidan. 105.

nus à bonis aternis est, licet in externa societate Ecclesie
 maneat. Quare in pag. 129. cum vmbri & tuo figmento
 luctaris, nec meam sententiam attingis. Sub finem vero
 recte coniectas, vos propugnatores Calvinismi pro excom-
 municatis à nobis censi, quia verba Christi planissima
 deprauatis, filio hominis maiestatem communicatam de-
 negatis, & multas Ecclesias & Scholas vestris erroribus
 labefactatis. Cum his nobis nullam pacem aut commu-
 nionem fore, quàm diu tales esse perrexerint, libro Chris-
 tianæ Concordiæ testamur: cuius præter alios, hic etiam
 saluberrimus Ecclesiis nostris fructus est, vobis aut illas
 rum perturbatoribus intemptius & pestifer, vt è cœcis
 & consortio nostro excludamini.

Pag. 130.

Verum dum rerum Ecclesiasticarum me inscium esse
 arguis, earum tu magnam ignorantiam manifestè prodis.
 Quis enim nescit, qui modo primis labris historiam Eccle-
 siasticam attingit, in Synodis non tantum Religionis & fidei
 dei causas (de quibus mihi sermo est, & quas tu Ecclesi-
 sticas vocas) sed etiam externas ciuiles & priuatas Episco-
 rum, & in genere Clericorum disceptatas fuisse? & quis
 dem per Canones non licuisse Clericis priuatas suas cau-
 sas apud politicum Magistratum, sed tantum in Concilio
 Ecclesiastico agere? Et Socrates lib. 6. cap. 14. non obscu-
 re significat, causam Chrysoptomi non fuisse de Religionem:
 sed ipsum Chalcedonem vocatum, vt criminibus respon-
 deret: & cuiusmodi illa crimina fuerint, in præcedentibus
 commemorat, dicens: Cyrinum, Chalcedonis Episcopum,
 Ioannem apud Episcopos maledicè insectatum esse, eum-
 que impium, arrogantem, & contumacem appellauisse.
 Quem, cum Synodum accedere nollet, communibus suffra-
 gijs condemnarunt, & Episcopatu abdicarunt, idque
 cum

cum nullum aliud crimen illi obiectare possent, præterquam quod accersitus non obtemperauisset. Et Seuerianus, Episcopus Syriae, post abdicationem Ioannis, palam dixit: Illum licet nullius alterius criminis esset conuictus, iure propter insolentes & superbos mores abdicatum esse. An verò tu hanc causam Religionis & fidei fuisse dices? Deinde & hoc incitiam aliquam redolet, qui in Antiochiano & hinc, Theophilum, Antiochiae Episcopum, nominas: cum is Alexandriae præfuerit. Quid verò notius, quam causam Athanasij in Synodo Tyria non fuisse Ecclesiasticam, id est, de fide & Religione? Testatur enim Theodoretus lib. 1. cap. 29. Athanasium duorum criminum falso accusatum fuisse, quorum prius homicidij fuerit, alterum, quòd vitium intulerit mulierculæ, virginitatem professæ. Et Rufinus lib. 1. cap. 15. scribit: Sacerdotes peruersos Athanasium apud Constantium omnium scelerum & flagitiorum insinulasse, et corporis brachium Imperatori ostendisse, quod ab Athanasio excisum, Magicæ artis gratta, de Arsenij cuiusdam corpore confirmarint. Quibus de causis Imperator, conuocato Concilio, Athanasium condemnari iubet. Et in Synodo Tyria libidinis, cædis, & Magicarum artium ipsum accusatum & condemnatum, testatur. An verò & hæc causa fidei, & non potius externa & politica fuit? Hisce vanitatem annectis, nos inauditòs vos damnare. Quasi verò iam supra 50. annos vestras blasphemias, quas tu subinde cumulas, non satis superque audiverimus. Et quereris, nos in eadem causa partes & iudices sedere, qui nostras in vos inimicitias publicè & aperte professi simus. Nobis verò Danæe, nullæ privatae inimicitiae, nullæ simultates vobiscum sunt: sed Christi & fidei causa agitur, de qua ex verbo Dei iudicamus, vosque sectarios

rios & blasphemos in Christum Saluatorem proclamamus. Et si, iuxta opinionem tuam, nemo in suæ Religionis causa iudex ferendus est: male fecerunt Orthodoxi, Hæreticorum acerrimi hostes, quod ipsi in propria Religionis causa Hæreticos damnarunt. Nec nobis (quod fingis) cum Pharisaïs aliquid commune est, vobis verò non profus nihil. Nam vt illi Pseudodoctores, Christi personam & doctrinam mendacijs & calumnijs onerarunt: ita cum vobis impossibile sit, veritatem a nobis propositam euertere, calumnijs & mendacijs nos grauatis. Et cum nonnulli vestrum vestitu ouium se palliare nouerint: tu tamen plerunque aperta facie incedis, & absque fronte in veritatem peccas. Quod cum in toto libello tuo videre sit, vel hinc tamen maximè apparet, cum scribis: Me eleuare, remouere, & tandem denegare exemplum Apostolorum, qui non nisi Synodo legitimè congregata, errores sui temporis publicè inualescentes damnarint. Sed rogo, in qua Synodo Paulus Hymenæi & Corinthiorum errorem damnauit? In qua Ioannes Cerinthi? & Reliqui Apostoli in toto terrarum orbe, quasnam Synodos errorum damnandorum causa coegerunt? Hinc tu piscibus magis mutus es, & tamen non erubescis, mendacium à me confutatum repetere. Præterea quis Antidanæum legens, non videt, te proiecta calumniandi libidine prurire? Quid enim ridiculæ eleuationis in hoc est, quod verè scribo: Nostros exemplum Apostolorum secutos esse, in erroribus sui temporis damnandis? Cum enim quidam falsi fratres, adhuc Iudæizantes, Ecclesiam Christianorum, quæ Antiochiæ erat, falsa doctrina perturbarent, ipsi non turbatores istos, nec eorum similes Pharisaeos, Ierosolymis agentes, sed antistites veræ fidei, Apostolos & Presbyteros de hac contro-

uersa consuluerunt, & ipsorum Decreto paruerunt. Ad
 eundem planè modum, cum vos Cingliani synceram do-
 ctrinam Ecclesiarum nostrarum fermento errorum con-
 taminaretis: non vos falsarios, sed synceros & primarios
 Doctores Ecclesiarum nostrarum consulere debuerunt.
 Quid hic eleuationis Danæ? Sed cum nihil ad rem res-
 pondere posses, malitiosos Sophistas imitatus, obiecta il-
 ludis & rides. Nihil enim molestius tibi est, quam vera
 scribere, suauissimum autem nugari, calumniari, rectè dis-
 cta peruertere. Et hæ delitiæ tuæ hîc quoque sunt: Res
 ipsas transilire, & in circumstantia locorum & numero
 personarum ludere. Verùm controuersia de Cœna & alijs
 articulis, non à sex tantum uiris, sed à plurimis excellen-
 tibus Theologis præcipuarum Ecclesiarum Germaniæ,
 definita est. In his tu uirum sinceræ doctrinæ, & fidelis
 sermonis tenacissimum, D. Andream Musculum, non ex-
 pectata Synodi sententiâ, teterrimum Hæreticum iniuste
 proclamas, quem tamen nullius hæreseos adhuc verbo
 Dei conuicisti. Quòd enim alibi fingis, ascensionem Chris-
 sti ab ipso in disparentiam corporis commutari, calumniam
 esse, postea ostendetur. Quòd uerò demonstrare con-
 naris, parem fraudem in nostra doctrina propaganda ad-
 hibitam fuisse, quam Ariani in sua hæresi inter Occiden-
 tales Episcopos introducenda, Mediolani seruârunt: agistu
 more tuo, id est, *διαβόλος*. Nam nostra doctrina non res-
 cens inuenta, aut de ingenio humano conficta est, ut frau-
 de opus habeat: sed à tempore restituta Euangelicæ lucis
 semper in nostris Ecclesijs sonuit. Cum autem fraude ves-
 trorum hominum in quibusdam Ecclesijs obscurari cœ-
 pisset, libro Concordiæ declarata & illustrata est. In quo
 negotio nihil ad imitationem vestri fraudulentè & sub-
 dole

dole, sed omnia sincerè & apertè à Principib. & Theologis nostris gesta sunt. Sed inquis: *ut illi (Ariani) τὸ ἐπιτόμιον ἔγραψαν, et propterea ὁμοδοσίον reiecerunt: ita et vos.* At Patres τὸ ἐπιτόμιον scripturæ non negarunt, sicut vos: & quemadmodum illi τὸ ὁμοδοσίον inirenerunt ad fraudes Arianorum detegendas: ita & nostri substantialem præsentiam corporis Christi in Coena, ex verbis institutionis asserunt, ut vestros deos de præsentia corporis Christi patefaciant. Et quemadmodum Ariani pro *ἑσίας* & *ὁμοδοσίε* vocabulis, vocem similitudinis fidei formulæ inseruerunt (ut testatur Theodoretus lib. 2. cap. 21.) Ita vos pro essentia corporis figuram, typum & similitudinem eius, nobis in sacra Coena reponitis. Deinde in simulas nostros, quasi priuatim à quibusdam sibi notis subscriptiones corrogarint, quemadmodum olim Ariani à suis. Sed erras, si non mentiris, Danae. Nam nihil priuatim, nihil furtim, (ut vos apud nostros agere soletis) sed omnia publicè in templis & curijs à legatis Principum & Rerumpub. gesta sunt. Quòd autem Illustrissimi Electores fraudulentos & perfidos quosdam Doctores elegerunt, fecerunt id exemplo piorum Imperatorum, nec non diuino & humano iure, quod lupos ab ouili arcere minimè vetat. Porro quid mihi facilius, quàm verè demonstrare, Calvinismum ea fraude in Germania inuectū esse, qua Arianismus in Occidentem? Quem admodum enim Auxentius Mediolanensis Episcopus (cū totus Occidens in doctrina sincera consentiret) vnā cum alijs quibusdam moliri res nouas, & contra communem Episcoporum Occidentis consensum doctrinam Arianam defendere in animum induxit: ita cū Ecclesiæ Germaniæ reformatae in doctrina conuenirent, Carolustadius & Cinglius nouis rebus studere, & contra communem

Pag. 132.

Sozomen. lib. 6.
cap. 23.

nem consensum reliquorum Doctorū Germaniæ, doctrinam falsam introducere cœperunt. Et vt Ariani, callidi & versuti homines, dolis suis simplices circumuenerunt, & in heresi sua introducenda omnia tectè & dolose egerunt: ita quoque vestræ factionis socij, Caluinismum subdole in Saxoniam inuehere, & decipere nostros voluerunt. Et quemadmodum illis satis non erat, Orientem doctrinâ heretica fascinaſſe: ita vos non contenti Gallico morbo & lespra blasphemix vestræ multas Ecclesias infectas esse, etiam integritatem Germaniæ perdere multis iam annis studetis. Præterea, vt Ariani, nouorum dogmatum inuentores, soli sapere sibi videbantur, & Orthodoxos præ se contemnebant: vt etiam illi cuncta mentiti sunt, quia veritatem loqui non potuerunt (referente historia tripartita lib. 1. cap. 14.) eadem superbia, inanis arrogantia, & detestanda vanitas vobis quoque inest, quemadmodum quidam eruditi viri de socijs tuis, & ego nunc de te demonstro. Denique, vt multi Arianorum sola manu Concilio Nicæno subscripserunt: ita non rarò gregales vestri confessionem Augustanam sola manu subſignarunt, diuersam opinionem animo alentes. Reprehendis postea, quòd Synodum Hierosolymitanam vniuersalem fuisse negem. Sed quis, præter te malè sanum hominem, hoc affirmare audebit? Licet enim propter authoritatem Apostolicam vim Oecumenici Concilij habuerit: non tamen Oecumenicum (proprie loquendo) fuisse constat, cum nec omnes Apostoli, nec ex omnib. nationibus Episcopi Hierosolymis conuenerint. Et quòd Apostoli hoc suo exemplo, non immutabilem aliquam legem nobis præscripserint, per quam non liceat errores in Ecclesia grassantes, nisi præcedente Synodo, damnare, rationibus probaui, quas tu ne attingere quidem

ausus fuisti, nec etiam hypothesin tuam probare potuisti. Quod autem dicam, exemplo hoc nullam nobis normam & regulam extirpandi errores præscriptam esse, loqueris vt Danaum decet. Impudentius autem hoc, quod sine fronte ludis, me tandem hoc exemplum abijcere, & ipsos Apostolos inter se committere, quibus tu omnibus in Antiochia abunde responderis, Omnino persuadeor, Danaum vesania laborare, quod mendacium hoc impudens, in Antidano explosum, hic repetere ausus fuerit. Ratio ne porro probabili ostendi, non omnes Apostolos isti Synodo adfuisse: quam tu, si potes, veriori refuta. Nam si Synodus ista non in secundo ascensu Pauli Hierosolymam (cuius meminit ad Galat. 2. & qui in 16. annum Ascensionis Christi incidere colligitur) habita fuit: necesse est, vt eum secuta sit. Nam paulo post Synodum, Barnabas a Paulo seiunctus est: In altero autem ascensu, Paulo adhuc comes ac socius laborum fuit. Quia igitur circa annum 16. aut etiam post illa Synodus habita fuit, verisimile non est, quod tum Apostoli omnes Hierosolymis defederint, quos Christus in Mundum vniuersum exire, & Euangelium prædicare iusserat. Hæc cum scribo & quæro, quomodo mandato Christi paruerint, si tanto tempore omnes in vno loco hæserint, exclamat Danaus, me Apostolos negligentia accusare, quod a pijs nequaquam probari possit. Hoc scilicet est misero & rationum inopi ad rem respondere.

Adeaque pag. 133. sequuntur, in quibus perueritis, calumniaris, & mutilas mea, hoc scias, Electoribus, Principibus, & ordinibus Imperij non fuisse propositum, Synodum nationalem cogere, ad quam vos etiam vocari, et presentes hæreseos damnari omnino necesse fuisset: sed suas Ecclesias, quas Augustanæ Confessionis vocant (a quibus iam

Antidan. p. 113.

AA. 15.

tam dudum vos ipsos propria confessione separastis, & nos-
 tras hæreses extra Synodum damnastis) varijs sectis tur-
 batas & laceratas sedare, & in vnitatem fidei reducere vos
 luerunt: ideoque libro publico & condemnatione erro-
 rum docuerunt, quam doctrinam à suis acceptari, & quam
 vitari velint, vt omnibus innotesceret, nobis nullam com-
 munionem esse cum Pontificia, Calviniana, Flacciana, &
 reliquorum secliariorum confessione: nec etiam vllam con-
 cordiam inter nos & ipsos sperandam esse, quàm diu erro-
 res suos tueri perrexerint. Quid igitur peccarunt Illustris-
 simi & sapientissimi Germaniæ Electores & Principes,
 quòd vos turbatores Ecclesiarum nostrarum, ad pacem il-
 larum constituendam non vocarint? Homines videlicet
 πολυπραγμονας, quibus satis non est, Ecclesijs suæ fidei &
 curæ commissis incommodare, nisi etiam alienis negocijs
 se ingerant, & Ecclesias, à quibus se dudum separarunt, dis-
 strahant & turbent. Et vt intelligas quid velim, repeto &
 inculco, Illustrissimos Electores & ordines Imperij, Ec-
 clesiarum suarum curam agentes, sinceram confessionem
 Carolo V. Augustæ exhibitam, repeti & declarari, con-
 trarios verò errores, qui aliquot annos Ecclesias Saxoni-
 cas labefactauerant, improbari et damnari voluisse, vt om-
 nes & singuli, quid in doctrina sequendum, quid fugien-
 dum sit, scirent. Et, si vobis liberum & licitum putastis, ves-
 tras Ecclesias & Scholas absque consilio & auxilio nos-
 trorum constituere, nostrosque homines ab officio docen-
 di remouere, & vestros in ipsorum cathedram collocare:
 nec tum conuocastis Synodum, aut nostrorum consens-
 sum expectastis: quis non sentiret, Illustrissimis Germaniæ
 ordinibus hoc quoque iuris & potestatis esse, vt possint sa-
 luti Ecclesiarum suarum sine vobis consulere? Et quæ lex

aut necessitas ipsos cogit, vt non, nisi nobis turbatoribus consentientibus, Ecclesias & Scholas sibi subiectas reformare debeant? Quæ etiam res iniquior esse potest, quam præter damnum à vobis illatum, Germaniæ ordines in iure suo interpellare velle, quasi nec possint nec debeant Ecclesias, suæ ditioni subiectas, absque consensu Sectariorum constituere? cum ipsi sine nobis, & sine Synodo, quiduis in Ecclesijs & Scholis suis pro libitu agant, nostros eijciant, doctrinamque nostram damnent, & tamen idem nostris non licere putent. Et quid magis ἀπερδιόνοσος, quam vos dissensionum nostrarum auctores & altores, ad negocium Concordiæ in Ecclesijs nostris conficiendum vocare? An tu incendiarios, & oleum camino addentes, ad restinguendum incendium admittendos censes, aut ipsos hoc negocium seriò acturos esse, credis? Exemplis Prophetarum, Apostolorum, & piæ antiquitatis, in Antidiano ostendi, posse errores cognosci, de ijs disquiri, & legitime ex verbo Dei dånari, etiam si nulla Synodus, in qua errorum patroni præsentibus audiantur, cogatur, An non Paulus absens, et extra Synodi conuentum, Corinthiorum errorem, & Galatarum seductores damnauit? Et cum tibi obiectum esset, plurimos errores in veteri Ecclesia citra Synodi decretum damnatos esse, tu alto silentio illum scopulum præteris, ne tua cariosa nauicula naufragium facias. Quæ cum ita se habeant: tu tamen de omni ætatis & Christianæ Ecclesiæ perpetua praxi impudenter garris. Et, si omnino Illustrissimis Germaniæ Ordinibus non licere putas, vt in Ecclesijs & Scholis suis pacem constituent, doctrinam, quam sequantur, ex verbo Dei ipsis præscribant, contrarios errores damnent, falsos quoque Doctores eijciant, nisi ex Angliã, Galliã, Scotiã, Germaniã, prius sectarios con-

conuocent, & presentes audiant: cur vos hanc rationem, quam solam legitimam putas, in uestrarum Ecclesiarum et Scholarum Reformatione, non obseruastis? Cur non Pa-
 pistas ex Italia, Gallia, Hispania, Anglia, Polonia, prius ci-
 tastis, & presentes audiistis, quam dogma ipsorum in Ec-
 clesiis uestris danaretis? Et cum ex Palatinatu & alijs ditio-
 nibus & urbibus nostros Doctores exturbaretis, an sem-
 per praecessit legitima Synodus, in qua nostri Theologi ex
 Saxonia, Misnia, Sueuia, & ciuitatibus Imperialibus con-
 uocati, presentes audirentur, & legitima disquisitio de do-
 ctrina nostra vera per Iudices Orthodoxos prius fieret,
 quam a uobis iniuste damnaretur? An non in scriptis ue-
 stris multarum haereson damnatur? Quam ergo Sy-
 nodum congregastis, in qua nos uocatos, auditos, conui-
 ctos, monitos, illarum damnastis? Insanis igitur, aut stul-
 te agis Danæe, quod ea reprehendis, quæ uos in alios licen-
 ter usurpatis. Et, ut dixi, in hoc Concordiæ negocio Prin-
 cipum nostrorum institutum non fuit, uestrum Augiæ
 stabulum repurgare, sed tantum Ecclesias suæ curæ com-
 missas (a quibus uos iam olim secessionem fecistis) in pri-
 mis ad fontes sacrarum literarum, tum etiam ad confessio-
 nem Augustanam deducere, quemadmodum illi ipsi in
 Praefatione sui libri profitentur. Et ad hoc negotium Con-
 sciendum, nec Papistarum, nec Calvinistarum, nec reli-
 quorum fanaticorum, quorum errores damnarunt, præ-
 sentia opus fuit, cum horum omnium libri, per plures iam
 annos editi, de ipsorum erroribus & blasphemis testentur.
 Quare te nullius pudoris hominem esse, omnes uident,
 quod subinde clamas, uos inauditos condemnari, & æquum
 esse, ut reliquæ omnes, Ecclesiæ quæ in libro Concordiæ
 damnantur, prius quoque audiantur. Verum sæpe iam dis-

Pag. 133.

xi & repeto, Concordiæ librum nullas Ecclesias Dei damnare, sed errores Papistarum, Calvinistarum & reliquorum Sectariorum rejicere, nec eos incognitos, sed ex libris & sermonibus vestris exploratissimos: & simul ex Scriptura & Patribus Orthodoxis confirmare, doctrinam nostram de Cœna Domini et Maiestate Christi hominis non nouum, non inauditum dogma esse. Hoc si tuæ rationi minus arridet, pro eo Arianismum & Mahumetismum, & Calvinismo non contentus es, amplectere.

Sed videte constantiam hominis. Contendit in Ecclesia nullum dogma damnandum esse, nisi prius legitima Synodus congregetur, in qua accusati citentur & audiantur: et tamen non vult admitti Papistas in Synodum, quam postulat. Quam verò ob causam? An quia iam antè in Synodo à Calvinistis auditi, citati, & damnati sunt? Non opinor, sed inquit: quia nostri & vestri hostes, imò ipsius verbi Dei deprauatores sunt. Quod si hæc causa sufficiens est, tua etiam confessione, rectè fecerunt Illustrissimi Germaniæ ordines, quòd in repetitione confessionis suæ, & in declaratione errorum, vos tanquam hostes nostros & deprauatores verbi Dei non admiserunt. Nam vt illi officio Christi Saluatoris derogant: ita vos idem per vestram doctrinam erroneam de persona Christi eneruatis. Sed hoc est quod Augustinus inquit: Istorum superbia, quæ se extollit aduersus Deum & Christum eius, hanc etiam gloriam capere intelligitur, vt propter illos solos, non autem propter miseros Papicolas, Flaccianos, Synergistas, &c. Synodus congregetur. Verùm hac congregatione opus non est. Inquit enim Danaus: Quædam dogmata esse iam olim ab Orthodoxis Synodis profligata, pro quibus extirpandis nulla alia generalis, imò sæpe ne particularis colligenda sit: quæ

quædam etiam ita manifestè impia esse, vt qui illa statim non condemnet, fundamentum ipsum fidei, & articulos ipsos Apostolicos tollat & neget. Talia, Danæ, sunt dogmata vestra: quæ partim iam olim ab Orthodoxis Synodis damnata sunt. Vt, Concilium Chalcedonense statuit, vt tranque naturam Christi agere cum communicatione alterius: vos autem naturas in Christo diuise, non per vos vt ^{uolunt} agere, blasphematis. Quintum Concilium Oecumenicum definiuit: *Si quis non vna adoratione, Deum Verbum incarnatum CVM EIVS CARNE ADORET,* iuxta quod sanctæ Dei Ecclesiæ ab initio traditum est, talis anathema sit. Sed Danæus inquit, Maledictum esse, Idololatram esse, qui Christum, quæ homo est, vna cum Verbo adoratione adorat. Quædam etiam vestra ita manifestè impia sunt, vt qui illa non statim condemnet, fundamentum fidei tollat & neget. Quale hoc est de adoratione Christi hominis. Item, Panem & vinum sacræ Cœnæ, esse tantum signa absentis corporis & sanguinis Christi: cum tamen Christus panem porrigens, dicat: Accipite, comedite: Hoc est corpus meum, quod pro vobis traditur. Quæ verba, fundamentum fidei nostræ de præsentia corporis Christi in Cœna, sunt. Item, Naturæ Christi humanæ nullâ realem ^{novitiam} esse cum Omnipotentia diuina: & Naturam humanam non plus contulisse ad efficienda miracula, quam virgam Moysis. Horum & similium dogmatum impiorum causa, Illustrissimi Germaniæ Ordines particulares Synodos collegerunt, vt illa ex Ecclesijs suis extirparent. Nec tu vnquam nisi futilibus rationibus probare conatus es, doctrinam de Maiestate Christi hominis, quam Vbiquitatem vocas, esse nouum dogma, & euertere fidei Christianæ articulos, quas tuas rationes in

Antidanæo euidenter confutauit, & nostram doctrinam
 Scripturæ & Patrum testimonijs ita muniuit, vt nihil eor
 rum expugnare potueris. Eodem modo, quod omnia ea
 quæ Danæus ex verbo Dei & veteris Ecclesiæ vsu, ad suæ
 opinionis confirmationem (errores non nisi præcedente
 Concilio damnandos esse) attulit, à pagina 112. & aliquot
 sequentibus, penitus euerterim, vt etiam responsionem
 ipsius effugerint, penes iudicium eruditi lectoris esto. Et
 cum nunquam senserim, sine legitima cognitione Eccle
 siam, vel vllum dogma pro hæresi damnandum esse: tan
 men hic homo mihi istud imputare audet. Non autem alia
 am legitimam cognitionem esse, quàm cum in Synodo
 omnes partes, hæreseos accusatæ, audiuntur præsentis: tu
 quamuis in Antiochiandro pro hac hypothesi multum sus
 daueris, nulla tamen ratione confirmare illam potuisti: sed
 hac ipsa iniustitiæ inscius accusas Patres Orthodoxos &
 Apostolos, qui plurimos errores sui seculi, extra cognitio
 nem Synodi, & eos quoque, quos ipsi præsentis non audie
 uerunt, legitime damnarunt.

Sed considerate, obsecro, quæ hæc noua & hucusque
 inaudita celebrandi Synodum ratio sit, a Danæo modo in
 uenta, cum scribit: *Hanc demum esse legitimam & Ecclesiasti
 cam cognitionem, cum partes omnes hæreseos accusatæ, non tantum
 ab aduersarijs præsentis audiuntur, sed etiam ab Ecclesiasticis vi
 ris, qui veriusque partis consensu, si fieri possit, delegantur & sede
 ant, vt postquam hi viri Ecclesiastici vtrasque partes coràm audie
 rint, ipsi ex Dei verbo statuunt & definiant.* Contendit hucus
 que Danæus, eum ordinem & viam in damnandis erroribus
 sequendum esse, quem pia antiquitas obseruauit. Dis
 spicite autem, an pia antiquitas in causa Religionis talem
 Synodum vnquam celebrarit: An, videlicet, in vlla vn
 uersali

uersali Synodo (qualem Danaus hic requirit) præter aduersarios hæreseos accusatorum , id est , præter Orthodoxos , etiam alij Ecclesiastici viri , non aduersarij Hæreticorum , sederint : & postquam Hæreticos & Orthodoxos audiverunt , ipsi scilicet , non aduersarij Hæreticorum , ex verbo Dei definiuerint . Quia verò Orthodoxi Patres hanc cognitionem errorum nunquam obseruârunt , sequitur ex Danaei hypothese , ipsos illegitimè damnasse Hæreticos . Nam Orthodoxi Patres , & aduersarij , & accusatores , & iudices Hæreticorum fuerunt , nec alios delegerunt non aduersarios Hæreticorum , qui Hæreticos & Orthodoxos audierint , & postea controuersiam definierint . Et quia Danaus Calvinismi dijudicandi causa , vult vniuersalem Synodum congregandam esse : quæro qui illi Ecclesiastici viri , non aduersarij vestri , id est , hæreseos accusatorum , esse possint ? Si vestri aduersarij non sunt : erunt aut Calvinistæ , qui nostro consensu non iudicabunt : aut erunt neutrales , id est , nec Calvinistæ , nec Lutherani . Tu autem supra totam Ecclesiam Christianã his duabus partibus complexus es , ita vt etiam Papistas , fideles *ἡσαστας* , tuos in oppugnanda Maiestate Christi excluderis . Qui ego erunt illi Ecclesiastici viri , qui vtrasque partes audiant , & ex verbo Dei statuant ? Non puto , quòd nobis Anabaptistas , Suenckfeldianos , & novos Antitrinitarios laturus sis iudices , licet in quibusdam vobiscum faciant . Præter hos , reliqui sunt Epicuræi , qui nullam Religionem curant , & ab omni præiudicio & affectu liberi sunt : hi , tua fortasse opinione , perquam optime ex verbo Dei hanc nostram controuersiam definire potuerunt ? Agnoscitis , opinor , sapientiam istius hominis : qui cum prius fortassis Rabulam egerit : nunc nomen Theologi & Ministri verbi sibi vendicans ,

dicans, consuetudinem in foro receptam, Ecclesiæ quoque Christi, contra totius antiquitatis morem, obtrudere tentat: vt homines, videlicet, neutrales, non aduersarij hæreses accusatorum, in causa Religionis sedeant & iudicent. Sed hanc prudentiam iuridicalem nemo in ipso miretur. Nam & aliud quoddam *id est* Rabularum foeliciter imitatur, vt cum respondere non potest, strenuè & impudenter calumnietur. Dicit, *nos omnes Ecclesias damnare, ideo necesse esse, vt omnes audiantur.* Cur nullas Ecclesias totas, nec Pontificias, nec Caluinianas damnemus in Antidan. & in hac Apologia dictum est. At vestros errores & blasphemias, quas quotidie in tuis & tuorum libris legimus, de quibus etiam nostri vestros in colloquijs coram audierunt, damnamus. Et hoc tempore Principibus nostris, ad pacem Ecclesijs suæ ditioni subiectis reddendam, vestra presentia opus non fuit. Nam exemplum Ecclesiæ Antiochenæ secuti, cum in nostris Ecclesijs, quæ Augustanam (non Caluinistarum) confessionem profitentur, disceptatio de quibusdam articulis orta esset: Illustriss. Electores & Principes, huius confessionis consortes, harum controuersiarum iudicium non ijs, qui has controuersias fouent & auergent (quemadmodum nec Antiocheni Pharisæis seductoribus) sed suæ sinceræ confessionis præcipuis Theologis commiserunt, qui conuenientes, vt de hoc negotio dispicerent, dissensiones Ecclesiarum nostrarum ex verbo Dei dijudicârunt, & iudicium hoc certo libro complexi sunt, quem in omnibus Ecclesijs nostris publicârunt, quemadmodum Apostoli sententiam suam Ecclesiæ Antiochenæ (in qua dissidium ortum erat) per Epistolam significârunt. Vbi autem non tantum nostrarum Ecclesiarum, sed de consilio & mandato Imperatoris, Regum, Principum,

cipum & ordinum totius Christiani orbis, vniuersalis Synodus cogetur, æquum erit, vt vos, tanquam omnium doctissimi, primi sedeat, & pro vestro supercilio omnes reliquas Ecclesias, quæ vestras blasphemias execrantur, damnetis. Aut si nobis iniquum videbitur, vt homines in veritatem, potentiam, & Maiestatem Christi hominis blasphemem nos Orthodoxos iudicent, quos tu nobis viros Ecclesiasticos dabis, qui nec Calviniani, nec Lutherani, (vti vulgò nominantur) controuersiam dirimant: Vides Danae, mihi nullum scopulum, sed inanes bullas abs te obiectas esse, quas spiritu verarum rationum dissoluere et frangere facile mihi fuerit. Quàm multa autem tu, à pag. 110. Antidan. ad pag. vsque 124. tacite præterieris, & tanquam à scopulis, qui tuam opinionem confringam, resilieris, eruditum iudicabunt. Postea minimè calumnior, sed quid ex sententia tua sequatur, ostendo. Nam dum subinde Superintendentis titulum tu homo elatus vellicas, & nomine superbiæ in Antiof. traducis: dico te ipsum Apostolum Paulum reprehendere, qui nomen hoc certo Ecclesiæ ministrorum ordini dederit. Hunc enim Maiores nostri secuti, ordinis & ædificationis Ecclesiæ causa, quosdam Superintendentes, id est, non tantum gregis, sed etiam ministrorum verbi inspectores esse voluerunt. Vbi tu non tantum aperte calumniaris, sed etiam malitiosè criminaris, Pag. 135. & 136. scribens: Tyrannidem à nostris, quos Superintendentes vocemus, in suos collegas hoc nomine & fuce usurpari. At te Consistoria Ecclesiarum nostrarum calumniæ convincere possunt, quæ ius cuique fideliter administrant, nec vllius in alium tyrannidem ferunt. Sed hanc atrocem & impudentem contumeliam, mendacio non minus impudenti confirmare nititur, addens: *Vnum tantum in quaq; Præ-*
cipis

cipis Christiani ditione occupare & inuadere id, quod Paulus omni-
 bus pastoribus commune esse voluerit. Situ, Danæe, voluisses,
 opinor, quòd etiam Geneuæ ex hominibus Germanis cog-
 noscere potuisses, in quaque Principis Christiani ditione
 plures Superintendentes esse, qui ipsi munus hoc non oc-
 cupant vel inuadunt, sed à legitimo Magistratu ad hoc
 subeundum plerique inuiti, vtpote laborum plenum, ora-
 dinantur. Porro non tantum sex viros & Superintenden-
 tes nostros, sed alios quoque plurimos eruditos Theolo-
 gos, vestram blasphemam doctrinam ex verbo Dei con-
 demnasse, liber Concordiæ toti Mundo loquitur; in quo
 euentibus Scripturæ testimonijs nostram confessionem
 confirmârunt, vestram autem improbârunt & reiecerunt.
 Et ego in Antidan. non tantum vnum apicem, sed ea mu-
 nimina ex Scriptura & Patribus pro nostra doctrina attu-
 li, quæ tu stramineis tuis telis in æternum non subuerteret:
 quæ nunc etiam in responsione tua vix leuiter attigisti, ne
 omnem apparatus vno congressu perderes. Et hic tu ite-
 rum aliquot paginas Antidan. 125. 126. 129. & partem 130.
 præteris, quò opinionis tuæ naufragium deuites. In his
 enim contra tuam manifestè falsam hypothesin (nullius
 erroris damnationem citra Synodum fieri debere) euiden-
 ter doceo, plurimos errores à Patribus & Apostolis absq[ue]
 Concilij decreto damnatos esse, & adhuc hodie legitime
 damnari posse. Hoc tu principale transiliens, arripis quod
 scripsi: Non omnes hæreses Conciliorum remedio subla-
 tas esse: & calumniaris, me inde concludere: frustra à Cala-
 uinistis hoc remedium quæri, quod sit futurum inutile:
 hocque figmento tuo aliquantisper in Vbiquitatem ludis,
 ne tergum dedisse, aut nihil respondisse videaris. Verum
 Conciliorum vtilitatem nunquam negaui, imò eodem in
 loco prædico, quòd prosint Ecclesijs, ne vel pestifera do-
 ctrinâ

doctrinâ inficiantur, vel infectæ sanentur: sed hoc contem-
 do, errores quoque citra generalis Synodi congressum les-
 gitimè damnari posse. Et Principes nostros laudabiliter fe-
 cisse, quòd confessionem suam repeti & declarari, eosque
 errores, qui nostras Ecclesias distraxerant, per suos Theos-
 logos damnari & rejici voluerint. Ad hoc, vt dixi, persi-
 ciendum, non opus fuit vos coràm audire, cum libri ves-
 stri de vestris erroribus, quibus scatent, abunde nobis fis-
 dem faciant. Et nobis nunc satis est, isto remedio Calvinis-
 mum & alias fanaticas opiniones profligatas, & sinceræ
 doctrinæ pacem Ecclesijs nostris redditam esse. Quod si
 nostrorum Theologorum iudicium acceptare nolis, Iu-
 dæos vel Turcas, si libet, tibi deligas, qui coram tota Eccle-
 sia vestra pro Calvinismo pronuncient, & nostram do-
 ctrinam damnent. De Anabaptistis, Seruetanis & alijs Pag. 137.
 cum scribis, illos prius auditos, quàm ex Ecclesia expelle-
 rentur, ac damnatos à quanto maximo cœtu pro illo tem-
 pore haberi potuerit: scias, nullum vnquam Calvinistam à
 nostro Magistratu eiectum esse, quàm prius audiretur, &
 obstinatè in suo errore perstaret, vt putida hæc calumnia
 sit, quàm sæpe inculcas, nos ex Ecclesia inauditos expelle-
 re. Deinde & Calvinismus vester vnâ cum alijs erroribus,
 ijs in cœtibus piorum Theologorum, qui pro temporis ra-
 tione haberi potuerunt, damnatus est. Demum & ij erro-
 res in vobis & vestris libris deprehensi sunt, qui partim
 iam pridem in Synodis Oecumenicis anathematizati: par-
 tim ita manifestè impij sunt, vt vbicunq; à pijs auditi fue-
 rint, statim improbari & damnari, non expectato Synodi
 conuentu, mereantur. Non igitur tergiverfor, nec rerum Pag. 138.
 à vobis gestarum me imperitum esse ostendo, nec mentis
 or, cum pag. Antidan. 143. scribo: In nostris Ecclesijs cum
vestræ

Pag. 138. vestrae factionis hominibus hac ratione agi, vt cum furrimore Anabaptistarum irreplisse, & suum venenum (quod ad tempus occultare norint) spargere deprehensi fuerint: non, nisi auditos, verbo Dei conuictos, aliquoties monitos, & pertinaciter in errore persistentes, excludi solere. Hac vera esse, nemo vir bonus inficiari potest. Sed tu ex tua peruersitate me iudicans, hoc insigne mendacium esse dicis, quo iniquam meorum aduersus vos sententiam tueri voluerim. Vtrum vero ea, quae a pag. 143. Antidan. ad pag. 151. vere scripsi, & rancidas tuas nugas contudi, vel etiam verisimili ratione refutaueris, iudicent lectores.

Ceterum, quod in Osiandri & meis verbis citandis crebro facere soles, vt ea nimirum in alienum sensum contorqueas, mutiles, & peruertas: idem nunc quoque in verbis Augustini clarissimis experiris. Dicis enim, Augustinum lib. 4. contra duas Epistolas Pelag. probare Synodum, tanquam legitimam rationem euertendi haereses: Deinde, vbi necessitas exigit, congregandas esse Synodos: Demum, extortas subscriptiones disertè ab Augustino damnari: Ideoque hoc ipso loco Augustini me euerti & refutari. Quis vero non videt, te hic malignum Sophistam agere. Non enim ex professo & DISERTE hac tractat Augustinus: sed obscure tantum ex verbis ipsius colliguntur. Nam Augustino persimilis quaestio cum Haeticis Pelagianis fuit, quae nobis hodie vobiscum est: Vtrum, videlicet, liceat, etiam extra congregationem Synodi, falsa dogmata damnare. Ad hanc ipsum, pro nobis contra vos, disertè respondere, verba manifesta docent, & quiuis sanæ mentis videt. Et mihi hoc solum propositum fuit, vt his

Antiof. Pag. 63.

Augustini verbis euincerem, hanc tuam assertionem: *Omnium Patrum consensu & testimonio errores non nisi in Synodis legitime*

gitimè damnari posse: falsissimam esse. Inquit enim August. Quasi nulla hæresis aliquando nisi Synodi congregatione damnata sit? cum potius rarissimæ inueniantur, propter quas damnandas necessitas talis extiterit: multoque sint atque incomparabiliter plures, quæ ubi extiterunt, illic improbari damnarique meruerunt. Nec ego, cuius Danaus me insimulat, nego, Synodos vniuersales esse legitimam rationem euertendarum hæreseon, sed hanc vnicam & solam esse, nego: & ostendo, errores etiam citra generalis Synodi conuentum legitimè damnari posse, sicut Apostoli, Prophetæ, & Orthodoxi Patres, citra Synodi decretum, plurimos errores damnarunt. Et Alexander Alexandriae Episcopus, rectè damnauit Arium (quemadmodum quoque Paulus & Barnabas errorem Iudaizantium) ante conuocatum Synodum. Nec etiam disputo, vtrum nostri seculi controuersia vniuersale Concilium exigant: sed probo, nostrorum Theologorum officium fuisse, errores in nostris Ecclesijs disseminatos, ad exemplum Prophetarum, Apostolorum & Patrum, etiam ante Synodum vniuersalem damnare. Non enim de Pelagianis tantum August. inquit, congregatione Synodi opus non esse, vt perniciosa ipsorum damnetur: sed testatur, incomparabiliter plures hæreses esse, quæ ubi extiterunt, improbari damnarique meruerint. Eodem modo, cum hæreses in nostris Ecclesijs ortæ essent, in ijs quoque improbari, damnari, & lupi apparentes conteri debuerunt. Nec etiam inficias eo, congregandas esse Synodos, vbi id necessitas exigit. Nam & nostra Ecclesiæ: postquam opus fuit, Synodos egerunt. Ad componendas verò controuersias suas, vt harum auctores & homines extraneos (qui olim iam confessione se à nostris separauerunt) vocarent, opus fuisse nego. Nam Apostolis

stoli nunquam collegerunt Synodum ex Synagogis Pharisæorum, Scribarum & Sadducæorum, quamuis horum errores damnarent: sed errores in suis Ecclesijs obortos ipsi sine illis djudicarunt. Quo ipso exemplum nostris reliquerunt, controuersias Ecclesiarum suarum etiam sine illis, qui eas fouent, dirimendi & tollendi. Et Orthodoxa antiquitas plures hæreses damnauit, licet earum authores aut propugnatores prius in Synodo coram non audiuisset. Hæc cum ex Augustini sententia manifesta sint, & ipse citato loco non id agat, ut extortas subscriptiones DISERTIS improbet, sed potius conqueras, Pelagianos calumniari, ab Episcopis extortam esse subscriptionem: non potui non mirari te nugari ausum fuisse, me ab illo ipso loco Augustini euertere, quandoquidem ibi extortæ subscriptiones DISERTIS damnentur, quibus penè solis confirmatio doctrinæ nostræ constet. Nec etiam animaduertis, te in eiusdem criminis cum Pelagianis reprehensionem incurrere. Nam ut illi mentiebantur, ab Episcopis extortam esse subscriptionem: ita tu imitatus eos, idem de nostris commentaris. Et uti vir grauis est Danaus, iocatur in librum Concordiæ, & affert quod maximè ad rem faciebat (fortè ut etiam Germanicæ linguæ peritiam ostenderet) dicens, Concordiæ librum ab alijs *Stambuch* appellari. Hoc licet à vestris per calumniam fiat: simul tamen insciji prophetant, librum hunc Orthodoxorum esse, à quo omnes Hæretici nostræ ætatis exclusi, & in eo legitimè damnati sint.

pag. 140.

Et hinc tu iterum nouum mendacium confingis, me uidelicet, ad Turcas, tanquã futuros legitimos nostrarum controuersiarum iudices, vos aliquoties remittere. At tantum in pag. 169. ea de re quaerito, & ex tua hypothese concludo, ne Turcas quidem disidiij nostri legitimos iudices esse

esse posse, quandoquidem iam pridem partes nostras præ iudicijs suis grauârunt & pro Caluinismo contra nos pronunciarint. Quomodo ergo te ad Turcas toties remitto, cum nunquam à me fiat? Et ne non festiuus ioculator esses, dicis me meminisse meæ inter eos conuersationis, & fortasse etiam doctrine, quam ab illis didicerim. Hic tu me non planè intempestiuè mones, nec non præteritos annos in memoriam mihi reuocas, in quibus Turcas de Christo & de Deo, huiusque palatio, solio, de ambulationibus, conuabulationibus cum Angelis, & similibus nugis, pueriliter ludentes sæpe audiui: ut vix ouum ouo similius sit, quàm cum tu supra pag. 64. de Christo homine scribis: *Ipsum & corpus ipsius in celo esse, ut Regem in augustissima sui Regni arce, ampl. s. m. d. micilio, palatio, & aula, in quo liberè, si velit, cum infinitis electorum Angelorum beatorumque Spirituum in idem calum receptorum millibus,* **SPACIETVR.** Ne tamen cum Turcis de Christo & celo ineptire videaris, affers dictum Apoc. 14. *Sequuntur agnum, quocunque ierit.* Sed miser non intelligis, ibi agi de Ecclesia militante in his terris, quòd Christus constitutus Rex supra montem Sion, Ecclesiam sibi colligat ex omnibus populis, quæ Deum rectè agnoscat & pie colat. Et ideo Ioannes inquit, se vidisse agnum stantem super montem Sion, & cum eo centum quadraginta quatuor millia, habentia nomen Patris eius scripta in frontibus suis, id est, qui vera & saluifica agnitione Dei & Christi præditi sint. Et hos inquit sequi agnum, quocunque iuerit. Quod nihil aliud est, quàm Christi Seruatoris sui vocem audire, nec Antichristum, bestiam Romanam, tanquam alienum sequi, ut ipse Christus Ioan. 10. de ouibus suis testificatur. Sed multò augustiorem conditionem Regni cœlestis Scriptura nobis describit. Esaias enim in Esa. 64.

quit,

Rom. 14.

quit, A seculo non audierunt, neq; auribus perciperunt, oculus non vidit (Deus præter te) quæ faciet expectant eum. Et vt Regnū Dei non est cibus & potus: ita nec sessio, statio, deambulatio, expectatio. Hæc enim sunt vicia corporis animalis, quale corpus Christi amplius non est: sed spirituale, quod nec motu, nec statione, nec deambulatione opus habet. Et ideo Paulus 2. Cor. 5. inquit, Quod si cognouimus Christum secundum carnem, nunc tamen non amplius nouimus, id est, Christus in Regno Spirituali & cœlesti non amplius edit, bibit, sedet, stat, ambulat, quemadmodum dum esset nobiscum in forma serui, sed adeo sublimis ipsius conditio nunc est, vt nihil commune aut simile cum vita animali & forma huius seculi habeat, quæ etiam intellectus hominis assequi non potest. Quare non est, vt nobis Christianis cœlum Turcicum fingas, in quo Christus cum electis Angelis & beatis spiritibus sicut
T I E T V R, Hæc enim mundanæ, non cœlestis vitæ conditio est.

Sed reliquum responsionis tuæ videamus. Vnum, ais
Pag. 141. Verbum Dei, & pios & Orthodoxos viros, illius intelligentes, tibi iudices ferimus, non Turcas, non Papistas, non illos Hæreticos. Mira res est, Danæum verbum Dei nobis iudicem ferre, cum hoc ipsum sit, quod vos accusat & damnat. Nam vel vnum verbum Christi: *HOC EST CORPVS MEVM*, quod pro vobis tradetur: & Ecce ego vobiscum sum, &c. ceu fulmen quoddam omnia signimenta doctrine vestræ conterit & funditus euertit. Deinde, quod tu Orthodoxos viros iudices adduces? cum supra Ecclesiam reformatam, in nostros & vestros distribuendo, hinc que Papistas & reliquos fanaticos à iudicis officio removendo, non obscure significes, te præter nostros & vestros
fros

stros, in numerum Orthodoxorum neminem censere. *Vt* verò tu antea protestatus es, vos, nostros pro iudicibus nunquam accepturos esse: ita & nos, controuersiarum nostrarum iudicium nunquam commitemus vestris. Qui ergo Orthodoxi illi iudices erunt? Porro calumniæ tuæ de exacuatione sauitiæ Pontificiæ, per condemnationes errorum à nostris factas, non tantum hoc obieci, quod etiam ante Concordiæ libri conscriptionem in vestros sauiorint, sed alia maioris momenti attuli: quæ quia abs te resutari non posse vidisti, prætermittens illa, certa quædam verba arrodas, & me stupiditatis insimulas, ne prorsus tacuisse videaris. Et cum te magnum quendam Dialecticum esse putes, vt etiã de Elenchis Hereticorum & Sophistarũ scripseris, vix tamen aliud frequentius, quam impudentem Sophistam agis. Non inscius, sed malitiosè hinc vteris fallaciã secundum non causam vt causam, cum nostris Pontificiæ tyrannidis exasperationem tribuis. Non enim errores idcirco damnamus, vt hostes veritatis ad vos persequendum sauiores reddamus: sed vt errores à sanis vitentur, & ijs infecti, rursus sanentur. Et hæc ex officio facere tenemur, nullo respectu externi periculi, quod inde vel nobis, vel alijs euenire possit. *Vt* enim Paulus sanæ doctrinæ con- Tit. 1. tradicentes conuincit, & mentium seductoribus os obturari, ne alios subuertant. Et ipse doctores falsos anathematizauit, & errorum causa, Christianos grauissimè reprehendit, licet Gentes illorum insensissimi hostes, hinc ansam arripere potuissent, furiosius persequendi Christianos, vt qui ipsi in Religione dissentientes, & alij alios erroris accusantes, omnes tamen reliquos populos damnare ardeant. Ergo ne secundum tuum iudicium, Paulus condemnatione errorum, sauitiam gentilium in Christianos exacuauit? Et

si reuera quod scribis, sentis: miror stuporem tuum, quod
 nostros accusando, non animaduertis, te eo ipso, & te ipsum
 & tuos reos facere. Scribis enim pag. 128. Singulos pios, qui
 sunt, in Ecclesijs vestris, nostram Ubiquitatem, vt manifesta-
 stam haeresin, damnare: Item, quod institueritis nostros coe-
 ram tota Ecclesia nefandarum haereson accusare. Ergo &
 vos Pontificios ad nos persequendum vestris accusationibus
 & damnationibus inflammatis? Et cum in Antiochia
 andro te Pappi responsum calumniari ostenderim: non ta-
 men te puduit, eandem malitiam secundo profiteri. Non
 minus impudens & iniuriosa calumnia est, quod Christianos
 nos Gallos in medijs cruciatibus, & ignibus irrideamus. Imo
 duplici nomine condolemus, & quod Pontificiam tyrannidem
 experiantur, & vestras corruptelas obrudi sibi pati-
 antur. Nec te multos cruciatibus pro nomine Christi sensisse
 arbitror. Et quidem mori tibi dudum satius fuisset, ne
 blasphemis tuis, (quarum Christus homo constitutus iudex
 certissimus vindex erit) poenas subinde cumularet.
 Quid enim horribilius auditu, quam Christo homini, cui
 omnis potestas in caelo & terra data est, cuius pedibus om-
 nes creaturae subiectae sunt, in cuius nomine etiam, coelestium,
 terrestrium & inferorum genua flectuntur: admissionem
 regnorum eripere: omnem *κωνωνία* cum diuina
 Omnipotentia & Maiestate detrahere: & eum ma-
 ledictum, idololatram, blasphemum, Nestorianum proclama-
 re, qui Christum, quia homo est, adorat? Pro his blasphemis,
 Seruetanis furoribus non magis tolerabilibus, si tu
 quoque ignem (quem tamen tibi non opto, sed mentem
 sanioem & exitum meliorem precor) sensisses: an hoc
 fuisset pro nomine Christi, quem blasphemias, pati? Et haec
 opinor, sunt omnes illae sanctae, de quibus iste Dei & hominis

nam subfannator supra pag. 6. nugatus est, eorum mecum scriptum nihil aliud esse, quam famas in ipsum Deum: cum in eo penè nihil aliud agam, quàm vt gloriam & Maiestatem Christi hominis contra nefandas Danæi blasphemias asseram. Quæ sequuntur de condemnatione, quia supra copiose Pag. 142. confutata sunt, lubens ea prætereo. Nisi quòd contra Danæum mihi docendum est, distinctiones meas de condemnatione in priori libello allatas, nequaquam à loco Deut. 13. eueri. Non enim omnes personas errantes, ab erroribus in condemnationis sententia diuello: sed eos tantum, qui rectius non instituti, imbecillitate iudicij in quibusdam errant, Christo tamen (fundamento salutis) per fidem insistent. Qui autem hæreses, de quibus ex verbo Dei moniti sunt, obstinate retinent, propugnant, & veritati maledicunt, hos siue Doctores, siue auditores, damnandos esse censemus. Et lex Deut. 13. non loquitur de quouis errante (quem nulla Scriptura damnat) sed de eo, qui enormi peccato Idololatriæ, contra expressam & toties repetitam Dei legem contaminatus, etiam alios seducere, & ad idem Idololatriæ crimen pellicere studet. Vides igitur, vt loco Deuteronomij me ipsum non euertam, sed potius stabilis & firmem. Deinde, nemo nostrum dixit: personas condemnatas, quæ alios seducunt, & suo veneno inficiunt, sine omni pœna relinquendas esse. Nam hæ iusto iudicio, suis sedibus pelluntur. Sed hæc scribo, nos asserendo Calvinismum damnandum esse, nequaquam docere, aut cuiquam auctores vel instigatores esse, vt vel de seductis auditoribus, vel de seductoribus Calvinistis supplicium, videlicet, capitis sumat, de quo vobis semper querimonia fuit, nos inflammare rogos, & armare carnifices. Hanc nos sæuitiam semper detestatos esse, nostri scriptis et

factis sæpè testati sunt. Et quod dixi, repeto, nullū vnq̄ apud nostros Religionis causa in vitæ periculum incurrisse. Quod autem Peucerum mihi obijcis, ipsum non Religionis, sed rerum Politicarum causa diutius in custodia detineri, à fide dignis perhibetur. Et huius seueritatis suæ Illustrissimus Elector Saxon. iustas & graues causas reddere, cui debet, poterit. Denique te male ominari testamento Brentij, mirum non est. Iam enim re ipsa sentitis, illud vobis sinceræ Religionis hostibus, funestum, nostris autem Orthodoxis Ecclesijs saluberrimum esse. Calvinismum enim e Scholis & Ecclesijs nostris profligatum esse, illud non prorsus nulla in causa esse, censendū est. Quod si Domino visum fuerit, & oculos vestrorum auditorum magis ac magis aperuerit, vt vestras blasphemias cognoscere incipiant, non solum Germania, sed etiam aliquando reliquæ nationes vestrum Calvinismum, (quamuis diligenter, ne fiat, prouideatis) vitium sepelient.

Confutatis nuncijs, quibus condemnationem Calvinismi & eius patronorum improbare te posse sperasti: redeo ad paginam II. Responsonis tuæ, à qua ordinis causa digressus eram, ne crambe tuæ foetida post aliqua rursum apposita, æquo lectori bis nauseam mouerem. Sed ecce confestim incido in colluuiem vanitatum tuarum, Antiof. Pag. 18. Cum enim in Antiof. non tantum de primis controuersia nostræ disceptatoribus, sed etiam de nobis ex ore Sturmiij scriberes: Vos à nobis minime damnari posse, ne, cum in verbis potius, quam in rebus ipsis vtriq̄ dissentiamus, nos ipsos eadem condemnatione inuoluamus, qua vos vestrumq̄ dogma condemnamus. Nunc ais, inter primos quidem controuersia huius disceptatores (non autem inter vos & nos) de verbis potius, quam de rebus certamen fuisse.

fuisse. Cumq; hoc ipsum falsissimum esse, ex scriptis ipsorum demonstrassem, non tamen te puduit eandem vanitatem repetere, & novis mendacijs augere. Primum, quod Pappus ipse in responsione ad Sturmium id falsus sit. Vbi verò Danææ: monstra paginam, monstra lineam, monstra vnicam dictionem, quæ tuam vanitatem confirmet. Deinde non possum satis mirari impudentiam tuam, quòd, cum ne vna quidem ratione ex scriptis Lutheri, Cinglij, & Oecolampadij effatum tuum probaueris: ego verò ecòtra hoc vanum esse ex scriptis Cinglij, colloquio Marpurgenfi, & literis Lutheri (quorum tu nuda mentione lectori imponere voluisti) manifestè ostenderim: tamen comminisci hic audeas, te ita diserte aperteq; ex eorum scriptis demonstrasse, vt ego totum refutationis meæ præsidium in mera negatione quaesiuerim, quia verissima testimonia abste prolata refutare nullo modo potuerim. Si libet, inspiciat æquus lector pag. 31. Antidan. & pag. 18. & 19. Antiof. & Danæum Gallum in singulis his vocibus ^{reputari} agnoscat. Et quis est, qui vel paginam tantum in scriptis ipsorum polemicis legit, qui te in veritatem peccare non statim animaduertat. Lutherus enim in omnibus scriptis hoc vrget, inculcat, probat, cum pane & vino ab omnibus sacra Cœna vtentibus verum substantiale corpus ore sumi: Cinglius verò & Oecolampadius totum hoc negant, & vbiq; contendunt, panem tantum signum, figuram, significationem & symbolum esse corporis Christi, in cœlo manentis: de quo vide in Tom. 2. operum Cinglij, præter reliqua opuscula, Exegefin negocij Eucharistia ad Lutherum: Apologiam ad sermonem Lutheri de substantiali corporis & sanguinis Christi in cœna presentia: Responsionem ad Lutherum de Sacramento: Responsiones

Pag. 111.

Antidan. 31.

duas ad Lutheri confessionem maiorem. In quibus singulis
 contra Lutherum pugnat, corpus & sanguinem Christi
 a Coena longissimè absentia, per panem & vinum figurari,
 tantum significari & representari. Et hanc eandem
 fuisse mentem Oecolampadij, ipse fatetur in responso ad
 confessionem Lutheri de Coena Domini (qui extat Tom.
 2. operum Cinglij pag. 480.) scribens: Cæterum primo
 omnium, quò facilius causa hæc vniuersa intelligi ac percipi
 possit, illud disertis verbis palam confiteor, & non in
 uitus agnosco, quòd hæc Christi verba, **HOC EST CORPUS
 MEVM**, eo sensu interpretatus sum, vt Christum illud
 significare voluisse intelligam: **HOC EST SIGNVM VEL
 SIGNIFICATIO CORPORIS MEI**. Et hæc nostra (in
 quit) sententia Mart. Luthero absurda nimium & aliena
 videtur, quasi priuatae rationis libidinem secutus, illud tra
 diderim, quod non magis cum veritate rei (attende Dan
 nae, & intelliges, Luthero cum Oecolampadio non de
 verbis potius, quàm rebus disidium fuisse:) conuenire
 possit, quàm si Christum Belial esse dicam. Simul autem
 sensum hunc (aduerte, inquit sensum non phrasin) nec de
 bere nec posse recipi clamat, &c. Cui nos hoc libello occu
 rrentes, primo tropum hunc vsitatum esse ostendimus:
 secundo, quòd idem ille in Christi verbis, **Hoc est
 corpus meum**, &c. necessario adhiberi & vsurpari debeat
 docebimus. Hæc Oecolampadius: qui in ista ad Lutherum
 responsione saepe repetit, panem esse signum & figuram
 corporis, panem representare corpus, in pane contineri
 imaginem vel significationem corporis Christi, quod in
 coelo & non in terris sit: Item, sacramentalem vniionem
 (panis & corporis Christi) in significatione consistere:
 quòd panis nos in eius considerationem inducat, quòd ipse
 lo signu

fo significatur. Et ideo Philippus in epistola anno 29. ad Oecolampad. scripta, Cinglianis hæc obiicit: Vos, inquit, absentis Christi corpus, tanquam in Tragœdia repræsentari contenditis. Ego de Christo video extare promissiones, ero vobiscum vsq; ad consummationem seculi, & similes: vbi nihil opus est diuellere diuinitatem ab humanitate. Ex his Philippi verbis cognoscere potes (si modo turbulenti affectus iudicium admittunt) quæ fuerit Oecolampadij & Cinglij opinio de S. Cœna, nimirum *διδία πρὸς* cum doctrina Lutheri pugnans, & quam etiam ipse Philippus improbavit. Verum nō tantum de re & substantia Sacramenti, sed etiam de articulo Ascensionis & Sessionis ad dexteram Dei, de communicatione Idiomatum, de omnipotentia & omnipræsentia Christi hominis, Luthero cum Cinglio & Oecolampadio acris concertatio fuit: vt necesse sit, Danæum aut nihil legisse in scriptis ipsorum, & de rebus incognitis temerè pronunciare: aut si legit, omni iudicio carere: aut quod verisimilius est, contra conscientiam testimonium falsum hoc testari: de verbis potius, quàm de rebus primis illis disceptatoribus certamen fuisse. Hoc enim si verum est, qua conscientia Cinglius Luthero Marcionis & Eutychetis hæreses imputauit: Sed remittis me ad pag. 52. in qua easdem planè nugæ sine fronte inculcas, vsq; aliud non minus impudens commentum addis: Bucerum Vuittembergæ, & postea Francofurti, concordiam inter OMNES conciliauisse, quæ ab alioribus quibusdā Ubiquitarijs, velut ab Amsdorffio rupta sit. Sed quomodo hoc probas? vbi signa? vbi subscriptiones Heluetiorum, Gallorum, Anglorum, Belgarum? &c. an non vel sola historia Lauateri te mendacij conuincit? ostendens, Helueticas Ecclesias (cum quibus

per Bucerum agebatur) formulam Concordiæ Vuitenbergensem nequaquam acceptasse. Quomodo ergo Concordiam, quæ multo labore à Bucero quæsita, & nunquam confecta fuit, ab Ubiquitarijs ruptam esse commentaris. Affers testimonium Vuolffij, hominis planè tui similis & in mendacijs procudendis dexterrimi (sicut de ipso doctissimus vir Ioannes Magerus copiosè demonstrauit.) Verùm si apud Germanos synceros & constantes fidei haberi tibi velis, virorum veracium testimonia vt proferas necesse erit. Post multum sermonem Cretensem (errores videlicet à nobis demum additos de Ubiquitate corporis Christi, de effusione Idiomatum Deitatis λόγος in naturam assumptam, de ascensione Christi in euanescentiam commutata: Item, verba vestra nihil insidiarum, nulla semina erroris, nihil à Sacramentis alienum habere, Lutheri verò verba periculosa fuisse, quæ nos in teterrimum Ubiquitatis errorem tandem induxerint) post hanc, dico, *ἡ εὐδοκία* *αὐτῶν*, subiungis æquè vanum, à Luthero, videlicet, infelicem hanc controuersiam, non à Carolstadio susceptam esse. Sed audi, quid Philippus Germanus Gallo cretizanti verè præcinat, in epistola ad Fridericum Myconium scripta: Carolostadius (inquit) PRIMVM excitauit hunc tumultum, homo ferus, sine ingenio, sine doctrina, sine sensu communi, quem nullum vnquam humanitatis officium aut intelligere aut facere animaduertimus, tantum abest vt aliqua significatio in eo Spiritus sancti animaduersa sit. Imò extant manifesta signa impietatis. In tota doctrina solebat *ἰσθαίρειν καὶ σαοιζειν*. Damnabat omnes leges ab Ethnicis conditas; contendebat, in foro ius ex Mose dicendum esse, non intelligens vim & naturam Christianæ libertatis: Totam illam fanaticam Anabaptistarum doctrinam

nam statim initio τοῖς πᾶσι ἀμφοῖν amplectebatur, cum cœpisset eam in Germania serere Nicolaus Storck. Et controversiam de CœNA DOMINI, TANTVM ODIÒ LVTHERI, non aliqua pietatis opinione mouit. Etenim cum *ἡνομήθη* ἡ ἰψῖος à Luthero improbata esset, cœpit iste, inflammatus immani cupiditate vindictæ, quærere causam vendibilem, qua Lutheri existimationem prorsus obrueret. Bona pars Germaniæ testari possit, NIHIL me in hac re fingere. Hæc Philippus. Idem confirmat Schleidanus, lib. 3. historiæ suæ. Sed vt ad rem redeamus, legat plis lector summam colloquij Marpurg, quæ à Philippo conscripta, extat in Tom. 4. operum Lutheri, Ienæ æditorum: inspiciat Lutheri, Cinglij & Oecolampadij polemica scripta, & statim vanitatem Danæi palpabit; videbit præterea de ijsdem quæstionibus, quæ hodiè controuertuntur, certamen fuisse. Nam quòd Danæus ad epistolas Caluini prouocat, in quibus Caluinus ad Philippum & Marbachium scribens, confitetur: *Nos corporis & sanguinis Christi in Cœna participes fieri: & hoc inter nos conuenire, Cœnam Christi non Theatricum esse spectaculum spiritualis alimenti, sed re ipsa dare quod figurat, quia illæc piæ animæ carne & sanguine Christi pascantur.* Et eadem penè in confessione, cui Bucerus subscripsit, repetit: *Spiritum videlicet Christi nos carnis & sanguinis Domini substantiâ verè ad immortalitatem pascere, & eorum participatione viuificare, & hanc carnis & sanguinis sui communionem Christum sub panis & vini symbolis in S. sua Cœna offerre & exhibere omnibus, qui eam ritè celebrant, iuxta legitimum eius institutum.* Hæc & similia meræ præstigix sunt, quibus lectori nebulas offundit, vt sua opinione à nostra vera sententia parùm distare videatur. Sed has delusiones suas ipse Caluinus alijs in locis reteggit. Quod enim nobiscū loquēs,

L

inquit:

inquit: Christum carnis & sanguinis sui communionem, sub panis & vini symbolisin S. sua Coena exhibere omnibus, qui eam ritè celebrant. His verbis se deludere nos docet in Defensione sanæ doctrinæ de Sacramentis, scribens: *Præsertim verò tollēda est qualibet localis præsentia imaginatio,* (vbi impostura notanda, quòd substantialem præsentiam putans, non ausus fuit eam nominare, sed pro ea localem reponit, quam & nos negamus.) *Nam cum signa hic in mundo sint, oculis cernantur, palpentur manibus: Christus quatenus homo est, non alibi, quàm in cælo, nec aliter, quàm mente & fidei intelligentia quærendus est.* Quod cum Calvinus scribat, quomodo verum est, quod dicit, Coenam ipsam dare id, quod figurat; Figurat enim panis (teste Oecolampad. in responsione ad Lutherum) verum & essentielle corpus Christi, quod cum secundum Calvinum non alibi, quàm in cælo sit, S. Coena profectò illud dare non poterit. Et sic infatuavit Deus sapientiam huius mundi, & comprehendit sapientes in astutia ipsorum, quoniam novit cogitationes ipsorum, quòd vanæ sint. Eiusdem veritatis & fidei cum prioribus illud quoq; est, quòd Danaus in Antioch. pag. 81. & 82. scribit, Lutherum, Philippum, & Bucerum cum Cinglio, Oecolampadio, Bullingero & Caluino amicitiam, toto vitæ tempore sanctissimè coluisse, & animis coniunctissimos ad extremum vsq; vitæ diem visisse. In quo cum Danaum hyperbole usum, & supra modum veritatem transgressum esse, ostendissem: vanitatis istius ipsum non nihil puduit: non tamen quod virum ingenium decuisset, fateri eam voluit, sed Lutherum omitte-
 tens, & totius vitæ amicitia nullam amplius mentionem faciens, alio mendacio prius illud tegere conatur, dicens, me contendere, nullam fuisse mutuam inter Calvinum, Philippum

1. Cor. 3.

Pag. 111.

Philippum, Bucerum, Capitonem, Oecolampadium & Viretum amicitiam. Hoc verò nunquam scripsi, sed tuam hyperbolicam vanitatem, de qua modo, confutavi.

Ais deinde, Philippum in epistolam Pauli ad Coloss. vestram sententiam, *de carne Christi in cælum recepta, & ibi contenta usq; ad diem iudicij*, probare & confirmare. Sed nihil horum in isto commentario, qui anno 41. Basileæ editus est, reperio: verum ea verba lego, quæ nostram sententiam aperte confirmant, & vestram validissimè impugnant & euertunt. Ascendit (inquit) Christus in altum, hoc est, glorificatus est, resurrexit, & regnat cum Patre pari potentia, omnia in omnibus perficiens. Quibus verbis Philippus ascensionem Christi non infinita distantia locorum, ut vos, definit: sed orthodoxè planè, per resurrectionem, glorificationem, & gubernationem omnium rerum illam describit. Ut enim descensus Christi non motum de supero in inferum locum significat, sed imam ipsius humiliationem, quod cum in forma Dei esset, seipsum exinaniverit, & formam serui sumpserit: ita etiam ascensio Christi supra omnes cælos, verè & propriè Theologicè loquendo, non significat commutationem loci inferi cum supero, sed summam exaltationem, qua extra conditionem loci supra naturam suam ad dexteram Dei collocatus, pari potentia cum Patre (ut Philippus loquitur, & quod tu cum socijs impietatis tuæ Eutychianum esse, vociferaris) omnia gubernat, & omnia in omnibus perficit. In cuius exaltationis testimonium ascensio visibilis facta est, docens eà, se nolle amplius modo visibili, locali & naturali secundum conditionem huius mundi, sed supernaturali, diuino & inuisibili modo nobiscum versari. Et hæc Philippi verba, vestram sententiam de finita potentia Christi hominis, &

eius in certo cœli loco inclusione confirmare, nemo sanæ mentis dicit. Sicut nec illa, quæ ad Oecolampadium contra vos scribit: *Hanc esse indignam Christianis opinionem, quod Christus ita quandam cœli partem occupârit, ut in ea tanquam inclusus carceri sedeat.* Respicit Philippus ad vestrum figmentum, quo Christus, quâ homo est, non alibi, quàm in certo cœli loco contineatur. Et in libello testimoniorum Patrum inquit: Neq; quisquam mihi persuaserit, Augustinum sic alligare corpus Christi ad vnum locum, ut alibi esse non possit. Quid enim afferri potest præter rationis humanæ iudicium, cur Christum includamus in vnum locum? Vides, me per occupationes scripta quoq; Philippi legisse, & ex illis te vanitatis, nec non impietatis in Christum convincere. Quod autem Philippus in posteriori commentario sibi ipsi non constans, pugnantem cum priorum explicationem affert, nec cum Scriptura, sed ex Philosophia loquens, de Physica locatione corporis Christi spiritualis scribit: ipse viderit, quomodo se Christo excusaturus sit. Hic enim *δὲ ὑπερσπίστου* humanae minimè *σοφώτερος*, sed prioribus deteriores sunt. De Oecolampadio quod affers, in eo nugas nugaris, siquidem de re. i. substantia Sacramenti nunquam inter ipsum & Lutherum conuenerit. Nam ille in responsione sua ad Lutherum, corpus Christi tantum repræsentari, figurari & significari, nunquam autem in Coena simul dari, contendit. Lutherus verò etiam cum pane exhiberi, & ore illud sumi, ex verbis institutionis confirmat: & disputationem de modo, quo illud fiat, nunquam admisit: sicut non tantum ipsius scripta, sed etiam Bucerus de ipso in epistola ad Comandrum testatur. Nec vnquam Lutherus sensit, corpus Christi in Coena adesse modo corporali. i. crasso, Physico, & locali, sed diuino &

supernaturali, quem diuinæ sapientiæ & potentiæ com-
 munit, nec de eo inquirere voluit. Opinio verò tua de spiri-
 tuali præsentia carnis Christi in Cœna (quæ per fidem fit
 at) Rationis humanæ figmentum est. Nam iuxta tuam &
 tuorum phantasiam, corpus Christi in cœlo manens vsque
 ad diem iudicij, nobis in Cœna non fit præsens, sed fides in
 cœlum ascendens, corpori Christi, à nobis longissimè abs-
 senti, appropinquat. Sic enim Calvinus tuus scribit in 1.
 Cor. 11. cap. vt capaces huius communionis simus, assur-
 gere in cœlum nos oportet. Et tu pag. 200. inquis, fidem
 corpus Christi in cœlo & quærere, & re ipsa apprehen-
 dere. Quæ tua sententiâ Sacramento Cœnæ nequaquam
 consentanea est. Inquit enim Christus: Accipite, comeditis
 te, Hoc (quod accipitis & comeditis) est corpus meum. Et
 Paulus ait: Panis quem frangimus, id est, quem distribuimus,
 nonne communicatio corporis Christi est? Calvinus
 autem tuus à Cœna (in cuius Institutione certū verbum
 de præsentia & communicatione corporis Christi extat)
 in cœlum vos ablegat, de quo nullum verbum habemus,
 quod ibi tantum, & non etiam in Cœna corpus quærere et
 apprehendere debeamus. Ex quibus etiam meridiana luce
 clarius est, Luthero & Oecolampadio non tantum di-
 versas phrasas, sed etiam pugnantes sententias fuisse, nec
 ipsis de substantiâ Sacramenti conuenisse vnquam. Præ-
 terea Lutherum Christi hominis vbique præsentiam pro-
 basse, nusquam Osiander negat, nec ipse quoque eam vllò
 in loco reijcit: vt non immeritò querar de vertigine tua,
 quòd cum in priori libello dicas, Osiandrum in postrema In fine Antiof.
 sui scripti parte aperte defendisse Vbiquitatem: nunc scri-
 bas, eum in fine Antisturmij illam vt auem infaustam à se
 suisque ædibus abigere. Meminisse te veteris illius conues-
 niebat: Mendacem oportere esse memorem.

A nobis ascensionem Christi visibilem in euanescentiam in nubibus & aëre mutari, manifesta calumnia est. Credimus enim & profiteremur, Christum visibili modo de terra in cœlum assumptum esse, non autem in certo cœli loco ita contineri, vt alibi esse non possit: sed ascendisse supra omnes cœlos, et collocatum esse ad dexteram Dei, non vt vni tantum loco præsens esset, quemadmodum in terris naturaliter agens, fuit, sed vt iam inuisibili, illocali, & diuino modo in dextera Dei omnia impleret. Et quod tu fingis, nullo modo ex nostra sententia sequi necesse est, quandoquidem Omnipræsentiam Christi hominis, nulla ratione loci aut diffusionis per omnia locorum spacia definitimus: sed quò modo diuino, *ἀδυσάρως*, supra & extra omnem conditionem loci, omnibus rebus in & cum dextera Dei præsens sit. Quòd verò ad hanc calumniam theses Musculi allegas: hæc ipsius mens & sententia (vt etiam Lutheri & omnium nostrum) est: Christo non opus fuisse longa profectioe, vel alto ascensu, vt ad patrem suum veniret. Latroni enim, morti iam vicinus, etiam ante ascensionem visibilem, inquit: Hodie mecū eris in Paradiso, vbi procul dubio pater quoque est. Et discipulis ait: Exiui à Patre & veni in Mundum. Iterum relinquo Mundum & vado ad Patrem. Vt autem Christus non ratione interualli locorum à Patre exiuit: ita etiā ratione interualli ad ipsum non iuit, nisi stultè imaginari tibi velis, Deum Patrem in Mundo non esse: de quo Paulus inquit: Deus qui fecit Mundum & omnia quæ in eo sunt, non longè abest ab vnoquoque nostrum. In ipso enim vivimus, mouemur, & sumus. Et in Propheta Ieremia inquit Dominus: Nūquid non cœlum & terram ego impleo? Et Christus Philippo ait: Non credis, quòd ego in Patre, & Pater in me est? Non ergo

Act. 17.

Ioan. 14.

ergo causa loci mutationis Christus ad Patrem venit : sed loquitur de conuersatione & conditione mundana, quam assumens, in Mundum venisse dicitur. Et eandem rursus deponens, ad Patrem, non loci (à nullo enim loco Pater aut Christus abest) sed conditionis mutatione, vadere se dicit. Quod autem Musculus historiam ascensionis vnam quam negauerit, ex scriptis ipsius minimè liquere arbitror.

Cæterum vos Christo homini Maiestatem suam non tribuere, ex hac ipsa confessione tua, & multis alijs locis apparet. Affirmatis enim, Christum, quàm homo est, non alibi quàm in cælo esse, & quidem certo cæli loco ita contineri & circumscribi, vt alibi esse non possit. Contra Scriptura docet: Christum ascendisse supra omnes cælos, non vt definitum cæli spacium occuparet, vel à certo cæli loco contineretur, sed vt in dextera Dei omnia adimpleret. Cumque vos temerè affirmetis, Christum à cælo capi vsque ad diem iudicij, ipse inquit: Ecce ego (Christus homo, cui data est omnis potestas in cælo & in terra) vobiscum sum vsque ad consummationem seculi. Paulus testatur Ephes. 1. omnia ipsius pedibus subiecta esse, & ipsum ad dexteram Dei collocatum, omnia in omnibus implere. Ex quo necessario sequitur, ipsum cælo non ita contineri, vt alibi esse non possit, alioquin ipse locorum spacio subiectus, non omnia impleret, nec suæ Ecclesiæ adesset. Lucas verò, Actor. 23. testatur, Dominum Paulo Hierosolymæ in castris assistisse, eumque consolatum esse. Cyrillus lib. 12. in Ioan. cap. 32. inquit: Christum IMPARTIBILITER atque INTEGRÈ IN OMNIBVS ESSE, CVM VNVS VBIQUE SIT, NULLO MODO DIVISVS. Oecumenius in 4. cap. ad Ephes. scribit: Ascendit super omnes cælos, vt impleret omnia. Et quidem nuda diuinitate olim omnia

Pag. 111. 3.

De Maiestate Christi hominis, quam ipsi Calvinistæ derogant.

omnia implebat : incarnatus autem descendit & ascendit
 VI VNA CUM CARNE impleret omnia.

Deinde, quamuis ore fateamini, Christum hominem
 ad Patris omnipotentis dextram sedere, re ipsa tamen eum
 dextera Dei deturbatis. Nam cum ad dextram Dei sedere
 re nihil aliud sit, quàm ad diuinam Maiestatem & potentiam,
 supra omnem principatum ac potestatem, & potentiam
 am, supra omnem principatum ac potestatem, & potentiam
 am & dominium exaltatum esse, omnia pedibus subiecta
 habere, omnia implere, omnibus creaturis vbique domi-
 nari (quæ gloria infinita Dei Maiestas est:) vos tamen con-
 tenditis, Christum hominem tantum finitâ gloria, quam
 Annot. Pag. 101. raque ipsi necessaria est, id est, tantum creatis, finitis & hu-
 manis donis exornatum esse: nullo autem modo Filium
 um Dei naturæ assumptæ suam diuinam Maiestatem &
 gloriam realiter communicasse. Contrâ Scriptura docet
 Christum, quatenus homo est, ad dextram Dei exaltatum
 diuinâ Maiestate & potentia τῆς λόγῃ donatum esse. Ipse
 enim inquit: Data est mihi OMNIS potestas in cœlo & in
 terra: quæ omnis potestas in omnes creaturas, non finita
 sed Dei infinita potestas est. Et qui omnem potestatem vo-
 bisq; habet, hic etiam de vbique præsentia sua inquit: Ecce
 ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consumma-
 tionem seculi. Et Christus, vt homo, infinitam & diuinam
 gloriam à Patre suo petit, orans: Glorifica me tu Pater ea
 gloria, quam habui priusquam hic mundus esset apud te.
 De hac etiam diuinâ Maiestate, quam Christus homo ac-
 cepit, et eam in dextera Dei constitutus vsurpat, multa cla-
 rissima testimonia Patrum loquuntur. Athanasius contra
 Arianos inquit: Scriptura non intelligit substantiam verbi
 exaltatam, sed ad humanitatem eius hoc spectat, et propter
 carnem exaltari dicitur. Cum enim ipsius sit corpus, meri-
 to ipse

tō ipse vt homo ratione corporis humanitus exaltari & acci-
 cipere memoratur, eò quòd CORPVS ILLA RECIPIAT,
 QUÆ VERBVM SEMPER POSSIDEBAT, secundum
 suam ex Patre Deitatem & perfectionem. Dicit igitur, se
 potestatem accepisse vt hominem, QUAM SEMPER HABE-
 BET VT DEVS. Audis, Christum hominem non tantum
 finitam gloriam, sed potestatem τὸ λόγῳ accepisse? Gre-
 gorius Nyssenus in 2. Dialogo Theodoretī inquit: Dextra
 Dei fabricatrix omnium rerum, quæ est ille Dominus,
 per quem omnia facta sunt, & sine quo nihil eorum, quæ
 facta sunt, subsistit: hæc ipsa vnium sibi hominem AD-
 PROPRIAM adduxit CŒLSITVDINEM per vnionem.
 Idem Gregorius in oratione 2. de resurrectione Christi
 scribit: Nam tunc cum accessissent & adorassent eum, quibus-
 dam ambigentibus, cum autoritate plena Maiestatis
 diuinæ dixit: Data est mihi potestas omnis in cælo & in ter-
 ra. Nam QUÆ NATVRALITER HABEBAT TAN-
 QUAM DEVS, HÆC DICITVR ACCIPERE TAN-
 QUAM HOMO. Basilius in Psalm. 21. Natura assumpta
 diuinitati assumpti eam vnita est, EIVSDEMQUE GLO-
 RIÆ ET HONORIS PARTICEPS ET CONSORS FAC-
 TA. Idem confirmat Cyrillus lib. 12. Theauri cap. 15.
 Conditio quædam atque proprietas, vel (si ita vis) dignitas,
 alia creaturæ, alia creatori necessario inest: creatura serua
 est, creator Dominus. Sed creatura quoque Domino suo
 coniuncta, à propria conditione liberatur, & in meliorem
 traducitur. Ita NATVRA NOSTRA, à Filio Dei assumpta,
 mensuram suam excessit, & IN CONDITIONEM ASSUM-
 P-
 T-
 EST.

Tertio negatis, carnem Christi viuificam esse, aut quòd

λόγος viuificam suam virtutem cum carne assumpta commu-
 nificauit: siue quod per vnionem cum Verbo viuificante
 te, ipsa quoque facta sit viuifica. Et tu Danae, ex carne Christi
 facti absque Scripturae autoritate, ociosam canalem fabrica-
 ris, quae cum viuifica virtute Verbi nullam realem *κοινωνίαν*
αυτῆς habeat, sed quod per eam vita ab ipsa Deitate λόγος in nos
 deriuetur, quemadmodum per canales aqua, quae cum illis
 nullam communionem vel energiam habet. Contra Scri-
 ptura affirmat: carnem Christi viuificam esse, non tantum-
 quia pro mundi vita data est, & nobis suo merito vitam
 acquisiuit, sed etiam, quia per λόγον corporaliter inhabita-
 tantem, & ipsa efficax est ad vitam in nobis operandum.
 Ideoque Christus inquit, Ioan. 6. Caro mea uere cibus est,
 & qui eam edit, habet vitam aeternam. Hanc gloriam viu-
 uificationis, Orthodoxi Patres vnanimi uoce carni Christi
 tribuunt. Athanasius de suscepta humanitate explicans
 dictum Ioan. 5. *sicut Pater habet vitam in semetipso, sic dedit*
Filio vitam habere in semetipso, inquit: Intelligere oportet cari-
 ni datam vitam, & sicut Pater omnia per λόγον facit, ita &
 carni per eum vitam dedit. Damasc. lib. 3. cap. 17. Caro Do-
 mini mortalis erat propter se ipsam, & VIVIFICANS pro-
 pter vnionem ad Verbum secundum hypostasim. Cyril.
 lib. 4. cap. 12. in Ioannem: Cum viuificans Dei Filius in
 carne habitauerit, ad suum bonum eam, id est, ad vitam re-
 formauit, & totus toti ineffabili modo vnionis coniun-
 ctus, VIVIFICANTEM IPSAM effecit, quia natura uiuifi-
 ficans est: propterea participantes haec caro viuificat: efficit
 enim mortem ab eis, & interitum penitus expellit. Idem
 lib. 4. in Ioan. cap. 27. scribit: Quoniam cum viuificante
 Verbo caro coniuncta est, tota est effecta viuifica. Non
 enim ad corruptibilem suam naturam iunctam Dei Verbum
 detra-

detraxit, sed ipsa ad melioris virtutem eleuata est: quamuis ergo natura carnis, vt caro est, viuificare nequeat, facit tamen hoc, quia totam Verbi operationem suscepit. Corpus enim est, non cuiusuis hominis, cuius caro prodesse quicquam potest (non enim Pauli, aut Petri, aut cæterorum) sed ipsius vitæ & Saluatoris nostri Iesu Christi corpus, in quo Deitatis plenitudo corporaliter habitat, facere hoc potest. Nam si mel, cum naturaliter dulce sit, ea dulcia facit, quibus immiscetur: non ne stultum erit, viuificam Verbi naturam putare non dedisse homini, in quo habitat, viuificandi virtutem? Quas ob res caro quidem cæterorum omnium quicquam verè non prodest: caro autem Christi, quia in ipsa vnigenitus Dei Filius habitat, sola viuificare potest.

Quarto affirmatis, Miracula à Christo edita, non ab humana, sed à sola diuina natura Christi profecta fuisse: & quod ad ea efficienda caro Christi non plus, quàm ab Apostolis edita miracula caro Apostolorum contulerit, aut virtus Mosis ad edenda miracula Mosis profuerit. Hæc de miraculis Christi, etiam Neuseri opinio fuit, & hodie Turcarum est, quàm à Sergio Nestoriano per Mahumetem acceperunt: diuinã videlicet, virtutem in Christo, quem admodum in reliquis Prophetis & Apostolis operatam esse miracula, ipso filio Mariæ nihil conferente. Quamuis quidam Doctores ex cap. 4. Alcorani colligant, Christum filium Mariæ ex vi & virtute, præ cæteris ipsi à Deo collata, fecisse miracula. Verum Orthodoxi Patres ex sacra Scriptura nos docent: Humanam naturam à λόγῳ in communionem diuinæ potentia & virtutis edendorum miraculorum euectam esse. Athanasius Dialogo 5. contra Apollinaristas scribit: Sicut anima in corpore, sic Deus λόγῳ

Danæus ad fratres
 Tubingens.
 Pag. 19. & 20.
 Et in Exam. contra
 D. Chem.
 Pag. 118.

vnitus homini edit prodigia, non separatus a natura assumpta, sed placuit ei in ea, CVM EA & PER EAM POTENTIAM SVAM DIVINAM exerere. Idem, in Euangelio de sanctissima Deipara: Hunc igitur hominem, quem dicimus a λόγῳ gestatum, hunc ipsum Deus Pater, cooperatione Spiritus sancti, vna simul collaborante Filio, inunxit Spiritu sancto, tribuens ei omnem efficaciam, BVMQVE VIRTUTE ALTISSIMI circumcinxit, vt posset sustinere omnem aduersariae potestatis impetum, & OPERARI deinde CVRATIONEM in populo. Cyrillus de incarnatione vnigeniti, cap. 7. Idem in eodem Deus simul et homo, & sua quidem dicit Deus verbū, ea, quae sunt carnis propria, quia ipse est corpus, et non alterius. COMMVNES autem FACIT, tanquam CVM SVA CARNE DIVINAE SVAE MAIESTATIS OPERATIONES, vt posset etiam viuificare mortuos, et sanare infirmos. Theophylactus in cap. 5. Lucae, agens de miraculo leprosi sanati, inquit: Interim & hoc indicabat, quod sancta eius caro diuinam habeat virtutem, & purificet & viuificet, vt pote quae sit caro Dei. Et Damascenus lib. 3. cap. 18. in genere omnipotentiam Christi hominis asserit, scribens: Humana eius voluntas a tempore coeperat, & ipsa naturales & innoxias passiones sustinuit. Et naturaliter quidem non omnipotens erat: vt autem Dei verbum vere & secundum naturam facta, & ipsa omnipotens est.

Quinto, exiit Christum hominem gloriam Omniscentiae, de qua Paulus inquit. In ipso sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi: Et Damascenus libro secundo, capite vigesimo secundo, scribit: Deus omnia sciens simpliciter, non consultat. Neque in ANIMA Dñi dicimus consiliū vel electionem. Non. n. habuit IGNORANTIAM.

Nam

Nam etsi natura futura ignorantis erat: tamen secundum hypostasim vnita Deo verbo, OMNIVM COGNITIONEM HABEBAT, non gratiâ, sed propter vnionem secundum hypostasim. Idem libro tertio, capite vigesimo primo: Si secundum Gregorium Theologum separaueris, quod videtur ab eo, quod intelligitur, serua videbitur & ignorans caro. At propter hypostaseos identitatem & inseparabilẽ vnionem, locupletata est Domini anima susceptorum cognitione, vt & reliquis diuinis signis.

Sexto, Christum hominem iam in dextra Maiestatis constitutum, conseruum nostrum esse, blasphemias, & administrationem regnorum ipsi adimis. Petrus vero Actorum secundo inquit: Certo sciat tota domus Israel, quod DOMINVM & Christum FECERIT Deus hunc Iesum, quem vos crucifixistis. Et Paulus ad Philipp. 2. testatur: quod Deus Christum Iesum, factum obedientem vsque ad mortem crucis, in summam extulerit sublimitatem, ac donauerit illi nomen, quod est supra omne nomen, vt omnis lingua confiteatur (præterquam Danai) quod DOMINVS sit Iesus Christus ad gloriam Dei Patris. Idem ad Ephes. 1. ait, quod Deus Christum ex mortuis suscitatum, collocauerit ad dextram suam in cœlestibus, supra omnem principatum ac potestatem & potentiam, & DOMINVM, & omne nomen, quod nominatur in hoc & futuro seculo, omniaq; subiecerit sub pedes illius, & eum dederit caput super omnia ipsi Ecclesiæ. Hæc cum vera & certa sint: quomodo non sine ignominia Christo, ad dexteram Maiestatis exaltato, nomen conserui tribuetur? Ipse Ioan. 13. inquit: Vos vocatis me Dominũ, & benè dicitis: Sum enim. Nec tantum secundum diuinã, sed etiam secundum humanam naturã DOMINVS est. Ipsi

enim data est omnis potestas in caelo & in terra. Et Filio hominis (teste Daniele) data est potestas, gloria, & regnum, vt *OMNES* populi, tribus & linguæ ipsi seruiant. Et quem tota S. Scriptura in infinitis locis Dominum prædicat, propterea quod in vnitatem personæ & Maiestatis à filio Dei assumptus, omnia in caelo & terra gubernet: hunc ne tu, homo miselle, confertuum tuum dices, & à Regnorum administratione deficiet? Quod si S. Scripturam, ipsius Dei vocem, audire noluisse, vel Patrum monumenta, quæ etiam legendo deuorasse videri vultis, te rectius instituere potuissent. Scribit enim Damascenus lib. 3. cap. 21. Sciendum, quod *NEQUE SERVVM IPSVM DICERE DEBEAMVS*. Nam seruitutis & dominij nomina non natura sunt indicia, sed eorū, quæ ad aliquid sunt, &c. Quæ admodum igitur de ignorantia dicimus, quod si tenuibus cogitationibus, hoc est, minutis phantasijs mentis, creatum ab increata diuidas, serua esse caro, si non vnica esset Deo Verbo. Semel autem vnica secundum hypostasim, quomodo *SERVA* erit? Vnus enim existens Christus, non potest *SERVVS* sui ipsius esse & Dominus: Hæc enim non simpliciter dictorum sunt, sed ad aliud. Cuius ergo seruus erit? Patris? Ergo non omnia, quæcumque habet Pater, & Filij sunt: siquidem Patris est seruus, sui ipsius nequaquam est. Appellationem igitur *SERVI* subit, non quod ipse existat hoc: sed quod propter nos formam *SERVI* accepit, & seruus nobiscum vocatus est. Impassibilis enim existens, propter nos passionibus se subiecit, & minister salutis nostræ factus est. Pro quo durissimo ministerio, nobis autem salutarifero, tu homo ingratisimè, hanc ipsi mercedem reddis, vt in seruitutis ignominia eum retinere cupias, qui ex nobis

bis feruis, Reges, & Sacerdotes, imò filios Dei fecit. Sed
audi Damascenum, te Nestorianismi, accusantem. Scriz apoc. 1.
bit enim in eodem capite: Qui verò dicunt ipsum **S E R-**
VVM, dirimant vnum **C H R I S T V M** in duo, quem-
admodum Nestorius. Nos autem dominatorem ipsum dicimus,
& Dominum omnis creaturæ, vnum **C H R I S T V M**,
& eundemq; Deum simul & hominem, & omnia scire: Nam in ipso
sunt omnes *Theauri sapientiæ absconditi*. Audi etiam, quid
pia antiquitas de Regnorum administratione & dominio,
Christo homini in omnes creaturas dato, senserit. Bas
filius in hæc verba Psalmi 2. Postula à me, &c. scribit:
Quæ hîc subiunguntur, homini Christo competunt.
Nam vt Deus est, omnia per ipsum facta sunt: **VE-**
rum cum natura vt **D E V S** sit omnium **D O M I N I-**
NVS, vt homo tamen horum **D O M I N I V M** à
Patre accepit. Cyrillus libro secundo, in Ioan. capite 73.
Factus homo, vt homo, incipit **D O M I N A R I**,
qui nunquam convenientem **D E O** dignitatem amisit,
sed cum carne ad id, quod semper est, factus homo
ascendit. Quòd autem hæc ita se habeant, ipse ostendit,
dicens: Pater glorifica me illa gloria, quam habebam
apud te, antequam mundus esset. Perpendis, quia non
initium gloriæ petit, sed renouationem, vt ita dicam:
non quòd amittere timeat, sed quia **V T H O M O**
R E G N A R E incipit. Epiphanius contra Arrium:
προκληπτικῆ τῆς δόξης prædicantur de **C H R I S T O**
propter incarnationem, ne carnale amplius sit carna-
li potentia: sed cõninitum Diuinitati, **R E G N E T**
cum **P A T R E, F I L I O, & S P I R I T V S A N-**
E T O. Idem confirmat Theodoretus in Psalmũ secundũ,
Christus.

Christus cum natura Dominus sit, ut Deus: etiam ut H
 MO VNIVERSVM IMPERIVM ACCI
 PIT.

Beza in Apolog. 3.
 ad D. Selnecc. pag.
 462.

Danaeus in Exam.
 pag. 417. & 421.

Septimo blasphematis, in primis autem tu Danaeus
 MALEDICTVM ESSE, IDOLOLATRAM ESSE, IN
 DEVM BLASPHEMVM ESSE, NESTORIANVM ESSE
 SE, qui Christum, quâ homo est, etiam in ipsa vnione ador
 ret: & nisi maledicti, Idololatrarum, in Deum blasphemum
 Nestoriani esse velimus, à nobis NVNQVAM religio
 cultu adorandum & inuocandum esse Christum homi
 nem. O blasphemiam, & vocem nefandam ab eo, qui no
 men Christiani profitetur, emissam. Hoc cine est hono
 rare Dominum tuum, à quo vitam, nomen, & omnia ac
 cepisti: & in super salutem quoque expectare debebas? Sed
 modo recordor, Christum Iesum, quem Deus Pater Do
 minum fecit, à Danaeo non Dominum, sed conseruum
 agnosci. Vnde verò hæc subita mutatio Danaei? Vnde
 hæc noua Religio te incessit? quod cum in Antioch. pag.
 37, carnem Christi verè à nobis adorandam esse diceres
 nunc adorandam esse neges? Fortè Neuseri Spiritus in
 te tumultuari incipit, cui quamuis infestus esse videri ve
 lis, hoc tamen semestri non infeliciter in schola ipsius pro
 fecisti: & procul dubio, si Spiritus tuus voluerit, aut etiam
 Maiestas Christi hominis, quam conspuis, te non oppre
 serit, plura nobis mysteria propediem prodes. Nondum
 enim horum Emblematum vestrae arcanae Philosophiae,
 quæ adhuc in profundo latent, finis est. Et cum in cæte
 ris omnibus fidelem admonitionem meam contempseris:
 hic tamen me aliquid apud te potuisse video. Cum enim
 carnem Christi VERE ADORANDAM esse
 diceres, & eo ipso tuo Bezae & reliquis contradiceres: de
 pericu

periculo te monui, Et ecce fideliter obsecutus mihi, plus
 satis te tuis purgans, in Examine tuo docuisti, honorem &
 cultum Saluatoris aut iudicis tui *CHRISTI*, tibi nunquam
 cordi fuisse: ideoque multis rationibus omnibus per-
 suadere conaris, vt te Doctorem, & quotidie in peius pro-
 ficientem secuti, à cultu adorationis, tanquam verissima
 Idololatria, sibi caueant. Sed videamus, quid Scriptura &
 Orthodoxa antiquitas de his tuis gemmis, ex fodinis Ara-
 biæ, seu potius officina Mahumetis in Ecclesiam *CHRIS-
 TI* apportatis, sentiat. Paulus ad Philip. 2. scribit: Quas
 propter & Deus illum (*CHRISTVM IESVM*,
 factum obedientem vsque ad mortem crucis) in summam
 sublimitatem extulit, ac donauit illi nomen, quod est supra
 omne nomen, vt in nomine Iesu omne genu se flectat cœ-
 lestium, terrestrium, & inferorum, omnisque lingua confes-
 teatur, quod Dominus sit Iesus Christus ad gloriam Dei
 Patris. His Danæus galians oggannit: blasphemiam in
 Deum esse, cultum adorationis (cuius gloria soli Deo des-
 beatur) Christo homini tribuere. Quo ipso Diabolo peior
 esse videtur, qui Christo homini suo modo genu flectere,
 ipsum adorare, & Dominum suum agnoscere cogitur.
 Actor. 7. videt Stephanus gloriam Dei, & Iesum stantem
 à dextris Dei, & iam moriturus inuocat, & dicit: Domine
 Iesu, suscipe Spiritum meum. Ergo secundum te, Stepha-
 nus in Deum blasphemus fuit, quod non Deum Patrem,
 aut λόγος, sed Iesum filium Mariæ, stantem à dextris Dei
 inuocauit? Paulus 1. Corinth. 1. Gratiam & pacem à Deo
 Patre, & Domino Iesu Christo precatur omnibus inuo-
 cantibus nomen Domini nostri Iesu Christi in quouis lo-
 co. Vbi Paulus non distinguit inter Naturas: sed Chris-
 tum Iesum, Deum & hominem (non tantum λόγος) vult
 inuocari. Et quid tu aliud hac tua blasphemia agis, quam

vt miserum mortalium genus summa consolatione spoli-
 lies. In hoc enim, inquit Paulus, quod ipsi contigit tentari
 esse, potest & eis, qui tentantur, opem ferre. Vt autem opem
 nobis ferat, necesse est, vt ipsum inuocemus. Et cap. 5. ad
 Heb. ait: Non habemus Pontificem, qui non possit com-
 pati infirmitatibus nostris, sed tentatum per omnia iuxta
 similitudinem (aliorum hominum) absq; peccato. Acces-
 damus igitur cum fiducia ad thronum gratiæ, (cultu vides
 licet adorationis & piarum precum) vt consequamur mis-
 sericordiam, & gratiam inueniamus in opportunum tem-
 pus. Et qua immani audaciã vel potius insaniã tu cultum
 adorationis & inuocationis denegabis ei, qui factus est
 Dominus omnium creaturarũ, Psalm. 8. qui sedet ad dex-
 teram Dei, & dominatur omnibus? cuius pedibus omnia
 subiecta sunt? & cui omnes populi, tribus, & linguæ serui-
 re debent? cui etiam iudicandi potestas data est, Ioan. 5.
 Hunc si non adoraueris, & hoc modo blasphemare perre-
 xeris, non ad salutem, sed ad damnationem (quod etiã Be-
 rengarius tuus in extremis suis metuit) tibi apparebit. Ver-
 rum audiamus quoq; Patres Orthodoxos, de hac gloria
 Christi differentes. Nazianzenus in sermone Paschali in-
 quit: Si quis non adorat crucifixum, anathema sit, & Dei
 annumeretur crucifixoribus. Et Chrysostomus in cap. 2.
 ad Heb. scribit: Reuera magnum & admirabile, & stupore
 plenum est, *CARNEM NOSTRAM* sursum sedere, &
ADORARI ab Angelis & Archangelis, & Cherubin &
 Seraphin. Et Theodoretus Dialog. 2. scribit: Illud corpus,
 & sessione ad dextram Dei dignum habitũ, & ab *OMNI*
CREATURA ADORATVR, quia corpus appellatur
 Domini naturæ. Idem ad Heb. 1. Christus semper acceptus
 ab Angelis cultum & adorationẽ: erat enim semper Deus.
 iam autem adorant ipsum etiam, vt *HOMINEM*.

Hæc & alia plura sunt, quæ in vobis detestamur, quæq; demonstrant, vos carnî Christi nullo modo Maiestatem suam tribuere, sed ausu execrabili adimere ea, quæ ipsi filius Dei plenissime communicauit. Inquit. n. Paulus Col. 2. In ipso (i. vt Patres Orthodoxi interpretantur, in carne Christi) omninè plenitudinè Deitatis corporaliter inhabitare: nō per nudam vnionē, siue inanē assistentiā, sed realē *κοινωνία*. Et ideo Basiliius in S. Natiuitatem inquit, quod humana Dñi caro Deitatis particeps facta sit. Et Epiphanius in Ancorato scribit, quod corpus terrenū vnā cum Deitate potens efficiens, *IN VNAM VIRTUTEM* vnuerit. Et Cyrillus lib. 11. in Ioan. cap. 20. ait: Quod Christus, *QUAE* vt Deus naturaliter habet semper, vt *HOMO* in nouissimis temporibus *ACCEPERIT*. Hac doctrina, à Scriptura & Patribus nobis tradita, naturas in Christo nō exæquamus: nec cū Eutychete (quod falso opinaris) blasphemamus: sed vt in Deitatis consortiū (quemadmodū Nazianzenus in sermone Paschali loquitur) caro Christi assumpta sit, ostendimus. Vos autē in Christū Saluatorē nostrū ingrati & inuitiosi estis, blasphemantes: humanitati ipsius nullā realē communicationē cū Maiestate τὸ λόγος intercedere. Quæ vestra doctrina nō ex verbo Dei, nō ex puriori antiquitate (vt demonstraui) sed ex foetidis lacunis Nestorij desumpta est, qua vos Arianæ impietati ansam & causam dare, exemplis multorū ostendi, qui ex vestro cœtu Ario dextera societatis iunxerūt. Et hæc exempla nō idcirco adduxi, vt vllū præsidium doctrinæ nostræ veræ ab istis Apostolis peterē (hec. n. Scripturæ validissimo fundamento, & Patrū clarissimo testimonio, vt ostēdi, nititur) sed quid ex vestra doctrina blasphema vel tandē sequatur, docerē. Eius enim astutia Satā est, vt nō simul omne suū virus per falsos Doctores euomat: sed vnū errorē ex alio paulatim educit, dos

Quid Monstri Cal
uinitus alat.

nec hominib. Christū vel inutilē reddat, vel planè auferat.
Et illud per vos iā consequi studet. Si .n. Naturæ hu
manæ Christi nulla realis cōmunicatio cū infinita potentia
Dei intercedit: passio & mors Christi nullo modo infinite
iustitiæ diuinæ satisfacere, nullo modo propitiatio pro pecc
catis totius mūdi esse potuit: siquidē in Natura, quæ finita
tantum potētia est, facta sit, & propterea infiniti meriti esse
nequaquā possit. Ad hoc responde Danaë. Et quia iā Satan
Christū, quā homo est, *νοινωρία* diuinæ Maiestatis & potent
tiæ per vos spoliavit, hac rapina contentus non erit, sed pe
dedentim ad spolia Diuinitatis procedet. Et hoc mysteriū
adeò non occultat, vt in Polonia, Transyluania, Hungar
ria & Italia hoc specimē industriæ iā ediderit. Nam omnes
Antitrinitarij istorū locorū, de finita potentia, scientia, prax
sentia, & donis habitualibus Christi, quā homo est, de mir
raculis, de nō adorando Christo homine, summè vobiscū
consentiunt, nisi quòd ipsi in peius, amplius vobis, profecer
runt. Ex hoc .n. antecedēte vestro: Nulla creatura potest esse
se creator, & finiti cū infinito nulla potest esse cōmunicat
tio: ipsi colligūt, Mariæ filiū nudū & purū hominē, nec si
mul verū Deū esse. Hoc cōsequēs nondū fortassè vos edo
cti estis: nā mysteriū iniquitatis adhuc apud vos occulte ag
gitur. Sed hūc ordinē & processum cū plurimis vestris ma
nipularibus, qui ad Arianismum defecerunt, Satan seruauit,
vt primò omnium ipsis persuaderet, Christo homini
nullam realem *νοινωρία* cum diuina omnipotentia & Ma
iestate intercedere: Christum hominem non esse adoran
dum. Ex hoc deinde errore in alium ipsos duxit, vt Chri
stum Deum esse negarent, inter alia argumenta, etiam hoc
vestro nisi: Finitum nō est capax infiniti. Et per hunc gra
dum ad Arianismum descenderunt omnes, qui hodie in
nominatis locis diuinitatem Christi impugnant, cū in
tū

tio nihil minus cogitarent, quàm hoc ex vestris principijs
 secuturum esse. Et Adam Neuserus ipsdem planè rationis
 bus, quibus tu contra me, in diuinitate & Maiestate filij
 Mariæ impugnanda, vsus est: Finitum videlicet, non esse
 capax infiniti: inter finitum & infinitum nullam posse esse
κοινωνίαν: Christum Mariæ filium non propria virtute, sed
 Deum in ipso, quemadmodum in Prophetis & Apostolis
 miracula fecisse: Christum hominem non esse adorand
 dum, ne gloriam, quæ soli Deo debetur, creaturæ tribuas
 mus. Hæc tua axiomata sunt Danæ, per quæ sensim à
 Satana ducuntur homines, vt filium Mariæ, nudum ho
 minem esse tandem blasphemant. Et hanc hæresin Sathan
 ex vestra doctrina educit, perque rationes vestras ad Arian
 ismum descendit. Idcirco Neuserus non prorsus sine
 causa, his verbis (quæ manu ipsius scripta habeo) de vobis
 conquestus est: *Si quis argumentis ipsorum vitur, & re ipsa A
 rianus sit, aperit & in specie docens hoc, quod ipsi in genere: tum
 aut comburitur, aut capite plectitur.* Quod vero exemplo
 Christi & Apostolorum, doctrinam vestram à culpa A
 rianismi liberare studes, valdè ineptum & inconueniens
 est. Ipsi enim doctrinâ suâ ne minimam quidem hæresi
 bus causam dederunt. Vos autem denegando Christo ho
 mini realem *κοινωνίαν* cum Deitate λόγος, primum quasi gra
 dum & fundamentum Ariani ædificij ponitis, cui Sathan
 astutus non in omnibus vobis (ne vestræ doctrinæ falsi
 tas ab hominibus agnoscat) sed tantum in quibusdam
 reliquum structuræ superaddit: Christum videlicet, nus
 dum hominem, nec verum & naturalem Deum esse. Vt
 Neuserus etiam non abs re scripserit: Qui timet sibi ab A
 rianismo, caueat Calvinismum. Et huius oraculi (quod vos
 cas) veritatem non tantum vnus Neuserus suo exemplo
 comprobauit, sed etiam ingens multitudo eorum, qui hos

Querela Neuseri
 de Calvinistis.

die in Vngaria, Polonia, Transyluania, & alibi, diuinitatem Christi negant, verum id esse testatur. Dicitum quoque Ioannis, quod profers, nihil iurat. Nam Antitrinitarij non profus à vobis egrediuntur: sed in multis articulis vestri sunt: principia quoque & fundamenta blasphemiae suae, quae à vobis didicerunt, fideliter retinent. Nec (vt putas) Neuserus mei oblectandi causa haec scripsit: quandoquidem contra me pro vobis de Coena Domini, Maiestate Christi hominis, adoratione ipsius, & miraculorum operatione, semper acerrime pugauerit.

Post haec ad ingenium redis, & ingentem cumulum mendaciorum in me coaceruas. Scribis, me Constantinopolis falsos rumusculos aduersus Germanos Principes, à quouis auidè captasse. Vnde verò huius notitiam habes: aut quis Neuseri spiritus hoc tibi suggessit? Inquis, ex meis ad D. Chytraum literis apparere. Sed cur ad confirmandam hanc grauem insimulationem non monstras principium Epistolae, aut paginam, aut lineam? Qui verò Epistolas istas perlegerint, videbunt, Danaum sine fronte & conscientia calumniari. In ijs enim, ne vlla quidem mentio Germanorum Principum fit. Deinde per integram paginam 115. de mea Constantinopolim profectioe tu Gallus continuo cretizas. Non autem puto, me rem ingratam lectori facturum esse, si rem vti gesta est, & de eius veritate plures illustres & nobiles personae testari possunt, bona fide & breuiter commemorem. Annus ab hoc aestiuo tempore octauus agitur, ex quo à Maximiliano I I. laudatissimae memoriae Imperatore, Generosus & Illustris Baro, maximarum virtutum ornamento, plurimarum linguarum cognitione, doctrina praecleara, prudentia diuina, & facundia singulari praestantissimus heros, Dominus Dauid Vngnad, internuncius (quem vocant Oratorem) Constanti-

nopolis

nopolim delectus erat, vt cum Selymo II. inducias renouaret. Ad hanc profectiōnem difficilem & peregrinationem diuturniorem, cum sibi Ecclesiasten adhibendum censuisset: ad amplissimum Senatū, & dignissimum Cellularium Academiæ nostræ de aliquo mittendo scripsit. Iudicio sicut præceptorum meorum electus, Constantis nopolim profectus sum, non vt Græcos (quæ prima hinc vanitas tua est) ad fidem nostram conuerterem, (hoc enim vocationis meæ non erat) sed vt inter barbaros & hostes Christiani nominis Ecclesiæ Germanorum, quæ in aula illustris D. Oratoris erat, Religionem Christianam traderem. Dū ergo in vrbe, totius Orientis celeberrima (in qua Patriarchæ Græcorum sedes, ad quam frequentes ex Græcia Metropolitæ, Archiepiscopi, Episcopi, & alij de ordine sacro confluere solent) versor: desiderio Religionis Græcæ cognoscendæ captus, amicos, inter Patriarchæ familiares, et in his doctiores mihi concilio, per quos me voti compositionem fieri posse sperabam. His offero capita de præcipuis nostræ doctrinæ articulis, à me idcirco concepta, vt sententiam ipsorum de ijs & voce & scriptis cognoscerem. Et in primo statim sermone cum ipsis habito, apertè fatebantur, se credere, totum Christum, Deum & hominem, omnipotentem, omnia scientem, & vbique Ecclesiæ suæ præsentem esse. Et præter testimonia Scripturæ, quibus etiam nos utimur, proferebant Patrum dicta, Athanasij, Cyrilli, Damasceni & aliorum; quæ de Deificatione carnis Christi loquuntur, & inter ea illustrem illum locum Nazianzeni in S. Pascha: τέλειον δὲ (Χριστὸν) ἔχει διὰ τὴν θεότητα μόνον, ἢς ὅλοι μὲν πλειώτερον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πρόσληψιν τὴν χρισθίσαν θεότητε, καὶ γεννηθῆναι ὑπὲρ τὸ χρισθίον, καὶ διὰ τὸ λέγειν ὁμοθεῖον. hoc est, *Perfectus (Christus) non modo propter diuinitatem, qua nihil perfectius, sed etiam propter naturam assumptam DIVINITATE VNCTAM*

VNCTAM (ubi obiter notandum , naturam humanam
 Christi, non tantum finitis & habitualibus donis, quod Cal
 uinistæ volunt , sed *IPSA DIVINITATE λόγος vnctam*
 esse. Quod Paulus his verbis expressit: In Christo (homi
 ne) habitat *OMNIS* plenitudo Deitatis corporaliter, vt nos
 ex hac plenitudine, humanitati collata, acciperemus) & fa
 ctam id, quod ipsam vnxit (quibus verbis Theologus propo
 sitionem hanc: Verbum caro factum est, conuertit, quasi dic
 ceret, (*Caro facta est Verbum*) Et audeo dicere , *Deo equalis*.
 Quibus Nazianzenus non hoc intelligit, quasi humanitas
 Christi per naturam & essentiam Deo æqualis sit : sed gra
 tia vnionis, qua ipsi realiter communicata est omnis Dei
 tatis λόγος plenitudo: vel, vt alibi Gregorius inquit, carnem
 Christi in Deitatis consortium assumptam esse. Ex hoc &
 similibus testimonijs Patrum Græci colligebant, naturas
 in Christo non quidem per essentiam æquales: in vnâ tu
 men virtutem & Maiestatem (vt Epiphanius in Ancoras
 to inquit) vnitas, nec vsquam locorum separatas esse. Et
 hîc mihi nullo argumento opus fuit, quo ipsis doctrinâ no
 stram de Maiestate Christi hominis (quam tu errans erro
 rorem vocas) persuaderem, vel eos in meam sententiam
 pertraherem, cum idem quod nos sua sponte profiterens
 tur. Quare alterū hoc tuum putidissimū & multiplex men
 dacium est, quod non sine scommate in Germanos ludis:
*Patriarcham haud natum in veruecum patria, & me Germano na
 tuiorem technas meas olfecisse, & sibi maturè à meo errore causasse:
 me etiam ab eo turpissimam repulsam passum, reliquum temporis vo
 gum & inertem illuc vixisse, totamq̃ meam legationem inanem fuisse.*
*O vanitatem & impudentiam hominis, cuius propè sine
 gulæ voces foetida mendacia olent. Nam quod tu errorem
 vocas, Patriarcha cum suis verissimum esse, ex Scriptura
 & Patribus didicerat.*

In alijs autem articulis, vt de authoritate Patrũ, & processione Spiritus sancti, de libero Arbitrio, de bonis operibus, de ieiunijs, de Missa, de Imaginum cultu, & alijs quibusdam, quamuis Patriarchæ & reliquis Græcis aliud videretur: nostram tamen de ijs doctrinam, propter rationes à me allatas, prorsus rejicere non potuerunt. Et hoc effeci, vt cum pro teterrimis hæreticis nos antea haberent, iam melius de nobis & sentiant & loquantur: & forte etiam non aspernanda semina purioris doctrinæ inter ipsos reliqui. Nec vnquam (quod impudentissimè fingis) à Patriarcha repulsam passus sum: sed à primo congressu & salutatione mea ad nostrum vsq; discessum, me semper humanissimè complexus est, & quoties colloquium ipsius petij, mihi illud promptissimè concessit. De quo non tantum domestici Patriarchæ, sed etiam plures Nobilitate, doctrina, & experientia rerum præstātes viri, testari possunt, qui Constantinopolim cum Legatis venientes, vnà mecum Patriarcham videndi & salutandi causa accesserunt. Et quòd nullam à Patriarcha repulsam passus sim, nec etiam vagus & iners reliquum temporis illic vixerim, vel vnica Epistola ad clarissimum virum D. D. chytraum anno 78. calend. Iunij, paulo ante nostrum Constantinopoli discessum, à me scripta (quam te legisse ex pagina tua 115. coniicio) docere te potuisset. Vt iam taceam Epistolas Familiāres & responsiones, quas Patriarcha ad Theologos Tubingenses, & clarissimum virum D. Martinum Crusium de Græcorum & Augustanæ confessionis doctrina (quam ipsi à doctissimo viro, Paulo Dolscio, Græcè conuersam obtuleram) monitione & opera mea dedit. Et maximè quidem potestis stremitis annis, vbi me à suspitione nouitatis in modo

commemoratis articulis purgassẽm, Græcos doctiores &
 ipsum Patriarchã frequenter conuenisqui ad eò à suo con-
 gressu me nunquam repulit, vt etiam ad solennia festa
 me vocari, Metropolitanarum & Archiepiscoporum ordi-
 nationi interesse me voluerit: in intimum quoq; Tem-
 pli locum (in quo solus Patriarcha cum suis *εὐμαρτυροῦσι*
 in peractione sacrorum consistere solet) me admisit: nec
 non in patriam reditum parantem, muneribus affecerit
 & munuscula quoq; , quæ Theologis Tubingensibus
 & D. Crusio afferrem, crediderit. Hæctū si voluisses, ex
 Epistola ad D. Chytraum scripta ex parte cognoscere,
 nec te tuis putidis nugis deridendum propinare, potu-
 ses. Non minus impudens & malitiosum mendacium
 est, quòd quædam Græcorum vocabula in chartis coli-
 legerim, quorum explicationem per D. Crusium à ne-
 scio quo Porto emendicare me non puduerit, vt multum
 in ea peregrinatione profecisse viderer, & alienis. i. Porti-
 plumis ornatus, me meis venditarem. Sed homo astutus,
 quia vidit, hanc suam Narrationem lectori ridiculam &
 fabulosam futuram esse: ideo addit, *Sed istud verè affir-
 mare.* Hac autem veritate Lucianèa multis apud nostros,
 qui me familiariter norunt, risum mouisti, qui mirantur,
 te hominem Theologum, & prouectæ ætatis, ad eò nubi-
 lius frontis esse, vt apertè mentiri non erubescas. Et si
 nullum aliud impudentiæ & leuitatis tuæ (quæ ab ho-
 mine literato, præsertim qui nomen Theologi profiteretur,
 alienissima esse debebat) *καμῆτορ* in chartis tuis extaret
 (quorum tamen propè innumera sunt) vel ex hoc vno
 palpare liceret, quàm tu sis nullius candoris & conscientie
 homo, quòd hæc vanissima de me spargens, verè te illa
 affirmare dicere audes. Gloriarus es, te in Vrbe sanctissima
 tua verè

inueneri, ubi etiam in ordinem ministrorum verbi co-
 opratus sis. Apud nos certe rustici, ne sues quidem pro-
 pter vanitatem tuam tibi committerent: siquidem illos in-
 fames habeant, qui suos sermones, velut tu, calumnijs,
 nugis, & mendacijs infarciunt. Verum scias, me Barbaros
 græcæ linguæ nunquam operam dedisse, vt pote cuius
 mihi nullus vsus in Professione Theologica fuisset. Nec
 etiam de hac scriptione Domini Crusij ad Portum mihi
 quicquam constitit. Et si quid de rebus aut lingua Græ-
 corum cognoscere velim: an tu putas, me Geneuam ad-
 nescio quem Portum per alium scripturum esse? Quasi
 verò nostra Tubinga doctissimis in Græca lingua viris
 careat: aut si de vulgari quid scire cupiam, non multo ex-
 peditius mihi sit, Constantinopolim ad meos amicos quos-
 tannis vel tertio scribere: aut si mihi vnquam animus fuisset
 vulgarem & barbaram linguam perfectè discendi, ubi
 quæso istius occasio commodior, quàm Constantinopoli
 esse potuisset? præsertim cum, te authore, tanto tempore
 vagus & iners illic vixerim: sed tantum abest, vt me alie-
 nis plumis ornare cupiam, vt etiam meas proprias ne-
 gligam. Cum enim non prorsus indigna lectu de rebus
 Græcorum & Turcarum conscribere possem: alijs tamen
 industriam & laudem hanc relinquere volui. Quæ verò
 & quales vestræ plumæ sint, non curo. Hoc scio, cum
 occasione nugarum tuarum ex D. Crusio quærerem,
 quid, quando, & ad quem Portum scripisset, quidq; respon-
 si tulisset, vt vel vestras Geneuenses plumas viderem:
 dedit is mihi legendas literas, cæteroquin non indoctas,
 sed quæ in explicatione Barbarogræcorum vocabulo-
 rum (quam D. Crusius, vulgaris etiam linguæ studiosus,
 iamq; eius magnam cognitionem consecutus, iam dus-
 dum petierat) adeo deplumes erant, vt nisi mihi

aliæ plumæ sint, non tantum non ornatus futurus sum, sed etiam planè nudus esse cogar. Hæc autem non scribo, ut Porti mihi ignoti doctrinæ quicquam detraham: (sunt enim nuda & singularia vocabula, absq; contextu verborum, propriè & rectè exponeret, fieri non potuit:) sed ut appareat, quanta tua vanitas sit, qui ea de me comminisci audes, quorum nullam prorsus notitiam habes.

Quid igitur est Danæ, quod de Apostolatu Vbituitatis, de turpissima repulsa, de inani legatione, de emendatione explicationis quorundam vocum, de plurimis alienis sine fronte mentiris? Nosti, opinor, per famam Fratrem Ioannem Nasum, illud impudentiæ & vanitatis apud Pontificios monstrum: huius vestigia apud tuos, si ita de rebus incognitis vanissimè scribere perrexeris, exquisitè tandem exprimes. Intellexit' iam, qualis vir sis, & quàm tibi peregrinatio mea Turcica ignota sit. E: huius narrationis meæ veritatem, si res ita postulare testimonio virorum, nobilitate, virtute, & doctrina præstantissimorum, adeoq; etiam ipsorum Patriarcharum, Constantinopolitani & Alexandrini, nec non Metropolitanarum & Archiepiscoporum, Thessalonicensis, Ephesensis, Niceni, Chij, & aliorum plurimorum, quos Constantinopolis conueni, comprobare possèm.

Accedo nunc ad quæstionem de S. Domini nostri IESU CHRISTI Cœna: In qua Osiander docens aliam esse Sacramentalem manducationem corporis Christi (de qua in verbis S. Cœnæ agatur) & aliam Spiritualem: (de qua verba Christi Ioan. 6. sonent) hasq; manducationis species diuersas esse, differentijs quibusdam ostendens: à Danæo calumniâ patitur, quasi illas tanquam res pugnantes inter se opponat. Et verum se scribere a se
firmat.

De sacra Domini
Cœna.

firmat, quia contendamus, verba Christi Ioan. 6. non pertinere ad Sacramentalem manducationem, de qua Christus in verbis S. Cœnæ agat. Sed videte acumen hominis subinde nos accusantis, quod simus hebetis ingenij, quod non percipiamus, nec intelligamus, quæ ex verbis nostris consequantur: huic scilicet sublimi Dialectico, res diuersas distinguere, inter se committere & opponere est: & quod pueri in Scholis triuialibus vident, hoc iste inueteratus calumniator intelligere aut non vult, aut non potest. An tibi personas Trinitatis, & naturas in Christo differentijs suis distinguere, ita vt vna non possit esse altera, eas inter se committere est? Aut cur rationes Osiandri, quibus eas distinguit, non confutas? & de vna eademq; manducatione corporis sui Christum vtrobiq; loqui ostendis? An non Calvinus tuus idem nobis scum docet? in hæc verba cap. 6. Ioan. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam, scribens: *Ex his verbis palam apparet, perperam de Cœna exponi totum hunc locum. Nam si verum esset, quicumq; ad S. Domini mensam se ingerunt, carnis & sanguinis eius fieri participes, omnes similiter vitam referrent. Scimus autem multum in exitium cedere. Et certè INEPTVM FVISET AC INTEMPESTIVVM DE COENATVNC DISSERERE, QVAM NON DVVM INSTITVERAT.* Ideo de perpetua fidei manducatione cum tractare certum est. Vides ne, Calvinum distinguere inter perpetuam fidei, & Sacramentalem corporis Christi manducationem? Et Cinglius in Epistola ad D. D. Aulberum, idem se sentire fatetur, quod Christus in cap. 6. Ioan. nihil de hoc Sacramento agat. Ergo ne & ipsi vnà cum Osiandro, has duas manducationis

species inter se opponunt: Non puto te eius stuporis esse, ut non probè intelligas, te nobis iniuriam facere, & nostram sententiam apertè calumniari: sed ea potius obstinatio tua est, ut etiam manifestissimarum calumniarum conuictus, errorem tamen agnoscere nolis. Quod verò corpus Christi in S. Cœna, non tantum fide, sed etiam ore corporis sumi possit: & Christus & Patres disertis verbis contra vos docent. Verba enim ipsius veritatis sunt: Accipite, comedite, Hoc (videlicet, quod accipitis & comeditis) est corpus meum, quod pro vobis traditur. Et Augustinus contra aduers: legis lib.2. cap. 9. veram manducationem coniungit, scribens: Nos mediatorem, Deum & hominem, Iesum Christum, carnem suam manducandam, bibendumq; sanguinem dantem, fidei corde ATQVE ORE SVSCIPIMVS. Chrysof. in Hom. 29. post ad Cor. de osculo sancto: Etenim non vulgarem honorem consecutum est OS NOSTRVM, accipiens corpus Dominicum. Audiant, qui foeda loquuntur & conuicta, & horreant, quòd tale os polluant. Et Leo serm. 6. de Ieiunio scribit: Sic sacrae mensae cõmunicare debetis, ut nihil prorsus de veritate corporis & sanguinis Dñi ambigatis. HOC ENIM ORE SVMITVR, QVOD FIDE CREDDITVR. Et frustra ab illis Amen respondetur, à quibus contra id, quod dicitur, disputatur. Hæc Christi & Orthodoxorum Patrum manifesta verba, penitus tolerant figmentum tuum de corpore Christi, quasi alio modo, quàm fide manducari non possit: suntq; illa nobis potentiora, quàm omnium fanaticorum nugæ & corruptelæ. Per fidem quidem nos Christo spiritualiter concorporari fieri, & in quibus fides non est, ipsi & Christum & Euangelium inutile esse, nemo nostrum negat: sed corpus Christi non alio modo & instrumento, quàm fide sumi

sumi, hoc, ex scriptura & Patribus aliud edocti, pernegamus.

Huic aliam non minus ridendam subtilitatem sub Pag. 17. jungit, *Credere & manducare* distinguens in causam & effectum salutis. Sed cur hanc distinctionem, quam ego verissimis rationibus ex 6. cap. Ioan. & testimonijs tuorum Maiorum explōsi, non probas, & mea refutas? Quia verò me remittis ad paginam quinquagesimā quartam, videamus, quid ibi momenti protuleris. Affers verba Christi: Ego sum panis ille vitæ: qui venit ad me, non esuriet, & qui credit in me, non sitiet vnquam. Sed quomodo non vides, his ipsis Christi verbis tuas nānias everti? Venire enim ad Christum, credere in Christum, manducare carnem Christi, & bibere eius sanguinem, Christo idem significant, & rationem causæ instrumentalis habent, quam hic effectus sequitur, non esurire, non sitire, habere vitam æternam: hic est effectus & fidei & spiritualis manducationis, non autem, manducare carnem Christi, effectus salutis est, vt hinc ineptis. Nam qui manducat carnem meam, inquit Christus, habet vitam æternam. Et, Qui credit in me, habet vitam æternam. Quibus verbis Christus docet, & *credere & manducare* rationem causæ habere: non esurire autem, non sitire, vitam æternam habere, effectum esse. Idem prorsus sentit Oecolampadius in libro de genuina verborum Domini expositione, pag. 44. scribens: Idem est, manducare carnem, & venire ad Christum, & credere in Christum, quod ex effectis patet. Et pag. 76. Si Christum edimus. i. si Christo fidimus, non amplius esuriemus, nec amplius sitiemus. Et Cinglius plurimis in locis testatur, manducare & credere, idem esse. Vnum tantum aut alterum testimonium breuitatis causa adducam.

ducam. Tom. 2. pag. 154. scribit : Vult ergo Christus quod nisi edamus eius carnem. i. nisi credamus eum pro nobis mortem obiisse, & sanguinem effudisse, vita simus carituri. Rursus, si carnem eius edamus i. pro nobis mortuam credamus : & sanguinem eius bibamus .i. quod sanguis eius pro nobis effusus sit, firmiter credamus iam Christus sit in nobis, & nos in ipso. Et ibid. Pag. 155. Sic igitur docebis, charissime Matthæ, ante omnia, quid hic Christus per **E D E R E**, nempe **C R E D E R E**, intelligat. Et Pag. 281. cum, hoc loco dicat (Christus) qui edam meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: **NON POTEST NON VNVM IDEM QVE ESSE, CARNEM ILLIVS MANDUCARE, ET IN ILLVM CREDERE.** Idem sentit Petrus Martyr, in loco à me Pag. 44. citato. Cum his articulis resignans tuis, si libet, paulisper congregere, & te duobus tuis bellum mouentem, nobis deridendum propina.

Porro Sacramentalem manducationem corporis Christi à caluinistis prorsus tolli, luce meridiana clarius est. Hæc enim dicitur, quando in S. Coena vnà cum pane ipsum substantiale corpus Christi ore sumimus, iuxta veritatem verborum Christi: Accipite, comedite, hoc est corpus meum, quod pro vobis traditur. Hanc manducationem corporis Christi in S. Coena fieri, caluinistæ simpliciter negant, & solam Spiritualem concedunt, quæ, iuxta Danæi descriptionem, veram Christi carnem solo fidei, non corporis ore, tam in Coena cum signorum vsu, quàm extra eam percipimus. Quod nihil aliud est (ne quis furcum his verbis Danæi sibi fieri patiat) quàm credere, corpus Christi pro nobis in mortem traditum esse. Et hæc manduca-

manducatio corporis Christi (etiam Danao teste) vna Pag. 117.
 & eadem est, siue in Cœna, siue extra eam fiat: nisi quòd
 in cœna vsus signorum accedit. Nobis autem præter
 hanc spiritualem manducationem, alia quoq; est, qua
 ipsum substantiale corpus Christi cum pane accipien-
 tes, manducationem spiritualem. i. fidem nostram de
 remissione peccatorum, & vita æterna, obedientia & pas-
 sione Christi nobis partis, confirmamus. Hanc mandu-
 cationem Calvinistæ suis exosam reddere conantur,
 suggerendo, quasi eadem cum Physica & Capernaitica
 commestione sit, qua caro reuera dentibus atteritur, in
 stomachum traicitur, & in nutrimentum corporis con-
 uertitur: quam tamen nostri nunquam agnouerunt. Et
 hic iterum Danaus, vt aliàs frequenter, petitione prin-
 cipij peccat, pro certo sumendo id, quod nulla ratione pro-
 bat: carnem nimirum Christi alio modo & instrumento,
 siue in Cœna, siue extra eam, edi non posse, nisi fide. Sed
 modo ex Christi & Orthodoxorum Patrum verbis osten-
 di, illam quoq; ore corporis percipi: in quo me falli, tu te
 ipsum & alios fallens, nondum probasti.

Deinde dicis, me ineptire, quòd spiritualem mandu- Pag. 118.
 cationem definiam eam esse, qua non ipsum corpus Chris-
 ti, sed tantum virtus, efficacitas, & beneficia eius percipi-
 untur. In cuius reprehensione, tu non tantum ineptis, sed
 etiam impostorem agis. Cum enim contendas, non ipsam Antif. Pag. 28,
 substantiam corporis christi in cœna adesse, sed tantum
 eius virtutem, Spiritum, & efficacitatem: tuis tamen per-
 suadere conaris, eos non tantum virtutem, meritum & be-
 neficia christi, sed etiam ipsam essentialem carnem christi,
 (quæ iuxta omnium vestrorum opinionem, non alibi,
 quam in cœlo est) in S. Cœna percipere. Hæ sunt præstia
 P gta

gia hominum circa fidem reprobatorum, qui & se ipsos euer-
tunt, & suis contradicunt. Nam duces, quos dixi, scilicet
Cinglius, Oecolampad. & Martyr, manducationem spiritua-
lem carnis Christi definiunt nihil aliud esse, quam veri-
credere, corpus ipsius pro nobis in mortem traditum esse.
Verba Cinglij sunt Tom. 2. pa. 281. Christus per carnis suae
manducationem, & sanguinis sui potionem *NON QUAE-
RIT QUAM ALIUD INNVERE VULT*, quam ut in pal-
tionem hanc longe preciosissimam, quam pro nobis suscipi-
nuit, *FIDEM OMNEM COLLOCEMUS*. Ergo
ne Cinglius in his ineptire tibi videbitur? Aut ediffere nos
bis aenigma istud: quomodo substantia carnis a coena longi-
gismae absens, aliter quam *ἐνεργῶν* percipiatur, ut te su-
pra Magistros tuos sapere videamus. Sed hoc rei subesse
quod cum conscientia Danaum accuset, ipsum verbis Chris-
ti clarissimis, *HOCEST CORPUS MEVM*, vult
facere: huic vulnere, ut aliquo modo medeatur, non tantum
beneficia, virtutem & merita, sed etiam ipsam essentia-
lem carnem Christi in coena fidelibus se largiri vident
vult. At nugae sunt & fraudes Caluiniana. Christum enim
hominem in supremum coelum ita relegarunt, ut nobis
suum corpus substantiale, quod verbis disertis promissit, in
coena exhibere non possit: sed iuxta illorum phantasmam
in coelum assurgere nos oportet, ut ibi corpus Christi, cum
infinite electorum Angelorum, beatorumque spirituum
millibus in coelo *SPATIANTIS* (agnoscis ne ver-
ba tua Danae?) apprehendamus, & communionis huius
capaces stamus. Horum deliramentorum (quibus Chris-
tum dicentem, hoc est corpus meum, mendacem faciunt) cum
hic Danaum non nihil pudeat: non tantum beneficia, sed etiam
veram & essentialem carnem Christi in coena nos fide per-
cipere, fraudulenter innuit.

Posthæc dolum quendam Danæi detexi: quòd, cum ex Caluino probare vellet, a suis spiritualem cum sacramentali manducatione corporis Christi non confundi: simul autem animaduerteret, perspicua Caluini verba relicto suo instituto officere: idcirco quod Caluinus perspicue & simpliciter dixerat, (locum videlicet Ioan. 6. perperam de cœnâ exponi, quia in hac de tali manducatione tractetur, quæ multis in exitium cedit: Ioan. autem 6. cap. de perpetua fidei manducatione agi, quæ non nisi salutaris esse possit) id Danæus limitat & corrigit, scribens: *Locum Ioan. non quidem propriè & singulariter ad Cœnam referri, sed tamen generaliter de manducatione carnis Christi, siue in cœna, siue extra eam, accipi.* Et quam prius probare instituerat distinctionem spiritualis à sacramentali manducatione corporis Christi: eam hîc iterum confundit, aut potius tollit. Quòd verò inquis, *Caluinum ibidem fateri, in cap. 6. Ioan. nihil dici, quod non in cœna figuretur:* nihil ad rem facit. De manducatione enim, nõ defiguratione carnis Christi, questio hîc est: An videlicet locus Ioan. 6. de manducatione corporis Christi, cuius in cœnâ verbis mentio fit, exponi debeat. Et rectè Caluinus istud negat, quia non de vno & eodem manducationis genere vtrobiq; sermo fiat. Quare te nondum de fraude purgauit Caluinus, cuius tibi ipsi sordes aspersisti. Et quidẽ hoc esset Æthiopem lauare, si quis calumniarum & fraudum tuarum sordes abstergere vellet. His enim, ceu Gallico morbo, ita totus infectus es, vt nil nisi harũ acruos in scriptis tuis cõgerere possis. Cuius turpissimæ & inueteratæ scabiei prurigo hîc etiã te vrget, vt mea pro tuo arbitrio deprauas, ea ceu sibi nõ cõstaria exagites. Dicis me tandẽ vi veritatis victum, vestræ sententiæ

Pag. 118.
Antiof 24.

Pag. 118.

tiā acquiescere, & contra omnium meorum opinionem
 fateri, ipsummet Christum in Sacramentali manducatione
 non comedi (ita enim verba ex pag. 51. Antidan. confir-
 manda sunt) nisi spiritualis manducatio cum Sacramen-
 tali coniungatur. Sed cur Sycophanta retices, me hæc ex
 tua opinione scribere, & hanc dolosam locutionem
 tuam reprehendere, qua dicis, in Sacramentali mandu-
 catione ipsummet Christum, non tantum signa comedere
 cum tamen manducatio Sacramentalis, secundum te,
 nihil aliud sit, quam usus signorum, qui spiritualem mani-
 ducationem in fidelibus & dignis coniunctam habeat.
 Quare ne hinc, nec in pag. 52. Antidanæus vester sum,
 cum scribo: Sacramentalem corporis Christi manduca-
 tionem confirmare Spiritualem. Nam Sacramentalis
 manducatio substantialis corporis Christi vobis nulla
 est, sed tantum spiritualis, quæ vna & eadem est in Cœna
 & extra eam. Ex quo nunc per depravationem meorum
 verborum colligis: *Etiā me teste, non aliter carnem Christi
 in S. Cœna, quam extra eam manducari*: cum de hoc non tan-
 tum nullum meum verbum testetur, sed etiam singulæ
 voces reclamant, & tuum hunc errorem confutent. His
 subiungis nugas quasdam, quod inconstans me ipsum
 evertam: quia etsi a vestris rationibus vincar, à meis tamen
 metu exiliū discedere non audeam. Ego verò nunquam in
 tuam opinionem concessi, quam postea per inconstan-
 tiam rursus deseruerim: cum quæ illam nullis rationibus firm-
 maueris, me tamen his vinci stulte gloriaris. Deinde obser-
 uanda est abstrusa quædam subtilitas Danæi, etiā Scholasticis
 subtilissimis fortasse ignota: Sacramentū videlicet cœ-
 næ vnum & idem esse dignis & indignis, quo ad naturam
 Sacramenti, non quo ad substantiam. Ergo natura & sub-
 stantia Sacramenti secundum te differunt? Et indignis
 quidem

quidem natura, non autem substantia Sacramenti erit: verum sub hac distinctione impostura quædam latet. V. n. verborum Christi, HOC EST CORPUS MEVM, conuictus, intelligit substantiam Sacramenti, non tantum panem & vinum, sed etiam corpus & sanguinem Christi esse, quæ substantia ex veritate instituentis vna & eadem sit dignis & indignis. Hic scrupulus Danæum vrget, idcirco ne litem finiat, & nobiscum consentiat, distinctionem hanc fingit, & naturam quidem Sacramenti Cœnæ (quam sola significatione impie describit) non autem substantiam eius dignis & indignis communem esse, concedit. Præterea cum ex S. scripturæ verbis, & testimonijs Patrum euidentissimis demonstrassem, substantiam Sacramenti Cœnæ non tantum panem & vinum, sed etiam corpus & sanguinem Christi esse, hancque tam ab indignis, quam dignis percipi: ipse probationes meas intactas relinquens, nugatur, me Principium petere. clamat etiam, me verba Christi non intelligere, quia sint Tropica. Sed hoc ipsum inepta petitio principij est, sine rationibus contra manifesta scripturæ & antiquitatis verba temerè aliquid affirmare. Quod autem à criminis fraudis & Sycophantiæ (qua corpus substantiale Christi in cœlum supremum includitis, & tamen idem, non tantum ipsius efficacitatem in S. Cœna accipi contenditis) te & tuos liberare cupis: nondum distinctione tua futili de absentia & præsentia corporis Christi, euasisti. Si enim corpus Christi à S. Cœna præsentia corporalis situ, i. substantia sua abest, eaque non alibi, quam in cœlo continetur (quod Danæus non ausus fuit dicere, cum aperta verba Cœnæ ipsi reclamant: ideò obscuris verbis vititur, ne dolus ab omnibus, deprehendatur) ipsa certè substantia corporis Christi absens, in cœna non percipietur præsens. Et hanc solam substantialem præsentiam corporis Christi in cœna nos fingere,

impudenter fabulatur. Nostri. n. in omnibus scriptis suis energeticā præsentia cum substantiali coniungūt. Et hæc differentia quoq; inter partes litigātes est, quod nos vtrancq; præsentia asserimus: vos autē solam energeticā conceditis quod etiam in hoc ipso loco confirmas. Postquā n. substantiale præsentia carnis christi è cœna profligasti, energeticā his verbis introducere videris: *Adest eadē caro christi in S. Cœna spirituali efficacitate, præsentia fidei & Sacramentali.* Ex verbis autē tuis, & tuorū ostendā, iuxta vestrā doctrinā corporis christi prorsus nullam præsentia in S. Cœna esse. De substantiali præsentia quo ad vos, iam actū esse in confesso est. Energeticā autē, quā hic astruere videris, alibi destruis. *Quæro. n. quæ sit illa spiritualis energia, qua caro christi in S. Cœna adsit: Nonne secundū Calvinū & tuos, qua nos ad immortalitatē pascimur, et participatione ipsius vivificamur? Sed hac energia vivificationis tu carnē christi in Examine tuo blasphemō spoliasti. Scribis. n. pag. 148. contra D. Chemnitium: Naturā humanā seu carnem à christo (à filio Dei voluit dicere) assumptā, vitæ in nos à Deitate λόγος transfundenda duntaxat canalē esse, NON autē VLLAMILLIUS (vitæ) vel ευαγγελίου vel σωτηρίας CAVSAM, cum vitæ æterna succus & vigor sit propria solius Deitatis operatio siue effectū. Verba hæc clara & tua sunt Danæ, quibus omnē operationē vitæ carni christi adimis. Ex quo necessario consequitur, carnē christi nec substantiā suā, nec spirituali efficacitate vitæ (nullā. n. secundum te habet) in Cœna adesse. Huc tandem redit impietas Calvinistarum, vt omnem præsentia carnis christi nobis suffurētur. Initiō tantūm substantialem præsentia corporis christi nobis abstulerant: nunc etiam energeticā nos priuant, & paulatim totum christum è cœna & Ecclesia sua propellēt. Hi sunt fructus ipsorum, ex quibus, ceu ex vnguibus leonem, ipsos Pseudoprophetas & lupos*

Corpus Christi secundum Calvinianorum doctrinam nullo modo in S. Cœna adest.

lupos rapaces esse agnoscimus, & iuxta admonitionem Christi ab illis nobis cauemus. Quod verò de presentia si dei hic & alibi ludis, friuolū & inane cōmentum est. Hæc .n. nulla presentia corporis Christi in S. Cœna, sed potius absentia est. Vult .n. Calvinus, vt cogitatione & energia fidei sursum in cœlum assurgamus, & ibi corpus Christi longissimè à cœna absens apprehendamus. Et tu Danæ aduersus D. Selneccerum pag. 200 scribis: Fidem nostram corpus Christi in cœlo quarere, & re ipsa apprehendere. Ex quibus necesse est consequi, corpus Christi, quod non alibi quàm in cœlo, nec aliter quàm mente & fidei intelligentia in cœlo quærendū est, nobis in cœna non esse præsens, sed nos illi cogitatione mentis (tua opinione) præsentem fieri in cœlo, in quo secundum vos manet. Hæc igitur tua verba Danæ ad D. Selneccerū scripta: *Ingenue profite-mur, Christū ipsum nobis fide ad S. cœnam accedentibus esse etiam ipso corpore suo, QUOD TAMEN IN COELIS MANET, PRÆSENTISSIMVM.* Fides .n. nostra illud etiam in cœlo & quarit, & re ipsa apprehendit, &c. Hæc dico non ingenui Doctoris, sed potius præstigatoris sunt, qui simul ex eodem ore calidum & frigidū efflat. Eiusdē momenti sacramentalis quoq; tua presentia est. Hæc .n. secundum tuorū doctrinā, non presentia corporis Christi, sed corporis absentis significatio est. Ita .n. Oecolampadius aduersus confessionē Lutheri maiorē scribit: Non inuiti equidē admittimus, quod panis hic nos in eius cōsiderationē inducat, quod ipso significatur, iuxta sacramentalē nimirū vnionē, quæ in significatione cōsistit. Et tu sacramentalē vnionem & presentiam energia definis: quā nullā esse modò ostendi. Vides ergo, quò te mendacijs Spiritus rapiat, vt etiā inscius corpus Christi è Cœna omni modo proscribas, nosq; precioso pignore salutis spolies. Hæc tibi meritò anxietatē animi, si modò vel vnā, dūtaxat micam

Caluin in defensio
sanæ doctrinæ.

Tom. 2. Cinglij
502.]

Antiof. pag. 88.

micam conscientiae bonae haberes) incutere debebant, vel tandem, errore agnito, gloriam veritati dares.

Porro dum Pauli verba in 1. Cor. 11. non dormitans quod male suspicaris, lego, sed diligenter & accurate percipiendo: animaduerto, illum prorsus nihil distinguere inter dignos & indignos, quo ad substantiae Sacramenti percipionem: & te manifestè crimen falli committere, dum Paulo affingis, illum velle, dignos duntaxat corpus Christi sumere, indignos autem tantum signa essentialis corporis & sanguinis Christi percipere: quia ubi Paulus de indignis loquatur, ipsum panis & poculi tantum mentionem facere. Demonstravi paulo antè, ne quidem dignos iuxta tuam doctrinam, ipsum corpus Christi in Coena sumere, sed Symbolum duntaxat absentis carnis & sanguinis Christi. Nunc autem de indignis quaero, quem panem, & quod poculum sumant? An non benedictum? De hoc verò Paulus in praecedente cap. 10. inquit: Poculum benedictionis, quod benedicimus, non ne communicatio sanguinis Christi est? Et panis quem frangimus, non ne communicatio corporis Christi est? Hunc panem & hoc poculum indigni sumunt. Et quia hic panis non nudus panis est, sed iuxta traditionem Pauli, *noivovia* corporis Christi: consequens est, indignos non tantum signa essentialis corporis & sanguinis Christi percipere, sed ipsum quoque corpus & sanguinem Domini: nisi benedicti panis & poculi, contra manifesta Pauli verba, duplicem definitionem extra scripturam improbè fingere velis. Particulis verò **I N, S V B, C V M,** (quas absurditatis nomine vellicas) & veteres & nostri vsi sunt, ut commentum Transubstantiationis excluderent, & veram substantialem praesentiam corporis Christi in Coena assererent. Mihi autem satis fuit vnica particula **C V M,**

SVM, vim vocabuli *κοινωνίας* exprimere, quòd videlicet,
 cum pane & vino, corpus & sanguis Christi nobis com-
 municentur. Et tu ipse in hac significatione vocabulum
κοινωνίας usurpas, meamque sententiam inscius etiam con-
 firmas, in Examine tuo pag. 288. scribens, sacram Domini
 Cœnam esse *κοινωνία* p corporis Christi, hoc est, actionem, in
 qua ipsum Christi verum ac essenziale corpus nobis cum
 fide ad Cœnam Domini accedentibus communicetur. Ve-
 bi tu veteratorie pro voce PANIS, vocabulum COENAS
 reponis. Scriptura .n. singulariter de pane inquit, quòd sit
κοινωνία corporis Christi. Ergo iuxta tuam expositionem
 vocabuli *κοινωνίας*, in Cœnæ actione cum pane comunicas-
 tur nobis verum & substantiale corpus Christi. Nec Paulus
 inquit, duntaxat fide accedentibus communicari cor-
 pus & sanguinem Christi; sed absque conditione accipis-
 entis, panem Cœnæ definit esse *κοινωνία* p corporis Christi.
 Quare etiam te doctore & interprete, expositio vocabuli
κοινωνίας à me prolata, vera est. Hic verò tu cogis Augus-
 tinum, falsum testimonium pro te contra Paulum dicere,
 ac si demonstrationem tantum gratiæ, id est, signa duntas-
 xat essentialis corporis & sanguinis Christi indignos acci-
 pere velit. Sed audiamus ipsum Augustinum, in loco à
 Danæo citato, se ab errore & crimine, cui Danæus obno-
 xius est, liberantem. Sic autem scribit in Ioan. tractatu 62.
 Multum quippe interest, non quòd accipiat, sed quis acci-
 piat, nec quale sit quod datur, sed qualis sit ipse cui datur.
 Nam & BONA OBSUNT, & mala profunt, sicut fuerint
 quibus dantur. Et paulo post: Recordamini, vnde sit scri-
 ptum: Quicumque manducaverit panem, aut biberit cali-
 cem Domini indigne, reus erit corporis & sanguinis Do-
 mini. Et de his erat sermo, cum hoc Apostolus diceret,

„ QVI DOMINI CORPVS velut alium cibum quemlibet
 „ indiscretè negligenterque sumebant. Hic ergo si corripit
 „ tur, qui non diiudicat, id est, non discernit à cæteris cibis
 DOMINICVM CORPVS, quomodo non damnatur, qui
 ad eius mensam, fingens amicum, accedit inimicus? An ne
 in his vel syllaba est, qua tibi Augustinus patrocinetur? &
 non potius errorem tuum de manducatione indignorum
 penitus euertat? Non enim panem tantum, sed corpus Do-
 mini velut alium cibum indiscretè dicit sumere indignos.
 Sed inquis, Augustinum in sequentibus velle, indignos
 tantum demonstrationem gratiæ sumere, cui ipsi ingrati
 sint. Augustini verba hæc sunt: Quid erat autem panis
 Traditori datus, nisi demonstratio, cui gratiæ fuisset ingrat-
 tus? Intrauit autem Sathanas post hunc panem in Domini
 traditorem, &c. Hæc verba tu malitiosè deprauas, & ad
 panem Coenæ transfers, quasi is respectu indignorum
 demonstratio tantum gratiæ sit. Verum Augustinus se
 ipsum explicat, quòd hæc de pane sacrae Coenæ minimè
 intelligat, addens: Non autem, vt putant quidam, negligens
 ter legentes, tunc Iudas Christi corpus accepit: Intelligens
 dum est enim, quod IAM omnibus eis DISTRIBVERAT
 Dominus Sacramentum corporis & sanguinis sui, vbi &
 ipse Iudas erat, sicut S. Lucas euidentissimè narrat. Ac
 DEINDE AD HOC VENTVM EST, vbi secundum narra-
 tionem Ioannis apertissimè Dominus per bucellam tinn-
 ctam atque porrectam, suum exprimit traditorem. Non
 minus impudens sequentis loci Augustini peruersio est,
 qui in lib. 3. de Baptist. contra Donatistas cap. 14. his verbis
 extat: Intelligitur aliquod bonum non solum vitam posse
 operari bene vtentibus, sed etiam mortem malè vtentibus.
 Nec interest, cum de Sacramenti integritate & sancti-
 tate

tate tractatur, quid credat, & quali fide imbutus sit ille, qui accipit Sacramentum. Interest quidem plurimum ad salutis viam, sed ad Sacramenti quaestionem nihil interest. FRI

ENIM POTEST, VT HOMO INTEGRVM HABEAT SACRAMENTVM ET PERVERSAM FIDEM.

His verbis Augustini oppugnari & euerti nos, insanit Danaus. Quid enim pro nostra sententia apertius & firmitus dici potuisset? Sed videte amplius vesaniam hominis. Dicit, Augustinum verè respondere Donatistis, et paulo post se idem cum Augustino dicere fatetur, ET TOTVM & tam sanctum, & tam INTEGRVM SACRAMENTVM à pio, quàm AB IMPIO HOMINE ACCIPI. Et statim subiungit: Sed de signorum tantum acceptione, & non de re signata loquitur Augustinus. An verò totum & integrum Sacramentum Coenae signa tantum sunt? An non D. Apostolus integritatem Sacramenti definit non vno corporis et sanguinis Christi? An non Augustinus inquit, Sacramentum Coenae duobus constare: visibili Elementorum specie, & invisibili Domini nostri Iesu Christi carne & sanguine? Quomodo ergo Augustinus de signorum tantum acceptione loquitur? Sed Gallo isti lusus tantum est, vno spiritu calidum & frigidum efflare. Estque insuper tanta ipsius audacia, vt Augustinum in Tract. 62. modò citato, erroris sui testem faciat: cum ibi ne vno quidem verbo ipsi astipuletur. Per rem Sacramenti Augustinus non rarò intelligit salutarem virtutem & efficacitatem: & hanc ab indignis sumi negat, non autem ipsam substantiam vel integritatem Sacramenti. Magna igitur vanitate concludis, Augustinum in dicto 14. cap. vobis prorsus assentiri, nobis autem contrarium esse.

Pag. 20 & 112.

Eiusdem peruersi ingenij documentum est, quòd alia

duo dicta Augustini improbe vitiat. Vbi enim Augustinus contra Fulgentium cap. 6. scribit: Eum qui SANGVINEM DOMINI INDIGNE BIBIT, iudicium sibi bibere: Et Iudam proditorem bonum CORPVS CHRISTI percipisse. Item, in Epistola 162, Dominum sibi Iudam inter innocentes discipulos ACCIPERE, quod norint fideles PRECIUM NOSTRUM. Hæc perspicua Augustini verba & Scripturæ prorsus consona, Danaeus adulterat, & stolta petitione principij nugatur, Augustinū ipsum signum corporis Christi, bonum corpus & precium nostrum vocare, quia signa earum rerum, quas significant, nomina accipiant. Verum tu nondum ex verbis Sacramenti Cœnæ nobis fidem fecisti, Christum Metonymicè panem & vinum sicut corpus & sanguinem in cælo manentia appellare. Similiter cum Augustinus lib. 5. contra Donatistas cap. 8. inter cetera scribit: CORPVS DOMINI & SANGVINEM DOMINI nihilominus ETIAM ERAT ILLIS, quibus dicebat Apostolus, qui manducat indignè, iudicium sibi manducat & bibit. Ad hunc locum Danaeus, præter ridicula quædam, nihil respondet. Inquit, Augustinum ibi loqui de pane & vino sacræ Cœnæ, quæ etiam ab indignis sumantur, & significant essentielle corpus & sanguinem Domini. An non hæc sublimis Theologia? Indignos etiam sumere panem & vinum Cœnæ. An ne tempore Augustini de re etiam pueris nota controuersia erat? Contra Donatistas & vos Calvinistas incredulos, qui corpus & sanguinem Domini ab indignis sumi negatis, hoc tanquàm mysterium quoddam, nec omnibus æquè credibile Augustinus protulit: Corpus nimirum & sanguinem Domini etiam indignos percipere. Quis enim adeo excors est, vt ignoret aut neget, indignos etiam symbola externa sumere?

re? Ex hac nunc clarissimorum verborum Scripturæ & Patrum depravatione, quivis iudicare potest de Spiritu Danæi, bonus ne an malus sit: & quam fidem Religio Calviniana mereatur, quæ non nisi calumnijs, Scripturæ quosque & Antiquitatis dictorum perverſionibus, propugnari potest.

Cæterum quod videri vult Danæus, se non tantum virtutis & efficacis, sed etiam ipsius essentialis carnis Christi per fidem participationem in S. Coena asserere: non tantum inanis verborum Iusus, sed etiam turpis impostura est, quam omnis ipsius reliqua doctrina manifeste prodit & detegit. Dicit, præsentiam carnis Christi in Coena energeticam esse: ipsam verò communicationem carnis Christi corporalem. Suprà autem ostendi, Calvinianorum doctrinam non tantum substantialem præsentiam corporis Christi, sed etiam energeticam e Coena profligare. Sed concedamus illis energeticam. Qualis nunc præsentia carnis Christi in Coena est, talis quoque communicatio eius, ut sit, necesse est: Et, quicquid in Coena præsens est, & fide sumuntibus (secundum te loquar) datur: illud etiam, & non aliud participatur. Sed in Coena, iuxta illos, tantum energia corporis Christi præsens est, ipsum verò corpus substantiale in cælo manet vsq; ad diem iudicij. Quid ergò aliud consequens est, quàm in Coena, non ipsum substantiale corpus, vel ipsam essentialem carnem Christi, sed tantum ^{energiam} ipsius participari? Exemplo Solis, cuius similitudine vos contra substantialem præsentiam utimini, res declarari potest. Huius præsentia in terris, quia non substantialis, sed tantum energetica est, idcirco etiam non ipsum corpus Solis, sed tantum virtutem & efficaciam illius participamus. Si verò ipsum corpus Christi, quod in cælis manet,

net, ibidem reuera per fidem accipitur: quid opus est ipsius
 praesentia energetica in terris, cum fides & essentiam & en-
 ergiam ipsius (iuxta vestram opinionem) in caelis appre-
 hendere possit? Sed agnoscit pius lector, has esse praestigias
 Calvinianorum, quibus nebulas offundere hominibus
 student, vt reddere videantur, quod sua doctrina sacrilege
 abstulerunt. Quicquid igitur de ipsa essentialis carnis
 Christi in Coena participatione Danaeus garrit, meras in-
 gas & delusiones esse pius lector meminerit. Nam quod
 vna manu largiri videtur, hoc ipsum e vestigio nobis al-
 tera eripit. Et quidem ipse Danaeus suas fraudes aperit, scri-
 bens: Communicationem carnis Christi corporalem esse,
 non autem perceptionis modo. Dicas, sermonem hunc
 praestigatoris esse, non Doctoris Ecclesiae. Si enim ipsa
 communicatio corporalis est: quomodo non etiam mo-
 dus perceptionis? Aut si modus perceptionis corporalis
 non est: quomodo ipsa communicatio non nisi veteraco-
 rie corporalis dicetur, cum tantum energetica sit? Sed non
 audeo palam fateri, quod res est, se modo iocatum esse di-
 cendo, communicationem non tantum energeticam, sed
 etiam corporalem (i. substantialem) esse: quamuis hoc ip-
 sum sequentia verba, etiam inuito Danaeo, testentur, cum
 scribit: se non statuere, carnem Christi corporalis siue sub-
 stantialis praesentiae modo praesentem esse. Ex quo neces-
 sario sequitur, nec ipsam communicationem, siue prebitio-
 nem & acceptionem corporis Christi in Coena substans-
 tialem, sed tantum energeticam esse. Si enim in Coena non
 ipsa substantia corporis, sed tantum energia eius adest (ut
 ipso teste, pag. 119.) quomodo non nisi energia, nec ipsam
 corpus substantiale participabitur? Sed hoc agit Danaeus,
 vt verbis dolosis lectorum animis imponat, quasi commu-
 nicatio

nicationem substantialem nobis restituat, quam semel fraudulenter rapuit, nec eam doctrinâ sua sacrilega reddere potest. Quare nec iocor, nec hallucinor,tribuendo tibi id, quod te sentire verba tua demonstrant. Nec etiam præsentiam & communicationem corporis Christi confundo; sed hanc præsupponere illam, & vtramq; non tantum energeticam, sed etiam substantialem esse, verbis Scripturæ & Patrum testimonijs euinco.

Porro me significationes vocabuli Sacramenti confundere, & æquiuocatione vocis ludere, friuolum commentum & inane effugium est. Quis enim, cui vel mica falis est, non videt, posteriori significationi vocabuli Sacramenti (qua sacræ rei signum &c. definitur) utpote generalissimæ, & quæ etiam sacrificijs, signis & Typis V. T. conueniat, in hac de specie Sacramenti Cœnæ controuersia locum nullum esse? Nam de differentia, perfectione & integritate Sacramenti Cœnæ hîc queritur: non quæ sit definitio Sacramenti in genere. Et quamuis Sacramentum Patribus nonnunquam tantum signum significet: nunquam tamen integrum Sacramentum Cœnæ ipsis duntaxat visibilia signa designat. Et D. Aug. apud Prosperum de Sacramento Cœnæ in specie loquitur, dicens: Illud duobus confici, duobus constare: visibili Elementorum specie, & inuisibili Domini N. I. C. carne & sanguine. Huius Sacramenti vna tantum integritas & perfectio substantialis est, non duæ. Nec panis & vinum sunt integrum Sacramentum Cœnæ, sed eius tantum pars, & quidem minus principalis. Sed quod addis, *Non sequi, vtrumq; hoc, nempe signum & rem signatam, ab omnibus signa sumentibus capi.* Indignos enim ex hac Sacramenti significatione tantum dimidium Sacramentum, nempe signa percipere. Hoc quid aliud est

est, quàm principium petere, nihil probare, & quæ contra prolata sunt, pag. Antidan. 54. & sequent: astu timido & doloso præterire? Christus vnum & idem substantia Sacramentum dignis & indignis instituit: & omnibus, etiam Iudæ inquit: Accipe, comede, hoc est corpus meum: quod ipsum quoque accepisse, Patres confirmant. Et Augustinum supra loquentem audiuiſti, fieri posse, vt homo integrum Sacramentum, & tamen peruersam fidem habeat. Nam integritatem & substantiam Sacramenti, non fidei ſumentis, sed veritas instituentis constituit. Nec etiam hominum incredulitas substantiam Sacramenti (quod bene memineras) mutat, vel eius integritatem mutilat. Ad salutis quidem viam, (inquit Augustinus) refert, quali fide imbutus sit is, qui Sacramentum accipit, non autem ad Sacramenti integritatem vel sanctitatem. Et Paulus integritatem Cœnæ non solo pane & poculo, sed *καὶ τοῦ σώματος* corporis & sanguinis Christi definit, & hæc etiam indignos accipere, ex Paulo & ex Patribus confirmaui. Quæ igitur de altera significatione Sacramenti scribis, quæ substantiam & integritatem Sacramenti Cœnæ non exprimit, friuola sunt, & ad præsentem quæſtionem nihil faciunt. Arguis deinde, me pag. 60. Antidanæi, Spiritualem manducationem cum sacramentali perturbare, quia spiritualem signorum vsum habere dicam. Sed hîc tu, antiquum tuum obitans, improbum calumniatorem agis. Non enim de mere spiritali manducatione, sed de ea, quæ in sacra Cœna fit, loquor: hanc, præter signorum vsum, etiam ipsius corporis et sanguinis Christi communicationem coniunctam habere, secundum Scripturam dico. Sed quia non habet quod verè respondeat, & obiecta diluat, more sycophantarum calumniatur. Eiusdem candoris scilicet, sequens reprehensum

prehensio est, quòd sacram Domini Cœnam à communi lege reliquorum noui Testamenti Sacramentorum omnino secludam. Hic primùm Danæus contra doctrinam præceptoris sui plura quàm duo noui Testamenti Sacramenta fingit. Sed arrogans discipulus à præceptore Caluino redarguitur, lib. 4. Instit. cap. 18. Sect. 19. scribente: Præter hæc duo (Baptismum & Cœnam Domini) vt nullum aliud à Deo institutum est: ita nec vllum agnoscere debet fidelitum Ecclesiam. Et Sect. 20. His ergo duobus contenta sit Christiana Ecclesia, nec modò nullum aliud tertium ad præsens admittat aut agnoscat, sed ne appetat quidem aut expectet ad consumationem vsq; seculi. His verò duobus, quia Danæus contentus non est, non de Christiana, sed forrè de Iudaica Ecclesia erit: præsertim cum ipsum corpus Christi extra Cœnam eliminat, & pro eo significationem absentis introducat. Postea nusquam scribo, solum Sacramentum Cœnæ rem signatam cum symbolis coniunctam habere. Sed hæc mea verba sunt pag. 60. Antidanæi: Solū Cœnæ Sacramentum, verbū hoc de sumpTIONE corporis & sanguinis Christi cum symbolis externis habere. Et monstra tu aliud Sacramentum, si potes, quod verba promissionis huius: *Accipite, comedite, hoc est corpus meum*, habeat. Ex his verbis, quid in specie sacra Domini Cœna sit, et quomodo à reliquis tam V. quàm noui Testamenti Sacramentis differat, ostendo: vt mirer, te hominem Theologum ita sycophantice ludere, & verba manifesta mutilare & corrumpere ausum fuisse.

Errare me dicis, vt qui non videam, præbitionem quidam essentialis corporis & sanguinis Christi ex virtute promissionis fieri: acceptionem autem illius carnis virtute fidei. In his tu non tantum pueriliter hallucinaris, sed etiam

am insignem veteratorem agis. Scribis enim, carnem Christi à Coena absentem esse pag. 225. & in caelis manere, pag. 200. Et tamen hîc ipsum essentiale corpus Christi, non tantum energiam in Coena præberi, nugaris. Quomodo enim quod absens est, non nisi ratione energiae præbetur? ut Sol suo corpore absens, energiam suam in terris nobis exhibet. Deinde quomodo ex vi promissionis Christi illud dari affirmas? cum verbum & promissio Christi: *Accipite, comedite, hoc est corpus meum*, tua opinione hunc sensum habeant: hoc est signum corporis mei, quod in caelo manet. Hoc enim modo verba Christi in Examine tuo pag. penult, interpretaris, Christum Metonymicè panem & vinum sacrae Coenae suum corpus & sanguinem appellare. hoc est, signa nominibus rerum, quas significant (non autem praesentes, quod astute omisisti, exhibeant) donare. Et cum Paulus dicat, panem & poculum sacrae Coenae esse *noivonía* corporis & sanguinis Christi: tu Apostolo manifestè reclamans, illa tantum signa essentialis carnis & sanguinis Christi, in caelis hærentium, facis. Quia igitur signa sacrae Coenae non exhibent, sed duntaxat significant corpus & sanguinem Christi à Coena longissimè absentia: quomodo tu ea virtute promissionis Christi in Coena præberi iocans, tibi si contradicis, & lectori illudis? Nam secundum vestram doctrinam, nec præbitio, nec acceptio ipsius essentialis corporis Christi in Coena fit, sed tantum energiae. Tertio, absque omni Scripturae testimonio & autoritate, acceptionem integri Sacramenti Coenae ex fructu sumentium constituis. Qui error ex foetido cœno Doctarum desumptus est, contra quos Augustinus scribit, quòd integrum Sacramentum etiam ij accipiant, qui peruersam fidem habeant. Et quid magis à veritate absonum,

nūm, quā in incredulitatem hominum fidem & veritatem
 verborum Christi (Accipite, comedite, hoc est corpus me-
 um) irritam & mendacem facere? & substantiam sacræ
 Cœnæ mutare? Virtus quidem fidei hoc præstat, vt sub-
 stantia & integritas S. Cœnæ nobis salutaris sit: ipsam verò
 præbitionem & acceptionem substantiæ Sacramenti, pro-
 missio & veritas instituentis efficit.

Insuper, cum hic Gallus magnam scientiam sibi arro-
 get, nosque Germanos velut stupidos contemnat: hic tam-
 en non tantum magnam inscitiam, sed etiam singularem
 impietatem prodit. Inquit enim, fidem non tantum ex ne-
 cessitate consequentiæ, sed etiam consequentis, hoc est,
 absoluta (de qua, & hypotheseos necessitate, mihi tantum
 sermo fuit) requiri ad veram essentialis carnis Christi par-
 ticipationem. Sed quomodo hoc Danæ? cum ne ipsa
 quidem Cœna & participatio corporis Christi absoluta
 necessitate (quæ propriè loquendo duntaxat æternorum
 & immutabilium est) necessaria sit. Si enim homo non
 peccasset: nec passione Christi, nec Cœna Domini, nec fide
 de in meritum & passionem Christi nobis opus fuisset: &
 hæc omnia ex hypothese tantum, hoc est, quia peccatores
 pristinae integritati restituendi sumus, necessaria sunt. An
 nescis, absolute necessaria esse, quæ se ipsis & non propter
 aliud necessaria sunt? Fides verò, non seipsa, sed propter
 aliud necessaria est. Deinde non tantum ineptus, sed etiam
 impius es in Deum creatorem tuum, negando ipsum solum
 absolute necessarium esse. Hanc gloriam soli Deo deberi,
 etiã gentiles Philosophi iudicio rationis cognoscere potue-
 runt. Quia, n. SOLVS non potest non esse, & reliqua omnia
 extra Deum etiam non esse potuerunt, idcirco ipsi SOLI
 hæc gloria manet, quòd simpliciter & absolute necessarius

Antidan. p. 62.

fit, reliqua verò omnia, quæ per ipsum & propter ipsum sunt, ex hypothesi duntaxat necessaria, suapte verò natura contingentiã, sint. Hæc iste Philosophus non videt, nec sic veris rationibus erudiri patitur: sed absque ratione impudenter errores suos repetit, & subinde principium peccat. Præterea quid potest ab homine literato ineptius dici, quàm absoluta necessitate iam necessarium esse, vt homines peccent, moriantur, edant, bibant. Hæc pueri nostri, qui modo Elementa Theologiæ & Philosophiæ degustârunt, ex hypothesi tantum necessaria esse nouerunt, (nisi forte absoluta necessarium sit, vt tu erres, nugaris, mentiaris, calumnieris, cum singulæ pagellæ tuæ floribus conspersæ sint.) Quia enim peccato originis corrupti sumus, exposito hoc, necessariò peccamus, & posset Deus hominem perfectè regenerare, vt omnino non peccaret. Sed quia peccamus, (ex hac hypothesi, & non absoluta necessitate) etiã morimur. Deinde etiã non absoluta necessitate homo edit & bibit: sed quia animale corpus habet, cibi & potus nutritionis causa egens. In altera autem vita his passionibus animalibus homo subiectus non erit, quia non amplius animale, sed spirituale corpus habebit. Et Deus si vellet, posset hominem sine cibo & potu corporali sustentare, quemadmodum Moïsem & Eliã per dies 40. sine his conseruauit. Quæ autem absolute necessaria sunt, hæc æterna & immutabilia esse, docti nouerunt. Ideo ridiculum est affirmare, hominem absoluta necessitate edere & bibere. Ex hypothesi autem in hac vita animali & mortali necessarium id esse, non planè stupidi vident: & hæc conditio hominis in altera vita mutabitur. Vides, si modo per factum videre quid potes, me hæc scribendo non planè (quod opinaris) ineptū esse, & te acutum Philosophum me docere.

docere, quod prius nesciisti. Thomam inspexi: sed nihil eorum, quæ ipsum habere fingis, inueni. In sequentibus à pag. 63. vsque ad pag. 70. ex Paulo & Patrum testimonijs luculenter demonstraui, indignos non tantum externa symbola, sed etiã ipsum corpus & sanguinẽ Christi in Cœna accipere, quæ Danæus nullo modo conuellere potuit: sed fingit, has paginas vnum habere Chrysofomi testimonium, ad quod ipsum quia nihil respondere potuit, illud deprauat, & veteres suas nãnias repetit, Chrysofomum signa externa vocare corpus & sanguinem Christi. Cum verò Chrysofomus in 1. ad Cor. hom. 24. scribit, *Quod si hominis vestem nemo temerè attingeret, quo pacto OMNIVM DOMINI CORPVS purum & immaculatum, QVOD DIVINÆ ILLIVS NATURÆ PARTICEPS EST, propter quod & sumus & viuimus, propter quod portæ inferni fractæ sunt & cœlorum aperta, tanta cum ignominia accipiemus?* Quis sanæ mentis hæc de pane S. Cœnæ, & non potius de ipso substantiali corpore Christi dici putabit? Nugæ igitur sunt, quòd Danæus toties insultat: Patres, (nec nõ Christum) signa corporis & sanguinis metonymicè vocare corpus & sanguinem Christi. Quòd autem Patres nonnunquam dicunt, corpus Christi videri, tangi, dentibus atteri: hæc ipsi non per se, sed propter vnionem Sacramentalem cum pane (qui propriè videtur, tangitur, comeditur) tribuunt. Quemadmodum etiam Baptista inquit, se vidisse Spiritum descendentem, cum solam columbæ speciem viderit: & tamen rectè de Spiritu sancto illud dixit, quia columbæ visibili adfuit, qui sua natura inuisibilis est. Posthæc manifestè calumniaris, nos carnem Christi in rerum ἀδυσλόγητον numero constituere, vt quæ per se non magis viuifica sit, quàm mortifera, pro

ra pro fumentium ingenio . Nos autem carnem Christi
per se viuificam dicimus : per accidens verò propter su-
mentis vitium in iudicium cedere . Et hoc non tantum
Chrysoſtomus confirmat , ſed etiam ſimilitudine veriſſi-
ma illuſtrat in hom. de prodicione Iudæ : cuius verba in
depulſione blaſphemiæ non procul à principio poſuit .
Et in hom. 61. ad Antiochanos , idem ſimile repetit : Sicut
cibus cum ſit nutritius , ſi à crudo ſumatur , omnia corrupi-
pit , & fit morbi cauſa : ita ſcilicet & tremenda myſteria . Et
Chriſtus , qui in mundum venit , non vt condemnetur , ſed
vt ſeruetur mundus per eum , hic Matth. 21. inquit : Qui
ceciderit ſuper lapidem illum , confringetur : ſuper quem
verò ceciderit , conteret eum . Et ſicut Pater Filio dedit ha-
bere vitam , vt quos vult viuificet : ita quoq; poteſtatem ei
dedit iudicandi impios . Hæc ne tu ex Scriptura & Patri-
bus deprompta , blaſphemiæ dicas : Attuli præterea testi-
monia ex Theodoro , Cyrillo , Chryſoſtomo , & Hilario ,
quæ luce meridiana clariora ſunt , & noſtram ſententiam
de ſubſtantiali præſentia & perceptione corporis Chriſti
in Cœna apertiſſimè confirmant . Hæc homo excæcatus ,
vel mirè audax , dicit nihil ad Rhombum facere , & noſtræ
ſententiam proſus euertere . Hoc cine ad clariffima tes-
timonia reſpondere eſt : ſimpliciter enunciare , quod pro-
bare non poſſis : Sed quod ipſe perperam ſentit , hoc Patri-
bus per ſummam iniuriam tribuit , carnem videlicet Chri-
ſti per fidem tantum , & ſub Sacramento , id eſt , ſignifica-
tione participari . Et quod impudentius eſt , huius erroris
ſui me teſtem facit . Non minus hallucinatur ſcribens : Fide
dem , rem , id eſt , carnem Chriſti abſentem eſſe docere , ſi
modo Paulo , fidem & aſpectum inter ſe opponenti , creda-
mus . Nuſquam autem Paulus dicit , fidem ſemper eſſe re-
rum

rum absentium. Multæ quidem promissiones de rebus futuris sunt, quas etiam absentes credimus & speramus: v. g. resurrectionem mortuorum & vitam æternam: fides tamen etiam rerum præsentium est, quæ aspectum nostrum effugiunt: vt, credimus Deum nobis semper adesse, quamuis à nobis non videatur. Eodem modo credimus, corpus & sanguinem Christi in Cœna præsentia esse, licet non appareant. Nec fides rem, id est, carnem Christi absentem esse docet, quia fides insistit verbo Dei: hoc autem docet, corpus & sanguinem Christi in Cœna adesse. Inquit enim: Accipite, comedite, hoc est corpus meum: nec monstrat nobis corpus Christi in cœlo à nobis longissimè absens: sed promittit, nos in Cœna cum pane & vino corpus & sanguinem Domini sumere. Hoc verbum fidei de rebus præsentibus prædicamus, nec aliud extat, quod nos à Cœna procul in cœlum ableget, vt ibi corpus Christi fide apprehendamus.

Dehinc, quid manifestius, quàm Patres de præsentia & communicatione corporis Christi substantiali ita aperte nonnunquam loqui, vt etiam substantiam Elementorum tollere videantur: vt qui istud neget, non tantum non intelligere, sed etiam non legisse Patres videri possit. Hinc enim Pontificij occasionem sumpserunt Transsubstantiationem comminiscendi, quia veteres panem & vinum in Eucharistia mutari, conuerti, & transire in substantiam corporis & sanguinis Christi dixerunt. Ambrosius lib. 4. de Sacramentis inquit: Per consecrationem de pane & ex pane fieri corpus Christi. Et multa cap. 4. differit de mutatione panis. Et cap. 5. dicit, post consecrationem nihil aliud, quàm carnem & sanguinem Christi credendum esse. Damascenus affirmat, panem & vinum transmutari in corpus

Damasc. lib. 4.
cap. 14.

Antiof. Pag. 109.
& ad Fra. Tub.
Pag. 125.

corpus & sanguinem Dei. Ad ea quæ pagina 73. & 74.
Antidan: habentur, quia respondere timuit, fingit, ea in res-
poncione ad Laonicum soluta esse. An verum dicat, vi-
deant & iudicent lectores: ego nihil solutionis videre pos-
tui. Quia verò manifestas Scripturæ rationes de omnipot-
entia Dei eludit, suosq; errores obstinatè propugnat, ostēdit,
se hominem esse mente corruptum, & circa fidem res-
probum, qui oculis non videat, nec corde intelligat. Singu-
laris autem peruersitatis documentum dedit, in loco
Cyrilli clarissimo (qui extat in lib. 12. in Ioan. cap. 32. de
Christo impartibiliter atq; integrè in omnibus existente)
deprauando, contorquendo, & seipsum hinc ita implican-
do, vt sibi & alijs illudens, quid effutiat, fortassis etiam ipse
non intelligat. Dicit se concedere, corpus *CHRISTI IN
S. COENA ADESSE CORPORALI PRÆ-
SENTIA*, si de re ipsa, quam in S. Cœna participamus,
quærat. Istud verò ipsum veteratorè mentiri, paulò an-
tè ostendi. Nam siue de re ipsa, siue de modo præsentia
quærat, corpus Christi, iuxta Calvinistarum doctrinam,
nullo modo *IN S. COENA* corporali præsentia, sed
TANTVM IN COELIS & res ipsa, & hoc modo
præsentia adest. Si verò Cyrillo teste, & te hinc fatente,
præsentia carnis Christi *IN COENA CORPORALIS*
est: quomodo non ipsum quoq; substantiale corpus Chris-
ti in Cœna præsens erit, non tantum energetica, sed etiã
corporali & substantiali præsentia? præsertim cum vox
CORPORALIS, iuxta vestram doctrinam, modum
præsentia determinet, & Cyril. lib. 10. in Ioan. cap. 13. ma-
nifestè distinguat inter corporalem & spiritualem præsen-
tiam: & velit nos non tantum fide Christo spiritualiter cõ-
iungi, sed etiam communicatione carnis Christi in Cœna,
Christum

Christum **CORPORALITER IN NOBIS HABITARE.** Verum Danæo hic aliquid ad tempus concedere libuit, ut Cyrillum (reclamantem licet, vim sibi fieri) in partes suas pertraxisse videatur.

Postremo, substantialem præsentiam corporis Christi Pag. 126. in Cœna, modum & situm localem requirere, contendit. Sed hoc leuiculum, ne dicam ridiculum est, à corpore naturali ad corpus Christi, quod non tantum spirituali conditione, sed etiam diuina Maiestate (ut supra demonstratis) præditum est, argumentari. Quem enim situm, quem locum corpus Christi tum habuit, cum lapidem sepulchralem & coenaculum clausum penetraret? Nam etiam Antiquitatis consensu, hæc illæsa & immota permanserunt. Deinde, cum dextera Dei, etiam te ipso teste, pag. 19, locus non sit, & Christus supra omnem conditionem naturæ & loci ad dexteram Dei exaltatus sit: quem igitur situm localem in dextera Dei, ubi locus non est, habebit? Demum, cum corpus Christi proprium Dei corpus sit, cui $\lambda\omicron\gamma\theta$ virtutem viuificandi, & alias diuinas prærogatiuas, quæ longè naturam ipsius superant, & reliquis omnibus corporibus negantur, contulerit: quomodo non etiam efficere possit, ut supra naturam sine situ locali alicubi esset, præsertim cum *in loco, & situm esse*, non sint de substantia corporis humani? Sed hæc tantum ijs absurda videntur, qui solam naturam corporis, non eum, cuius corpus est, & quæ Maiestate donauerit illud, considerant. Et quia ratione sua comprehendere nequeunt, quomodo verum corpus Christi, salua permanente ipsius substantia, in Cœna adesse possit: præsentiam ipsius potius negare, quàm gloriam omnipotentis veritatis diuinæ dare constituerunt. Nos autem cum Augustino Christi dicta & facta, quæ supra naturam

Philip. 3.
Ephel. 3.

corporis leguntur, ad omnipotentiam Dei, non ad nostra phantasia referamus, & Deum authorem cogitantes, omnem dubitationem tollemus. Ille enim hæc facit, cui nihil impossibile est, & cui etiam locus recedere debet: & qui iuxta Cyrillum lib. 12. in Ioan. cap. 53. Naturæ rerum non subiacet, sed omnia subiicere sibi, & ultra quàm nos intelligimus, cumulatè facere potest. Hæc quia verissima sunt, omnis Sensus & Ratio cedant, ne ad angustum suum modulum amplitudinem diuinorum mysteriorum metiri volentes, veritate illorum nos priuent, & in certissimâ salutis periculum conijciant.

Quæ sequuntur in Antidan. à pag. 75. vsq; ad pag. 82. vanitatum Danaï ἀπόδειξις habent, quam quia veram esse agnouit, silentio eam præterit. Synodum Torgensem (quæ anno 74. habita fuit) nonnullas ob causas à nostris reprehensam, non autem simpliciter in omnibus capitibus doctrinæ damnatam fuisse, scribo. Hæc, quàm veris rationibus à Beza tuo confutata sit, videant ij, qui eam celebrarunt. Deniq; an tu mea veris rationibus refutaueris, & vter nostrum in suis probandis firmioribus argumentis victus sit, quis etiam nugæ & nãnas conspuendas potius quàm confutandas scripserit, eruditi lectores iudicabunt.

Dixi hucusq; de condemnatione Caluinismi: de vera quoq; & genuina sententia verborum S. Coenæ: nec non de Maestate Christi hominis: quæ quia confutationem omnium propè eorum, quæ in secunda parte Danaus attulit, habent: nunc temporis prætermittere hanc volui, præsertim cum meæ rationes in secunda parte Antidanæ allatae, inuictæ maneat, & Danaus in sua responsione, præter veteres φλαζίας, nihil asserere, nec mea expugnare poterit. Agnoscent autem æqui lectores, iustissimam mihi causam

causam fuisse, aliquantò vehementius Danæum confutans
 di, cum non tantum vim veritati & iniuriam Maiestati
 Christi hominis fecerit, sed etiam singulæ pagellæ, non ras-
 rò singulæ vnus periodi voces mendacia & calumnias so-
 nent: quæ iudicio minimè fallaci esse possunt, quo Spiritu
 Danæus ducatur. Veritatis autem amantes rogo, vt hunc
 meum laborem æqui boniq; consulant. Te verò Danæe,
 per tuam salutem obtestor, vt quia tibi veritas monstrata
 & ob oculos posita est, vel tandem ipsi locum dare, nec
 vltra de Maiestate Christi hominis detrahere ves-
 lis, ne aliquando contra stimulum te cal-
 citasse, tuo maximo malo
 experiaris.

*Deo & Agno benedictio & honor & gloria & robur
 in secula seculorum.*

E R R A T A.

Prior num. pagin. poster. lineam notat.

Pag. 1. lin. 11. pro, sed, lege quàm. p. 8. lin. penult. α π λ η σ ω . 15. 3. concor-
 porentur. 46. lin. vlt. à nobis. 49. 7. pro qui, lege quòd. 56. 1. vobis. 61. 21.
 ergo. lin. 29. poterunt 63. 14. confringant. 71. 3. acceptaturos. 72. 13. con-
 dolemus ipsis. 73. 25. hoc. 74. 3. obijcis: ipsum. 76. 6. pro qui, quod. 79. 1.
 τ α ῖ π . 84. 15. calum. colorandam 88. lin. vlt. iunctum. 91. 1. naturæ. 97. 27.
 apostatis. 100. 3. nihil te. 101. 19. pro concep. conscripta. 103. 1. pro &, de.
 106. 10. quarundam. Q. 1. lin 25 pro quod, quid, R. lin. 9. Ecclesia. R. fac. b.
 lin. 2. leg. 125. R. 2. fac. 2. lin. 11. nugeris.

Faint, mostly illegible text in a cursive script, likely a manuscript or early printed work.

Deus est in omni loco & in omni tempore

A T A

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a continuation of the manuscript or a separate section.